

THE ROMANIAN JOURNAL OF
CULTURAL MANAGEMENT

**Jurnalul Român
de MANAGEMENT
CULTURAL**

CENTRUL DE CERCETĂRI AVANSATE ÎN DOMENIUL ARTELOR SPECTACOLULUI
The Center for Advanced Research in the Field of Performing Arts

Sibiu

nr. 1 / 2013, anul III

SIBIU
EUROPEAN
CAPITAL
OF CULTURE
2007

NORMAL. SIBIU. *young since 1191.*

TRANSILVANIA. ROMANIA. EUROPA.
city of culture. city of cultures.

SIBIU
EUROPEAN
CAPITAL
OF CULTURE
2007

Jurnalul Român de MANAGEMENT CULTURAL

THE ROMANIAN JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE CENTRUL DE CERCETĂRI AVANSAȚE ÎN DOMENIUL ARTELOR SPECTACOLULUI (CAVAS)

în colaborare cu Teatrul Național RADU STANCA Sibiu, Catedra de Artă Teatrală a Facultății de Litere și Arte din Universitatea LUCIAN BLAGA din Sibiu și Editura Universității LUCIAN BLAGA din Sibiu

Published by The Center for Advanced Research in the Field of Performing Arts (CAVAS)

In partnership with The RADU STANCA National Theatre Sibiu, Department of Drama and Theatre Studies of The Letters and Arts Faculty at The LUCIAN BLAGA University from Sibiu, the Publishing House of LUCIAN BLAGA University

nr. 1 / 2013, anul III

ISSN 2066 - 8996

Director CAVAS
prof. univ. dr. / Ph.D.
CRISTIAN RADU

Director DAT
lector univ. dr. / Ph.D., Associate Professor
IONUȚ TOMUȘ

CONTACT CAVAS

Bd.-ul.Victoriei, Nr.5-7, Sibiu, 550024, România
+40 269 215 556 cat.teatru@ulbsibiu.ro

COLEGIU DE REDACȚIE / CONTRIBUTING EDITORS

lector univ. dr. / Ph.D. Assistant Professor
ION M. TOMUȘ

prof. univ. dr. / Ph.D. Professor
CONSTANTIN CHIRIAC

prof. univ. dr. / Ph.D. Professor
CRISTIAN RADU

prof. dr. univ. / Ph.D. Professor
DANUTA GLONDYS

conf. univ. dr. / Ph.D. Associate Professor
LUMINIȚA BÎRSAN

conf. univ. dr. / Ph.D. Associate Professor
LAVINIA ALEXE

și / and

ANDRADA OLARIU

TEATRUL NAȚIONAL
RADU STANCA SIBIU
FONDAT ÎN 1788

Dileme strategice în elaborarea Programului Sibiu CCE 2007
de Cristian Radu

07

Capitală Culturală Europeană. Concluzii și recomandări
de Danuta Glondys

23

Ghid pentru orașele candidate la titlul de Capitală Culturală Europeană

35

Anexa A 35

Dimensiunea europeană reflectată în temele promovate

Anexa E 41

Orașul și cetățenii - un eveniment catalizator pe termen mediu și lung

Anexa B 38

Dimensiunea europeană reflectată de implementarea proiectelor

Anexa G 42

Întrebări frecvente

Anexa H 46

Decizia nr. 1622/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006 de stabilire a unei acțiuni comunitare în favoarea evenimentului "Capitala europeană a culturii" pentru anii 2007-2019

Anexa F 42

Prezentare grafică oficială care trebuie utilizată în orice material de comunicare

English version

THE ROMANIAN JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT

51

DILEME STRATEGICE ÎN ELABORAREA PROGRAMULUI SIBIU CCE 2007

de prof. dr. Cristian Radu

Lucrarea de față prezintă sinteza și analiza activităților care au stat la baza strategiei Programului Sibiu CCE 2007 prin identificarea principalelor puncte de referință și clarificarea dilemelor majore pe care managementul programului le-a întâmpinat. Sunt prezentate și argumentate dilemele strategice, de implementare, sociale, artistice, economice și manageriale cu care Programul Sibiu CCE 2007 s-a confruntat și raționamentul care a stat la baza deciziilor luate. Sunt folosite grafice bazate pe scări de valori și importanță pentru a reda vizual planificarea și utilizarea eficientă a resurselor în condiții de incertitudine. Pentru atingerea scopurilor programului s-a realizat o analiză atentă a ofertelor culturale și a posibilităților existente ce au avut drept rezultat dezvoltarea managementului portofoliului de produs, iar această lucrare de sinteză evidențiază dificultățile principale cu care coordonatorii programului s-au confruntat și alegerile facute de această.

cuvinte cheie:
management cultural contemporan,
dileme strategice,
Scara de participare a lui Arnstein,
diversitate culturală,
subvenție, artă, artist,
portofoliu de produse

Cristian Radu este profesor al Departamentului de Artă Teatrală din cadrul Universității LUCIAN BLAGA din Sibiu, unde predă, printre altele, un curs de marketing al produsului cultural.

Acesta are un titlu de doctor în management cultural și a publicat trei cărți în domeniu: *Managementul Cultural Contemporan, Cultura: necesitate sau ornament?, regenerarea comunităților urbane, și Construcția portofoliului de*

proiecte pentru programele Capitală Culturală Europeană.

Cristian Radu a susținut, de asemenea, numeroase conferințe naționale și internaționale având ca temă managementul cultural.

În perioada 2006 – 2008 a fost directorul Programului Sibiu 2007 – Capitală Culturală Europeană, iar din 2008 este profesor invitat al Universității Metropolitane din Leeds, UK.

Elaborarea și gestionarea Programului Sibiu CCE 2007 a reprezentat unul dintre cele mai complexe proiecte publice din România modernă, un exercițiu de echilibru nu atât între priorități diferite, ca în alte domenii, cât între viziuni diferite privind rolul culturii în societate. Analiza care urmează este menită să sprijine raționamentul care trebuie să sublinieze acest echilibru. În acest sens, analiza adoptă o paradigmă de opoziție care marchează punctele de referință ale unor chestiuni de politică culturală – de exemplu, extretele lipsei intervenției statului în sectorul cultural și controlul guvernamental al resurselor culturale. În Europa contemporană, este din ce în ce mai puțin probabil ca orașul Sibiu să își dorească să își poziționeze Programul 2007 într-una dintre aceste extreme. Dar poziția în spectrul dintre punctele de referință – punctul de echilibru potrivit condițiilor locale – va difera de la o cheștiune la alta. Valoarea identificării extremelor rezidă în capacitatea de a-ți recunoaște poziția în raport cu acestea. Politica se va situa exact la mijloc? Sau este vorba de un raport 60-40, 90-10 sau 30-70? Un acrobat este permanent conștient de cele două capete ale frânghei, făcând mici ajustări în continuu pentru a-și păstra echilibrul înșelător.

Creând o dihotomie între extreme, nu ne așteptăm ca oamenii care creează Programul Sibiu CCE 2007 să aleagă una dintre două opțiuni, ci să analizeze poziția politiciei locale – sau poziția necesară – în spectrul dintre aceste opțiuni. În sprijinul acestui concept de spectru, am anexat un grafic la fiecare dintre dilemele politice, grafice

pe care unii ar putea vizualiza sau marca propria situație, fie ea ideală sau reală. De asemenea, trebuie să ținem cont de faptul că aceste dileme nu sunt independente așa cum sunt prezentate în acest caz: ele se suprapun permanent, iar deciziile luate într-un domeniu vor afecta spațiul de manevră din alte domenii.

Cu toate acestea, cele mai importante sunt cele definite drept „dileme strategice”, dat fiind că direcția Programului Sibiu CCE 2007 depinde de modul în care guvernele se poziționează în raport cu aceste alegeri strategice. Secțiunea referitoare la „dilemele de implementare” tinde să se lege de deciziile tactice care apar atunci când luăm în considerare modul în care putem pune politica în practică.

Trebui să explicăm, în câteva cuvinte, faptul că am evitat, în mod intenționat, definirea unor termeni ca „artă” sau „cultură”, cuvinte pe care lucrarea de față le folosește cu precădere. Definiția lor este ea însăși deschisă interpretării sau discuției, fiind inseparabilă de alte dileme pe care le vom aborda. Am preferat să permitem cititorului să analizeze aceste chestiuni, alături de celelalte pe care le vom prezenta. Nu în ultimul rând, nu pretindem că suntem obiectivi prin prezentarea acestor dileme.

Deși considerăm că răspunsul cel mai bun se află, în mod normal, undeva la mijloc, fiind corespunzătoare condițiilor și intereselor locale, nu ne-am temut să semnalăm cazurile de bună practică sau să manifestăm o tendință de apropiere de unul dintre punctele de referință.

Sperăm ca expresia ocasională a propriului punct de vedere va ajuta cititorul să-și clarifice propriile puncte de vedere. ■

Dileme strategice

Primele dileme cu care se confruntă cineva care se gândește la Programul SIBIU CCE 2007 sunt chestiuni fundamentale care depind de definirea termenului însuși și de relația lui cu societatea în general. Acestea pot fi descrise drept dileme strategice sau de cadru.

A. Cultura ca artă sau cultura ca mod de viață ?

Raymond Williams numea cultura „*unul dintre cele două sau trei cuvinte cele mai complicate din limba engleză*”. Au existat numeroase încercări de definire a termenului, deși acest lucru în sine nu ne interesează în acest moment. Dar una dintre cerințele Programului Sibiu CCE 2007 este aceea de a defini parametrii domeniului cultural propriu-zis. În unele țări, cultura este aproape sinonimă cu arta, iar politica tinde să se axeze pe arta vizuală și artele spectacolului, pe literatură, festivaluri și altele. În aceste condiții, miniștrii culturii pot avea tendința de a se concentra pe infrastructură, în special teatre, galerii, muzee, clădiri istorice și aşa mai departe, precum și pe artiștii și companiile recunoscute. Reacția lor la forme de artă mai noi, precum filmul, muzica rock, arta digitală sau benzile desenate pot varia considerabil.

La celălalt capăt al spectrului se află cultura văzută drept tot ceea ce nu este nevoie să facem: cultura ca mod de viață care diferențiază un oraș german de unul francez sau o comunitate suedeza de una spaniolă. Din acest punct de vedere, arta este, pur și simplu, una dintre numeroasele manifestări a identității culturale unice a unui anumit loc, iar politica se poate axa pe orice, de la dansul popular la produsele gastronomice locale sau de la viața străzii la modă. Bineînțeles, statele care au o vizionă restrânsă a culturii ca artă pot prețui foarte mult modul lor de viață, considerând-o diferită de cultura propriu-zisă; acest lucru nu este una dintre preocupările Programului Sibiu CCE 2007. Domeniul difuziunii înglobează o mare parte a acestei dileme. Aceasta poate fi considerat drept aspectul cel mai important al politiciei artelor, atât ca mediu de sine stătător, cât și ca modalitate de acces la alte forme de artă, cum ar fi muzica clasică sau baletul. În același

temp, atât în conținut, cât și în locul pe care îl ocupă în viața cotidiană a societății, difuziunea poate pretinde statutul de forță primară în cultura și modul de viață ale unei națiuni, opinie reflectată de politicile din Franța, Israel, precum și din alte state. Prin urmare, în practică, responsabilitățile Programului Sibiu 2007 au putut cuprinde una sau toate dintre următoarele domenii: arte vizuale sau artele spectacolului, arhitectură, muzeu, biblioteci, sport, festivaluri, film, presă scrisă și electronică, educație pentru adulți, activități culturale comunitare și voluntare, parcuri și grădini, culturi tradiționale și de imigranți, mijloace digitale, modă, design comercial, clădiri istorice, peisaje, și multe altele.

Acolo unde definițiile sectorului cultural sunt cele mai generale, distincțiile și prioritățile suplimentare legate de politica artelor sunt inevitabile, date fiind diferențele reacții impuse de aceste domenii de activitate foarte diferite. Prin urmare, conceptul de cultură abordat în sens larg sau restrâns va contura Programul Cultural propriu-zis. ■

Cât de extins este Programul Sibiu CCE 2007 ?

A horizontal scale with a central point labeled 'sau'. The scale ranges from 5 on the left to 5 on the right. The numbers 5, 4, 3, 2, 1, 0, 1, 2, 3, 4, 5 are placed below the scale line. The point 'sau' is positioned between the numbers 0 and 1.

¹ Raymond Williams (1983) *Keywords, A vocabulary of culture and society*, Flamingo, London, p. 87.

B. Democrație culturală sau democratizarea culturii ?

Perioada postbelică a fost martora unei intensificări susținute a angajamentului statelor europene referitor la chestiunile culturale, angajamente reflectate în subvențiile publice din ce în ce mai mari acordate activității culturale. Acest lucru a promovat și reflectat dezvoltarea sectorului propriu-zis, în ceea ce privește numărul de oameni care lucrează în acest domeniu, publicul, tipurile și formele de expresie, importanța economică și atenția publică.

Până în anii 1960, această intensificare a implicării guvernului în artă a fost generat, din ambele părți ale spectrului politic, de credința profundă în valoarea civilizatoare a artei și de dorința de a democratiza accesul la aceasta. Programul Sibiu CCE 2007, condus de această credință, a avut tendința de a stabili priorități referitoare la acces legate de prețuri reduse ale biletelor, programe educaționale, acces gratuit la muzeu, de popularizarea prin intermediul radiodifuziunii publice și de tipuri de inițiative similare. Dar aceste valori au fost obiectul unor presiuni dure începând cu finele anilor 1960, deoarece mulți au susținut faptul că garantarea accesului oamenilor la un set predeterminat de valori, expresii și produse culturale este o reacție neadecvată a statelor democratice.

S-a considerat că acest lucru reflectă o dispersare „de sus în jos” a valorilor culturale elitiste dezvoltate în contextul epocii și al clasei, dispensare care neglijeaază sau desfințează numeroase forme de expresie și identitate culturală. Unii au susținut ideea că Programul Sibiu CCE 2007 ar trebui să depășească limitele educației oamenilor și să aprecieze cultura aprobată, implicându-i

Cât de extins este
Programul Sibiu CCE 2007 ?

Democrație
culturală

SAU

Democratizare
a culturii

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

în dezbatările fundamentale despre natura și valoarea expresiei artistice. Această abordare este mai recentă decât cea a valorii civilizatoare a culturii, dar a avut precedente în unele mișcări culturale din secolul al XIX-lea și în inițiativele din cadrul comunităților muncitorești din perioada interbelică. Argumentul democrației culturale, care se referă la accesul din ce în ce mai mare la producția, distribuția și analiza culturală, alături de consum, a concurat ulterior cu cel al democratizării culturii. Deși, dată fiind natura schimbătoare a societății românești, acestea nu se exclud reciproc, cele două argumente au tins să polarizeze, sub numeroase aspecte, dezbaterea politică din jurul Programului Sibiu CCE 2007. ■

C. Cultura ca și calitate a vieții sau cultura ca dezvoltare

Îlema referitoare la cultură și democrație a fost complicată de apariția, în anii 1990, unei alte viziuni asupra culturii – cultura ca dezvoltare. În conformitate cu calitățile sale civilizatoare, cultura a fost considerată, în majoritatea statelor europene, drept o chestiune legată de calitatea vieții. Mediul artistic dinamic, mediul construit atractiv, accesul la muzeele și bibliotecile publice, nivelul ridicat de participare la activități sportive și de timp liber – toate aceste au fost considerate drept factori care contribuie la calitatea generală a vieții oamenilor, în special în orașele în care aceste resurse erau concentrate cu preponderență. Prin urmare, planificarea zonelor urbane și suburbane au început să ia în considerare construcția de clădiri pentru astfel de activități, poate cel mai mult în statele din nordul Europei, unde astfel de prevederi reflectă preocuparea pentru calitatea domeniului public în general. Dar, în anii 1980, factorii de decizie politică și alții au devenit din ce în ce mai interesați de impactul investiției culturale. Contribuția activității culturale la vitalitatea socială și economică și la crearea unor comunități durabile a fost recunoscută în rapoarte ale UNESCO² și ale Consiliului Europei³, precum și în studii de cercetare din diferite state. Acest lucru a condus la apariția unui concept al culturii ca instrument de dezvoltare. În forma lui cea mai simplă, aceasta a condus la utilizarea tehniciilor culturale în vederea atingerii unor scopuri non-culturale – de exemplu, utilizarea spectacolelor de

² Our Creative Diversity, 1993

³ In From The Margins, 1997

teatru și a atelierelor pentru promovarea mesajelor de conștientizare în domeniul sănătății. Dar analizele mai complexe recunosc impactele socio-economice inerente ale întregii activități culturale, punând accentul pe beneficiile culturale și de dezvoltare ale investițiilor publice în cultură. Această concepție asupra culturii o plasează în centrul politicilor guvernamentale, abordând chestiuni cheie cum ar fi societatea civilă, coeziunea socială, capacitatea de construcție a comunității, și aşa mai departe. Acest lucru a dat naștere unor preocupări legate de pericolele „instrumentalizării”⁴ – teamă pe care calitățile inerente ale artei, oricum ar fi percepute, vor fi devalorizate sau deformate de preocuparea față de alte rezultate ale politicii artelor.

În mod evident, această preocupare este legitimă și trebuie luată în serios, dar trebuie înțelese alte două dimensiuni. În primul rând, impactele și consecințele de dezvoltare derivă, în mod inevitabil, din activitatea culturală: chestiunea cu care s-a confruntat Programul Sibiu CCE 2007 este dacă să le integreze sau nu în celelalte scopuri legate de politica artelor, iar în caz afirmativ, cum poate face acest lucru în mod eficient. În al doilea rând, cultura este o plantă foarte rezistentă, mult mai puternică decât este nevoie pentru a avea grija de sine – putem încerca să o orientăm spre anumite direcții, dar nu-i putem schimba natura în mod esențial.

Mai există un motiv pentru care trebuie să luăm în considerare rolul de dezvoltare și impactele socio-economice ale culturii: inițierea acestei dezbatere poate consolida interesul și angajamentul față de cultură în rândul societății. Se pare că orice consens politic care ar fi putut exista referitor la valoarea inerentă a artei nu mai este un lucru de care să depindă susținătorii sectorului. ■

⁴ Balancing Act: Strategic Dilemmas in Cultural Policy-An overview by François Matarasso & Charles Landry, 2006

Cât de mare este
potențialul de dezvoltare al
Programul Sibiu CCE 2007 ?

*Cultura ca și
calitate a vieții*

SAU

*Cultura ca
dezvoltare*

5 4 **3** 2 1 0 1 2 3 4 **5**

Dileme de implementare

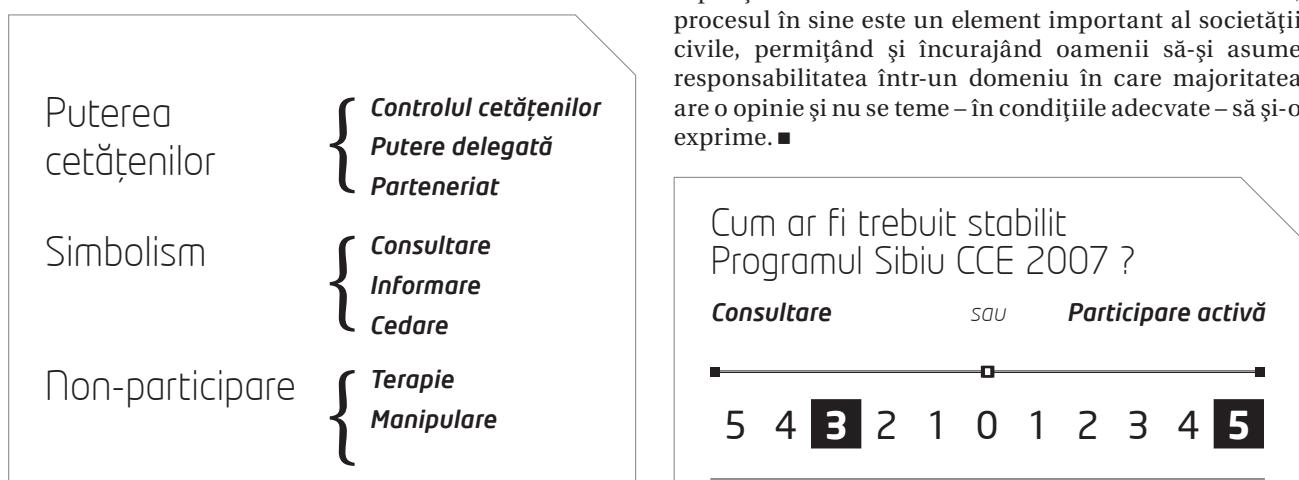
Următorul set de dileme este practic în mod mai direct. Primul abordează modul în care Programul SIBIU CCE 2007 propriu-zis poate fi discutat și definit, iar restul decurge din implementarea politicilor culturale propriu-zise.

A. Consultare sau participare activă

Procesul stabilirii Programului Sibiu CCE 2007 ridică propriile dileme despre modalitățile corespunzătoare de abordare a acestei sarcini. În multe state, procesul de stabilire a politicii culturale a fost în mare parte intern, fiind responsabilitatea funcționarilor publici departamentalni și a politicienilor. În altele, au existat diverse încercări de consultare a opiniei publice cu privire la chestiuni politice culturale, încercări mai mult sau mai puțin eficace.

Sfera alegerilor cu care se confruntă un guvern în ceea ce privește implicarea cetățenilor în acest tip de dezbatere a fost creionată de *Sherry Arnstein*, în ordine crescătoare a validității⁵:

5 NEF (1998) *Participation Works! 21 techniques of community participation for the 21st century*, New Economics Foundation, London, p.2

Scara de participare a lui Arnstein reprezintă un model care derivă dintr-o sursă foarte negativă a unui ideal democratic care poate să nu se realizeze în orice situație. De fapt, practica actuală din domeniu se situează undeva între informare, consultare și participarea activă. Evident, consultarea este deja considerată drept normă în numeroase state europene, deși interpretarea termenului variază în mod considerabil.

Cu toate acestea, crearea politicii culturale printr-un parteneriat real cu ministerul culturii, sfera sa de activitate și cu publicul larg oferă avantaje importante. O politică elaborată în parteneriat cu sectorul de care depinde implementarea acesteia are, evident, mai multe şanse de reușită în practică, dat fiind că reflectă experiența celor care lucrează în toate sectoarele. De asemenea, aceasta poate fi mai creativă și imaginativă, având în vedere că este rezultatul raționamentului deschis și al dialogului, reflectând o gamă variată de experiențe mai degrabă decât planificarea internă. Scopurile și standardele de reușită ale politicii, elaborate printr-un astfel de parteneriat, vor fi mai apropiate de aspirațiile comune multor oameni. Nu în ultimul rând, procesul în sine este un element important al societății civile, permitând și încurajând oamenii să-și asume responsabilitatea într-un domeniu în care majoritatea are o opinie și nu se teme – în condițiile adecvate – să și-o exprime. ■

B. Public sau privat

După cum am menționat mai sus, sectorul cultural este extins și puternic eterogen. Prin urmare, nu este susceptibil de răspunsuri simple care, dacă ar fi experimentate, pot avea efect de sufocare sau protejare. Epoca finanțării publice en-gros a trecut, iar economiile mixte funcționează pe întreg continentul, cu diverse accente locale. În cazul Programului Sibiu CCE 2007, dilema responsabililor este de a direcționa intervenția publică în mod corespunzător. În unele state, răspunsul la această chestiune a constat în stabilirea de priorități privind intervenția în domenii de „eșec perceput al pieței”. Această analiză pleacă de la presupunerea că există un nivel optim din punct de vedere cultural al activității culturale (din motive care țin fie de calitatea vieții, fie de dezvoltare sau de o combinație a acestora) a cărei piețe poate să nu se realizeze în fiecare domeniu⁶.

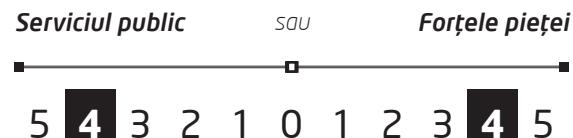
Astfel, sectorul public poate vedea o necesitate de a sprijini forme de artă minoritară, deși definiția este, în sine, discutabilă: dacă dansul este o formă de artă minoritară în România, la fel se întâmplă și în Germania? Eșecul pieței poate fi, de asemenea, motivul din spatele inițiativei de sprijin al participării celor excluși de la accesul la bunurile pieței pe motive de sărăcie, dizabilitate, geografie sau alte motive independente de voința lor. Astfel, un teatru din mediul rural poate necesita un nivel mai mare al subvențiilor decât un teatru din mediul urban, pur și simplu din cauza faptului că piața locală nu l-ar putea susține fără sprijin. Dacă rolul guvernului este de a crea un context în care piețele să funcționeze corect și eficient și de a interveni acolo piețele nu funcționează astfel, punctul central al politiciei trebuie să înțeleagă aspectele deficitare ale pieței și să analizeze măsurile care ar trebui luate. Prin urmare, Programul Sibiu CCE 2007 a putut aborda deficiența pentru a proteja interesele culturale minoritare și pentru a garanta un anumit nivel de pluralism. Cu toate acestea, această alegere nu trebuie să fie permanentă, dat fiind că intervenția publică poate schimba condițiile și dezvoltarea piață independentă pentru produsele și serviciile minoritare. În alte părți, distincția între implicarea privată și publică în sectorul cultural s-a bazat mai mult pe tradiție și valori istorice decât pe politica din domeniu. Unele activități culturale, în special bibliotecile și muzeele, sunt considerate parte integrantă a sectorului public, în timp ce altele – cum ar fi moda sau muzica pop – sunt lăsate la latitudinea forțelor pieței.

⁶ Bernard Casey, Rachael Dunlop & Sara Selwood (1996) *Culture as Commodity? The Economics of the Arts and Built Heritage in the UK*, Policy Studies Institute, London.

Absența susținerii publice nu implică, neapărat, marginalizarea: ar fi nevoie de mult curaj pentru a ridica problema importanței bibliotecilor publice sau a modei haute couture în cadrul culturii franceze. De asemenea, nu este nevoie de o separare strictă între sectoarele care beneficiază de resurse financiare de la bugetul de stat și cele care nu beneficiază de astfel de resurse: industria comercială a filmului ar avea dificultăți fără existența actorilor pregătiți în teatrele subvenționate, iar studiile arată că numeroși utilizatori fervenți ai bibliotecilor cumpără mai multe cărți decât restul populației.

Nu în ultimul rând, trebuie să recunoaștem faptul că există numeroase modalități prin care statul poate susține cultura fără implicare sau finanțare directă. Modalitatea cea mai evidentă este cea a regimului de impozite utilizat de câteva state pentru a compensa rigorile pieței referitoare la unele aspecte ale producției și distribuției culturale. Printre alte forme de sprijin putem enumera serviciile de consiliere, informare și susținere pentru inițiativele din sectorul privat și sprijinul statului pentru pregătire și educație. Într-adevăr, fundamentalul cunoștințelor și al hotărârii, fără de care piața nu poate funcționa, rezidă în educarea cetățenilor. ■

În ce mod este intervenția publică
în sectorul cultural legată de
activitatea sectorului privat în cadrul
Programul Sibiu CCE 2007 ?

C. Prestigiu sau pragmatism

Cultura a fost, întotdeauna, legată de putere, statut și imagine. Este normal ca guvernele să exploateze resursele culturale pentru a-și reflecta caracterul atât pe plan intern, cât și pe plan extern. Într-adevăr, se recunoaște din ce în ce mai mult faptul că, într-o economie globalizată, activitățile legate de patrimoniul cultural și de artă contemporană pot reprezenta un

instrument puternic în cadrul marketingului locului respectiv, contribuind la atragerea turiștilor, clienților și investițiilor. Reconstrucția Sălii „Thalia” din Sibiu a atras atenția factorilor externi asupra orașului, proces inițiat mai mult din acest motiv decât pentru valoarea culturală intrinsecă pe care ar putea-o avea. Prin utilizarea investiției culturale pentru a se reposiționa și pentru a-și îmbunătăți imaginea pe plan internațional, orașul Sibiu a urmat exemplul precedentelor de succes din Luxemburg și din alte capitale culturale. Astfel de proiecte importante vor avea întotdeauna un rol esențial, dar, în același timp, va exista pericolul, la nivel național sau regional, ca acestea să fie inițiate în detrimentul unor inițiative mai puțin fascinante. O consecință a accentuării exagerate a investițiilor culturale majore – evidentă în unele orașe europene – este reprezentată de creșterea lipsei de afecțiune și a cinismului în rândul populației locale sărace. O operă sau galerie nouă care atrage publicul internațional ar putea semnala celor care locuiesc în apropiere că nu sunt bineveniți. Dat fiind că astfel de inițiative sunt, adeseori, amplasate în zone defavorizate pentru a impulsiona regenerarea urbană, contrastul dintre noile clădiri și condițiile locale de trai poate fi puternic. Proiectul privind construcția unui nou teatru în Sibiu, în valoare de 8.000.000 de euro, s-a confruntat cu acest aspect delicat. De fapt, nucleul dezvoltării culturale este reprezentat de cotidian și local, de agitația care încurajează milioane de oameni să participe la spectacole și să viziteze galerii sau să își urmărească propriile interese culturale în situații educative și voluntare. Toate acestea înseamnă mai mult decât un muzeu recunoscut pe plan internațional, deși, dat fiind faptul că sunt dispersate, sunt mai puțin recunoscute ca atare. De asemenea, acest nucleu este adeseori subapreciat, deoarece prezintă interes mai degrabă pentru localnici decât pentru turiști, critici și vizitatorii internaționali. Un Program Sibiu CCE 2007 solid s-a bazat pe spectrul dintre aceste extreme și nu a promovat una dintre ele în detrimentul celeilalte. Cu toate acestea, este adevărat că societatea poate prospera pe baza dezvoltării culturale practice locale, chiar și în defavoarea proiectelor prestigioase; valabilitatea reciprocei este cu atât mai mult discutabilă. ■

Unde ar trebui statul să-și stabilească prioritățile privind resursele culturale în cadrul Programului Sibiu CCE 2007?

Investiții de prestigiu

SAU

Investiții practice

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

D. Național sau internațional

Cultura și identitatea nu pot fi separate și, adeseori, cultura include expresia identității naționale, regionale sau etnice. Din acest motiv, nu este surprinzător faptul că Programul Sibiu CCE 2007 face din cultura națională, în special stilurile tradiționale, o prioritate. Pe plan intern, acest lucru se poate observa în sprijinul acordat instituțiilor naționale – teatre, opere, muzeu, galerii, etc. – și în accentul pus pe artiștii sau stilurile locale; de exemplu, tradițiile arhitecturale germane nu pot fi separate de identitatea și valorile istorice ale țării, fiind prețuite ca atare. Pe plan extern, numeroase state se străduiesc să promoveze conștientizarea patrimoniului cultural în cadrul Programului Sibiu CCE 2007, prin organizații precum Institutul Goethe, Consiliul Britanic sau Institutul Francez. Dar această mândrie justificabilă față de realizările naționale trebuie temperată prin aprecierea și receptivitatea față de alte culturi. Implicarea în schimburile culturale internaționale este un element esențial al unei vieți culturale naționale bogate și solide, după cum se poate vedea din experiența fostelor state comuniste, cărora le-a fost interzis accesul la astfel de influențe. Pluralismul este important și se reflectă în chestiunile culturale: contactele internaționale sunt o compensare a aspectelor mai puțin pozitive ale naționalismului cultural. Dar Programul Sibiu CCE 2007 a trebuit să fie deschis și altor culturi care alcătuiesc, în prezent, mediul național. Astăzi, Europa este multiculturală. Unele dintre cele mai dinamice forme de expresie culturală sunt legate de comunitățile de imigranți din Africa, Asia sau America de Sud sau de Nord, sau de comunități cum ar fi cea a persoanelor cu dizabilități, a căror creativitate și contribuție la cultura națională au fost de-abia recunoscute.

Un Program Sibiu CCE 2007 eficient va celebra atât culturile naționale tradiționale, cât și noile forme, angajându-se în schimburi culturale. ■

În ce măsură se preocupă Programul Sibiu CCE 2007 de clatura națională și internațională?

Național

SAU

Internățional

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

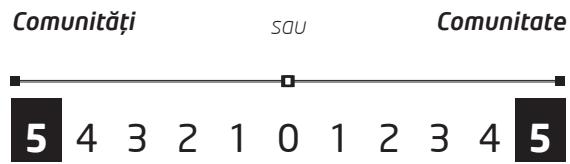
Dileme de dezvoltare socială

A. Comunități sau comunitate

Cultura și identitatea sunt inseparabile: într-adevăr, din multe puncte de vedere, cultura se poate defini ca expresie exterioară a identității. Într-o Europă multiculturală, relația dintre comunități minoritare și majoritare prezintă unele dintre cele mai profunde provocări sociale și politice. Unele state acceptă ideea că societatea este alcătuită dintr-o serie de comunități suprapuse și aglomerate care exprimă identitățile complexe a popoarelor. Acestea ar putea depăși delimitarea evidentă a identității etnice pentru a include aspectele legate de gen, clasă, dizabilități, sexualitate, geografie, vîrstă, ocupație, etc. Programul Sibiu CCE 2007 a tins să încurajeze expresia diferitelor identități culturale. Chiar și atunci când se opun, în mod conștient, identităților majoritare, astfel de inițiative sunt considerate drept indicatori ai unei culturi bogate, suficient de încrețătoare pentru le include pe celealte, și ai pluralismului democratic, a cărui calitate este evaluată, în mod corespunzător, de drepturile minorităților. Dar există și state în care democrația se exprimă în lipsa diferențierii cetățenilor care sunt membrii unei singure comunități indivizibile. Potrivit

acestui concept, celebrarea identităților alternative, în special a celor înrădăcinate în alte culturi naționale sau regionale, poate exprima un refuz de integrare. Prin urmare, este dificil pentru unele state să preconizeze sau să accepte noțiunea de comunități în cadrul comunității propriu-zise. Astfel, măsura în care Programul Sibiu CCE 2007 a încurajat sau descurajat expresia diferitelor identități culturale nu a variat substanțial. ■

În ce măsură răspunde Programul Sibiu CCE 2007 expresiei identității minoritare?

B. Diversitate culturală sau mono-cultură

Percepția generală – parțial falsă – este aceea că o parte a regiunii Sibiu are populații mult mai diverse din punct de vedere etnic decât altele. Valul de emigrare din perioada postbelică a condus la schimbări substanțiale ale comunităților minoritare etnice și culturale din Sibiu. Odată cu trecerea timpului, demografia s-a schimbat, chiar și cea a regiunilor rurale mai îndepărtate. Dar aceasta este schimbarea cea mai evidentă și cea mai recentă produsă în cadrul modelului minorităților din Sibiu. De asemenea, ultimii ani au fost martorii unei recunoașteri din ce în ce mai mari a altor minorități care nu sunt caracterizate prin apartenența lor etnică, pe măsură ce s-a făcut auzit glasul femeilor, persoanelor cu dizabilități, și a altor grupuri.

Dezbaterile pe marginea nevoilor, drepturilor și obligațiilor comunităților majoritare și minoritare au fost întotdeauna aprinse și, uneori, schizmatice. De asemenea, acestea au fost frecvent articulate în termeni culturali, în timp ce activitatea culturală propriu-zisă a devenit adeseori imobilizată într-o agenda politică. Noțiunea de „puritate” etnică sau culturală a fost, poate, cea mai distructivă idee a secolului, care continuă să aibă aderenți în fiecare stat. Drepturile politice și sociale ale minoritățile este o chestiune care depășește sfera prezentei lucrări, dar considerăm

că nu pot fi diferențiate de drepturile oricui altcuiva. Dar, în termeni pur culturali, este esențial ca politica să protejeze și să sprijine interesele și formele de expresie ale minorităților. Minoritățile etnice au o viață culturală diferită, care contribuie la vitalitatea artei și culturii naționale la fel de mult ca orice alt domeniu al activității culturale. Într-adevăr, multe dintre cele mai dinamice aspecte ale culturii europene contemporane derivă din legătura dintre formele de expresie recent recunoscute (în termeni occidentali) și echivalentele lor tradiționale.

Creativitatea, inovația și practica grupurilor minoritare reprezintă, în același timp, o resursă importantă pentru sector, deși deschiderea acestuia continuă să fie intens discutabilă. Comunitățile minoritare reprezintă și o piață substanțială pentru toate tipurile de cultură – fie ea publică sau comercială, tradițională sau contemporană.

Nu în ultimul rând, dacă cultura poate fi un loc al conflictelor, aceasta poate la fel de bine să promoveze înțelegerea, toleranța și dialogul, contribuind la structura societății civile. Organizarea în jurul unei activități culturale locale și celebrarea tradiției și identității alcătuesc un mecanism puternic pentru capacitatea de construcție locală și pentru dezvoltarea comunității. Scopul primar al politicilor culturale naționale trebuie să fie acela de promovare a valorii diversității culturale, protejând drepturile și interesele minorităților fără a înstrăina comunitățile tradiționale. ■

În ce măsură r-promovează
Programul Sibiu CCE 2007
diversitatea culturală în mod activ ?

Mono-cultură

sau

**Diversitate
culturală**

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

Dileme de dezvoltare economică

A. Subvenție sau stimulent – Înființarea Asociației Sibiu 2007

Întrucât contribuie la marcarea diferenței dintre politică și acțiune, s-a deci înființarea unei organizații independente din punct de vedere politic, ca un angajament față de ceea ce a fost descris ca fiind „principiul distanțării”. Această doctrină, care a apărut ulterior înființării Arts Council, după 1945, în Marea Britanie, consideră intervenția directă a guvernului în procesul de luare a deciziilor privind planificarea culturală ca fiind nefolositoare și posibil periculoasa și, prin urmare, încearcă să se asigure că deciziile sunt luate de către un organism independent și nu de o autoritate publică. Dar chiar dacă fondurile culturale sunt distribuite de către stat sau de către o organizație neguvernamentală, această chestiune poate fi mai puțin importantă decât motivul finanțării. Se întâmplă adeseori ca fondurile să fie distribuite sub formă de subvenții generale, fără nicio legătură cu prestarea serviciilor sau a standardelor de performanță specifice. Acest lucru creează, în cele mai multe cazuri, o cultură a dependenței, în care activitatea care nu are un punct central este susținută de sume și mai mari de bani din fonduri publice.

Elementul competitiv poate introduce stimulente solide și eficiente ale performanței.

Dacă statul și-ar stabili obiectivele culturale și ar lansa o licitație pentru întreprinzătorii culturali și organizațiile de promovare a artelor, serviciile ar putea fi prestate în schimbul unor sume de bani mai mici și, în același timp, în funcție de criteriile licitației respective, serviciile ar putea fi mult mai inventive. ■

Cum se finanțează
Programul Sibiu CCE 2007 ?

Subvenție *sau* *Autofinanțare*

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

Dileme de management

A. Centralizare sau descentralizare

Tendința către centralizarea de stat este mult mai veche o sută de ani și, într-o anumită măsură, ajustarea continuă între centru, regiuni și localități este o parte obișnuită a procesului politic. În termenii Programului Sibiu CCE 2007, există unele chestiuni legate de nivelul ridicat al contribuților printr-o structură în principal centralizată și ierarhizată. Alocarea de resurse, clădiri și personal de către Ministerul Culturii poate fi mai puțin obișnuită astăzi în raport cu situația din trecut, dar reflectă, în continuare, o practică normală în România. La cealaltă extremitate se află autoritățile locale din Sibiu, unde descentralizarea funcționează într-o mai mare măsură. Între aceste două extremități se află practica Programului Sibiu CCE 2007, deși pot exista dubii privind măsura în care echilibrul dintre centralizare și control local este, mai degrabă, rezultatul planificării decât al hazardului sau al pragmatismului. În același timp, o serie de inițiative privind transferarea procesului decizional de la capitală la regiuni s-a dovedit o reușită parțială. Ceea ce lipsește aici, și nu numai, este un principiu atotcuprinsător capabil să coordoneze deciziile zilnic.

Tratatul de la Maastricht a avut un rol important, printre altele, în ceea ce privește afirmarea principiului subvenționării în Uniunea Europeană, care prevede ca procesul decizional să aibă loc cât mai aproape de cetățean. În mod cert, acesta poate fi aplicat Programului Sibiu CCE 2007, astfel încât numai acele decizii și inițiative care trebuie analizate la nivel național să fie responsabilitatea Ministerului Culturii, restul fiind transferat administrației regionale și locale.

Avantajele modelului centralizator par să fie o garanție a controlului, sau poate a standardelor, și o consistență a abordării; de asemenea, modelul poate reflecta un mai mare angajament guvernamental față de cultura țării. Mai mult, există câteva tipuri de chestiuni în cazul cărora

controlul central este, în mod evident, mult mai eficient. De exemplu, elaborarea criteriilor standard de selecție s-ar încadra în această categorie, deși publicul ar putea fi deservit mai bine de politicile de selecție stabilite la nivel local. Avantajele descentralizării reprezintă o corelare mai strânsă între subvenții și nevoi locale, o oportunitate mai mare pentru diversitatea culturală și o consolidare a acțiunii și participării locale la activitatea culturală. Echilibrul corect dintre cele două pot proteja poziția strategică și standardele Programului Sibiu CCE 2007, promovând, în același timp, angajamentul, entuziasmul și autosuficiența locală. ■

Cum se prezintă deciziile referitoare la implementarea Programului Sibiu CCE 2007?

B. Subvenții directe sau contractare

După ce am determinat domeniile sectorului cultural care necesită intervenție din partea statului, putem discuta despre natura acestei intervenții. Controversa referitoare la serviciile care ar trebui asigurate direct de stat sau care ar trebui cumpărate de la alții furnizori se află în centrul recentelor dezbatări politice din numeroase state europene. Această chestiune afectează un spectru mai larg al contribuților în raport cu serviciile culturale, inclusiv sănătatea, educația și serviciile sociale, printre altele. Se poate că ritmul schimbărilor actuale să însemne că totul iese din controlul statului. În domenii precum managementul

mediului înconjurător și politica socială, se admite din ce în ce mai mult faptul că rolul guvernului și al agenților guvernamentale este acela de a gestiona și canaliza forțele pe care pretind că nu le mai pot controla, deși nu există încă prea multe dovezi în sprijinul impactului acestui tip de raționament asupra Programului Sibiu CCE 2007. Politicile culturale au fost întotdeauna mai bune în ceea ce privește raționamentul administrativ decât în ceea ce privește modul în care principiile directive ar trebui să le coordoneze activitatea. În general, sectorul cultural a fost o economie mixtă, contribuțiile fiind acordate de către stat în unele domenii, de surse comerciale în altele și de agenții voluntare sau non-profit în restul cazurilor. În unele state, contribuțiile directe sunt modalitatea principală de finanțare a culturii – clădirile, directorii și chiar artiștii fiind angajați direct ca funcționari publici. În altele, acest lucru se poate aplica numai în anumite domenii ale sectorului cultural, cum ar fi bibliotecile, în timp ce alte domenii precum producția și distribuția de film sunt lăsate aproape în întregime la latitudinea companiilor private. Dar trebuie observat faptul că acea cultură a instituțiilor publice nu este, în mod normal, antreprenorială; prin urmare, poate pe bună dreptate, instituțiile publice sunt reticente în a-și asuma riscuri. Punctul lor forte este planificarea strategică și tind să fie mai eficiente în calitate de intermediari și facilitatori. Nivelul de dependență al contribuțiilor culturale de operatori non-profit și comerciali, aspect predominant în Statele Unite, nu este egalat în Europa, deși sectoare individuale din unele state funcționează în mod foarte asemănător. Schimbarea cheie în cazul orașului Sibiu a fost trecerea graduală la contractarea de structuri independente care să furnizeze anumite servicii, pe bază de profit sau non-profit. Uneori, serviciile sau funcțiile pot trece cu ușurință de la contribuții directe la serviciu contractat – de exemplu în cazurile în care intervenția publică este necesară pentru stabilirea viabilității unei inițiative, dar nu pentru managementul pe termen lung. Avantajele contribuției directe sunt asemănătoare avantajelor descentralizării – controlul și consistența. Dar contractarea serviciilor este adeseori apreciată pentru că generează energie, încurajează ideile noi, îndemnă oamenii să reacționeze mai mult la nevoile clienților și ale publicului și oferă flexibilitate. De cele mai multe ori este mai eficace și mai eficientă, chiar și în cazurile în care nu reduce costurile reale. ■

Cum au fost prestate serviciile culturale în cadrul Programului Sibiu CCE 2007 ?

C. Artă sau artist

Un punct de vedere care, în mod nesurprinzător, trebuie să fie din ce în ce mai des întâlnit în sectorul cultural, este acela că artiștii sunt diferiți – mai bine spus, că aceștia au un rol special în societate care justifică tratamentul special. Mai arătoare sunt chestiunile practice rezultate de aici, inclusiv discuția conform căreia sprijinirea artiștilor este cea mai bună modalitate de sprijinire a artei.

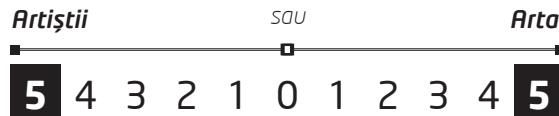
Condițiile de angajare și de trai ale artiștilor reprezintă o preocupare îndreptățită a Programului Sibiu CCE 2007, dar, în același timp, prin intermediul acestora, se observă vitalitatea culturală, întrucât depinde de statut și nu de performanță. Cu alte cuvinte, artistul are dreptul la un tratament special, cu costurile aferente, prin prisma a ceea ce este artistul și nu a ceea ce a realizat.

Chiar dacă nu au produs nimic notabil de ani de zile, sau poate chiar niciodată, acest lucru nu are nicio importanță atâtă timp cât sunt recunoscuți ca artiști. În general, fie că vorbim despre academiile din secolul trecut sau prezent, se întâmplă rar ca artiștii, scriitorii, compozitorii sau actorii recunoscuți de stat să fie cei mai importanți.

Abordarea alternativă este aceea de a sprijini arta, în termeni de infrastructură, educație și acces, de a încuraja participarea și angajamentul și de a susține rolul artei în viața cotidiană.

Abordarea este mult mai dificilă, deoarece această sarcină este fluidă, complexă și implică milioane de oameni – nu doar câteva mii. Bineîntăles, de acest sprijin ar beneficia, în mod indirect, artiștii și lucrătorii culturali – dar pe baza performanțelor și a contribuției lor, și nu pe baza statutului. Au fost aduse în discuție Uniunile Artiștilor: poziția lor favorabilă în România, spre exemplu în ceea ce privește accesarea bunurilor puse la dispoziție de către stat, le conferă un avantaj durabil și incorect în detrimentul noilor organizații ale societății civile din domeniul artei. ■

Cât de mult promovează Programul Sibiu CCE 2007 artiștii sau arta ?

NORMAL.
SIBIU.
young since 1191.

D. Infrastructură sau activitate

In ceea ce privește alocarea de resurse și planificarea de programe, este adeseori mult mai ușor să gândim în termeni de infrastructură decât în termeni de activitate. Infrastructura este un bun vizibil care poate apărea pe un bilanț contabil; poate fi inaugurată de un politician local care poate arăta spre ea, spunând: „Iată ce am făcut”. Ca obiect stativ, este solid și controlabil și va fi întotdeauna o mărturie tăcută a culturii. Infrastructura culturală este esențială: fără muzeu, biblioteci, teatre, etc., activitatea culturală ar fi grav blocată. Dar acestea implică riscul ca prezența și cerințele lor de management să îi determine pe operatorii culturali să creadă că ei reprezintă cultura orașului, și nu un mijloc de susținere al ei. Nu este un lucru neobișnuit ca serviciile unui muzeu sau ale unei biblioteci publice să fie atât de preocupate de gestionarea resurselor încât să piardă din vedere motivul de la baza existenței lor – și anume placerea educațională și culturală a oamenilor. Au existat cazuri în care unii curatori din Sibiu au fost deranjați de perturbarea activităților de către școlari. Gestionarea infrastructurii culturale este mai facilă, întrucât infrastructura este liniștită și nu comentează. Gestionarea activității culturale, care depinde de o serie lungă de oameni contradictorii, individualiști și neîncrezători, este o provocare mult mai dificilă. Dar exact despre asta este vorba în Programul Sibiu CCE 2007. Cultura va exista indiferent dacă există sau nu o infrastructură care să o susțină. Adevărata catastrofă ar fi aceea a existenței infrastructurii lipsită

de activitate – teatre întunecate sau galerii închise din cauza personalului insufficient. Unii pot spune că programele de evenimente și activități sunt, în mod inherent, efemere, și că investițiile în săli de concerte sau centre de artă asigură permanența și valoarea. Dar un program de animație culturală – cum ar fi Festivalul de Animăție de Stradă – poate deveni permanent, dacă este cazul, putându-se adapta, în același timp, la vremuri și interese schimbătoare. Celebrul Festival Internațional de Teatru de la Sibiu este o formă flexibilă de infrastructură socio-culturală. Dinamismul culturii rezultă din activități, produse și realizări, consolidându-și sensul și puterea prin reinnoire constantă. Deși clădirile culturale vor fi întotdeauna necesare în Sibiu, unele dintre cele mai puternice expresii și acțiuni culturale au loc, în continuare, în afara lor. O posibilitate în acest sens ar fi gestionarea clădirilor culturale și sprijinirea activităților culturale în mod separat, astfel încât managementul relativ direct al clădirilor să fie preluat de un departament sau de o autoritate, iar rolul de dezvoltare, mult mai complex, să cadă în sarcina altui

Cum sunt resursele Programului
Sibiu CCE 2007 distribuite
între clădiri și activități ?

Infrastructură

sau

Activitate

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

departament sau altele autorități. Ceea ce este cert însă este faptul că, în dezbaterea privind fondul și forma, este esențial ca organizatorii culturali să găsească echilibrul, în special dată fiind capacitatea proiectelor de infrastructură de absorbție a unor mari sume de bani. ■

E. Artiști sau manageri

Managementul nu este popular, iar în serviciile publice din România este cu atât mai puțin agreat. Întotdeauna se poate compara activitatea unui doctor sau profesor cu cea a unui manager în domeniul sănătății sau al educației, în defavoarea aparentă a celui de-al doilea. Doctorii vin decădă, profesorii predau, managerii conduc, iar activitatea acestora din urmă nu pare a fi foarte productivă. Aceeași punct de vedere se întâlnește și în artă și serviciile culturale, în special atunci când managerii par a fi mai bine plătiți decât actorii sau muzicienii de care depinde munca lor. Un Program Sibiu CCE 2007 care a stabilit priorități privind sprijinirea artiștilor în defavoarea managementului ar fi părut, la prima vedere, foarte atrăgător. Dar, bineînțeles, fără munca managerilor, o mare parte a activității artiștilor fie nu ar fi posibilă, fie ar fi mai puțin eficientă. Activitățile invizibile de planificare, colectare de fonduri, management al personalului, cercetare și marketing adaugă din plin valoare muncii artiștilor. Nu contează prea mult cât de bun este spectacolul dacă nu ai abilitățile de marketing pentru a atrage oamenii la spectacol, sau cât de bună este cartea dacă nu știi cum să o distribui. Capitalul economic și social al resurselor culturale nu poate fi exploatat fără un management bun. Nivelul pregătirii forței de lucru culturale va stagna sau va scădea fără investițiile în formarea profesională. Rolul managementului este vital în privința utilizării eficiente și eficace a resurselor disponibile, deși este la fel de adevărat faptul că acest rol poate crește mai mult decât este nevoie, devenind cu ușurință costisitor în mod disproportional. ■

Cât de multă atenție se acordă activității de management eficient în cadrul Programului Sibiu CCE 2007?

Artiști

sau

Manageri

Riscul pe care îl implică realizarea de experiențe artistice pentru consumatori trebuie să fie distribuit prin planificarea unui program echilibrat al produsului artistic, dar și prin maximizarea venitului pe care îl pot obține din alte activități.

Programele CCE sunt, adeseori, împărțite între detaliile „legate de spectacol”, cum ar fi programele și serviciile de catering, și cele care nu sunt „legate de spectacol” propriu-zis, influențate de chestiuni politice sau sociale. Unele aspecte ale unui program CCE pot avea **identitate duală**. Într-o anumită măsură, festivalurile sunt legate de spectacol, având în vedere că încasările cresc sau scad, în funcție de public. Dar, în același timp, ele joacă un rol în activitățile care nu sunt legate de spectacol propriu-zis, cum ar fi serviciile pentru companii. Faptul că produsele și serviciile culturale au cicluri de viață, după cum am observat mai sus, înseamnă că, în orice moment, unele părți ale portofoliului total vor fi mai relevante decât altele. Nevoia de a gestiona o combinație de proiecte într-un mod care să optimizeze „dilemele” identificate anterior, precum și recuperarea investiției organizației, a avut drept rezultat crearea unor modele de *management al portofoliului de produse*.

Programul Sibiu CCE 2007 a fost nevoie să gestioneze utilizarea eficientă a timpului și resurselor (financiare și de infrastructură) pentru a-și atinge scopurile, prin analiza atentă a portofoliului de oferte. Acest lucru poate implica luarea unor decizii dificile referitoare la renunțarea la unele aspecte ale activității pentru a se putea concentra mai eficient asupra altora.

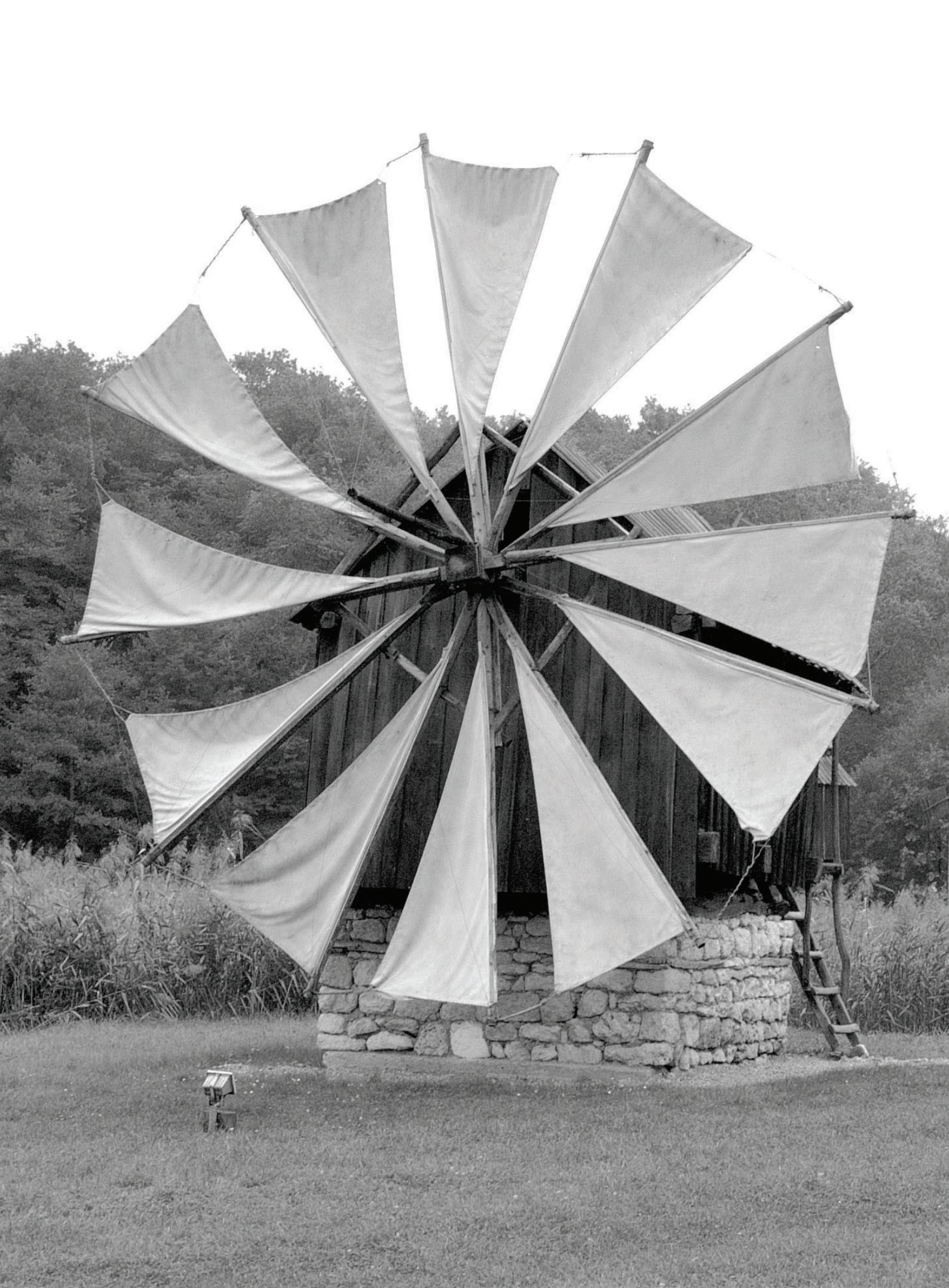
Aceste decizii sunt cu atât mai greu de implementat într-o activitate în care este vorba despre oameni. Aranjamentele complexe de discount care pot fi regăsite în unele teatre de repertoriu sunt un exemplu în acest sens.

Un proiect de festival, cu pachetul său de beneficii sociale și economice, a fost coexistat, adeseori, în condiții tensionate, cu un proiect de avangardă, recent apărut, din cauza factorilor de putere și personalitate implicați. ■

Prof. univ. dr. Cristian Radu

Coordonator general al programului
Sibiu Capitală Culturală Europeană 2007

CAPITALĂ CULTURALĂ EUROPEANĂ

Concluzii și recomandări

de prof. dr. Danuta Glondys

Lucrarea de față prezintă sinteza și analiza activităților care au stat la baza strategiei Programului Sibiu CCE 2007 prin identificarea principalelor puncte de referință și clarificarea dilemelor majore pe care managementul programului le-a întâmpinat. Sunt prezentate și argumentate dilemele strategice, de implementare, sociale, artistice, economice și manageriale cu care Programul Sibiu CCE 2007 s-a confruntat și raționamentul care a stat la baza deciziilor luate. Sunt folosite grafice bazate pe scări de valori și importanță pentru a reda vizual planificarea și utilizarea eficientă a resurselor în condiții de incertitudine. Pentru atingerea scopurilor programului s-a realizat o analiză atentă a ofertelor culturale și a posibilităților existente ce au avut drept rezultat dezvoltarea managementului portofoliului de produs, iar această lucrare de sinteză evidențiază dificultățile principale cu care coordonatorii programului s-au confruntat și alegerile facute de această.

cuvinte cheie:
orașe capitale culturale europene, management cultural, comisie de selecție, moștenire culturală, dezvoltare culturală și economică, cetățeni, resurse pentru cultură.

Danuta Glondys, Prof. Dr. în studii culturale, masterandă în Studii Brătianice și Studii Politice, titular al Diplomei Europene în Management Cultural (Consiliul Europei, Fundația Marcel Hicter)

Fost director al departamentului cultural al municipalității Cracoviei (1993-1999) responsabil de crearea și implementarea noilor politici culturale ale orașului și de aplicarea pentru titlul de Capitală Culturală Europeană.

Din 2001 este director al Asociației Villa Decius, consultant independent și profesor universitar. Autor, editor și co-editor a numeroase articole și publicații despre relațiile dintre cultură, politică și integrarea europeană. În 2010 a publicat "Capitală Culturală Europeană".

Locul culturii în politicile UE" și "Cracovia 2000. Capitală Culturală Europeană. Summa Factorum". Începând cu 2005 Danuta Glondys este membră a Comisiei de selecție și monitorizare a programului CCE între anii 2009-2013 (nominalizări ale Parlamentului European).

Concluzii

I. Analiza comparativă a programelor Orașe Culturale și Capitale Culturale Europene cât și evaluarea calitativă ale noilor proceduri de selecție demonstrează că:

1. Calitatea programelor CCE s-a îmbunătățit.
2. Procesul desemnării CCE a devenit transparent și clar.
3. Comisia de selecție internațională compusă din experți europeni și internaționali poate garanta că un program al unui oraș nominalizat întrunește toate criteriile definite în decizia 1622/2006/EC și că orașul are potențialul să-l implementeze.
4. Comisia de selecție internațională poate realiza cu succes echilibrul dintre dimensiunea europeană a programului și ambițiile și planurile de dezvoltare ale orașului.
5. Monitorizarea implementării obiectivelor și criteriilor acțiunii și furnizarea de linii de ghidaj pentru orașele nominalizate constituie un domeniu care trebuie îmbunătățit în viitor.
6. Datorită atribuțiilor limitate ale acesteia de a sfătu și face recomandări, Comisia de monitorizare și selecție nu poate garanta că programul CCE câștigător va fi implementat în conformitate cu planurile originale.

II. Studiul demonstrează că acțiunea CCE își păstrează poziția excepțională de înaltă pe platforma EU.

1. La nivel european, CCE a devenit o unealtă puternică în dezvoltarea comunității și a culturii, de unde beneficiază comunitățile europene și procesul de integrare europeană. La nivel local cel mai mult au de profitat orașele și cetățenii acestora.
2. Moștenirea culturală de lungă durată a programului CCE și credibilitatea acestuia, îl transformă într-un puternic instrument de creare a unei noi calități și vieții culturale atât pe platformele locat cît și cele europene.
3. În ciuda faptului că în trecut au existat „ani buni” și „ani răi” ai CCE, programul are un potențial foarte mare în a favoriza cooperarea dintre comunitățile europene și dezvoltarea urbană și poate aduce efecte pozitive în dezvoltarea culturală a orașelor și regiunilor înconjurate.
4. Popularitatea cooperării culturale internaționale stimulată și implementată în timpul CCE poate deveni o oportunitate pentru UE de a folosi programul ca unelă în diplomația culturală a uniunii.

III. Studiul identifică factorii critici în plan local și european care trebuie comunicati de organizatorii CCE și/sau de instituțiile europene.

A. Înțelegerea criteriului „Dimensiunea Europeană” și a poziției sale.

1. Noțiunea de „dimensiune europeană” rămîne neclară și ambiguă și potențialul ce se află în acest criteriu nu e întotdeauna realizat complet nici în ceea ce privește integrarea europeană, nici a cooperării.
2. Pentru toți organizatorii CCE, caracterul european al evenimentului a însemnat mai presus de orice cooperare cu organizații culturale străine sau artiști internaționali, care au fost invitați să participe la un program, să susțină un singur concert sau să ia parte la festival.
3. Concentrarea asupra moștenirii culturale europene este limitată și foarte des nesatisfăcătoare.
4. Importanța „dimensiunii europene” este des subestimată și ambițiile legate de criteriul „Oraș și cetățeni” domină profilele majorității programelor CCE.

B. Menținerea echilibrului dintre dezvoltarea culturală și cea economică

1. Prin programul CCE se înțelege în mare o schemă de dezvoltare economică (axată pe regenerarea urbană și obiective economice) și des implementată pe socoteala dezvoltării culturale (unde se întâlnesc calitatea artistică și proiecte de inspirație tradițională)
2. Elaborarea planurilor strategice și culturale ale unui oraș sunt frecvent limitate la deciziile formațiunilor politice sau grupurilor de interes, care mai tîrziu se impun locuitorilor orașului și tuturor părților culturale

interesate (instituții culturale, grupuri artistice locale independente, organizații comunitare).

- Există o preocupare generală că moștenirea culturală și cultura au devenit sursa principală în economiile post industriale și folosindu-le doar ca pe un instrument (în strategiile de dezvoltare ale UE, orașe și regiuni) pot duce la îndepărțarea și contestarea programului CCE de comunitatea artistică cît și de locitorii orașelor.

C. Slăbiciuniile procesului de planificare și implementare

- Accesul la documentația și studiile CCE, așteptînd ca informația să fie suficientă
- Dezamăgirea faptului că un program cu o reputație atât de înaltă și de durată ca și CCE nu a fost instituționalizat cum se cuvine pentru a servi atât cercetărilor cît și actorilor din domeniul cultural în general.
- Organizatorii CCE din orașele mici sau din noile state membre nu au oportunități în a-și îmbunătății competențele în organizarea programelor europene și cooperarea multilaterală.
- Vizibilitatea CCE pe platforma europeană este nesatisfăcătoare și trebuie îmbunătățită.
- Lipsa oportunității financiare de a continua proiecte care au fost inițiate sau au fost incluse în programul CCE aduce nesiguranță în motivația părților interesate de a depune efortul în transformarea orașului și dezvoltarea cooperării europene, care are legătură cu obținerea titlului de CCE.

D. Resurse pentru cultură și CCE

- Nivelul scăzut din UE al cheltuielilor pentru cultură este grav criticat. Opinia generală este că acest lucru reflectă atitudinea instituțiilor UE față de cetățenii europeni și este dovada că integrarea europeană se limitează doar la acțiunile economice și politice.
- Procedurile financiare existente pentru programele UE în domeniul culturii sunt grav criticate ca fiind prea birocratice și că impun condiții pe care doar marile instituții le pot îndeplini.
- Nivelul scăzut al finanțărilor UE pentru CCE este criticat de toți organizatorii CCE
- Recunoscînd implementarea premiului Melina Mercouri înaintea deschiderii evenimentelor CCE, așteptarea generală este creșterea contribuției financiare EU și mai multă asistență oferită programului CCE în viitor.

E. Perspective pentru acțiuni culturale

- Cercetarea culturală și studiile literare identifică o adevărată provocare pe platforma europeană, deficitul unei idei culturale unite care ar putea fi împărtășită de cetățenii europeni. Acest deficit este de asemenea documentat în Euro Barometrul de Analiză al Parlamentului European care susține că: 42% dintre respondenți simt că „în momentul de față UE este în pană de idei și proiecte” și 54% cred că „trebuie continuată construirea Europei”, 72% dintre europeni cred că „ceea ce leagă locitorii diferitelor țări este mai important decit ceea ce-i dezbină”. Analiza identifică de asemenea ierarhia valorilor susținută de Parlamentul European și cel mai important lucru în timp de criză, valoarea solidarității: „În ceea ce privește valorile, ideea solidarității are prioritate în fața tuturor altora.”
- Popularitatea programului CCE este o dovadă incontestabilă că europenii vor să se identifice prin valori culturale și sunt dispuși să facă un efort pentru a mobilizeze comunitățile locale pentru a accepta provocările culturale la scală locală și internațională.
- Moștenirea programului CCE este incontestabilă și este de dorit să folosim această inițiativă ca model și ca o bază solidă pentru a justifica inițierea altor programe culturale europene adresate comunităților urbane și regionale.
- Este dezamăgitor faptul că țările candidate la aderarea în UE au fost excluse din programul CCE și nu au participat prin compensare la programul Luna Culturală Europeană și la nici o altă inițiativă pe termen lung. Acestă lipsă de cooperare dintre politice culturale și internaționale UE ridică problema credibilității Uniunii pe platforma internațională.

Recomandări

I. Viitorul programului CCE

1. Programul CCE ar trebui continuat și dezvoltat mai departe. Nicio altă activitate europeană în domeniul cultural nu are capacitate de a crea vaste rețele de cooperare, cuprinzând un atât de numeros și variat grup de actori: de la forme de guvernământ municipale, regionale și naționale, la actori ai comunității internaționale și locuitorii ai orașelor.
2. Nu ar trebui să existe nicio diferență între capacitatele statelor membre ale programului CCE. Nici mărimea, nici moștenirea culturală sau potențialul artistic al unei țări nu ar trebui să devină un factor decisiv pentru a limita acțiunea pe platforma Europeană.

II. Proceduri de selecție

1. Comisii de selecție și de monitorizare:

- Structura comisiei de selecție: (7 europeni și șase experți naționali) ar trebui să rămînă neschimbați iar comisia ar trebui să-și continue activitatea în funcție de decizia 1622/2006/EC.
- Membrii ai comisiei de selecție nominați de instituțiile UE ar trebui să reprezinte șapte state membre „vechi” și „noi”
- Nominalizări a mai mult de un reprezentativ dintr-un stat membru cît și slaba reprezentare dintr-un nou stat membru ar trebui evitata.
- Pentru a asigura calitatea procesului de selecție CCE, experților din comisia de selecție le-ar trebui alocat suficient timp pentru a evoluă solicitările și a vizita orașele preselectate, mai ales cînd numărul soliicitanților e mare.
- Comisia de selecție ar trebui fie atentă la caracterul solocităriilor și să prevină ca evenimentele CCE să servescă la mascarea ambiiilor politice sau de afaceri.
- Comisia de monitorizare și îndrumare ar trebui delegată și cu atribuția de prevenire a unei posibile evoluții nedorite sau nerestriționate a programului CCE stimulată de ambiții locale sau regionale. (de exemplu așa-numitul „Ruhr 2010” și cazul Duisburg).

2. Criterii de selecție

- Statele membre UE, prin rotație, ar trebui să continue să propună nominalizări pentru CCE în conformitate cu Decizia 1622/2006/EC.
- Criteriile de selecție ar trebui clarificate și un accent special pus pe:
- înțelegerea noțiunii de dimensiune europeană
- interpretarea dimensiunii europene în termenii diplomației culturale UE și a relațiilor Europei cu restul lumii.
- Participare activă în planificarea evenimentelor CCE și a dezvoltării strategice a orașului
- Echilibrul dintre dezvoltarea culturală și cea economică

- Introducerea criteriului de solidaritate în programul CCE ar trebui considerat și justificat ca:
- ideea solidarității, prin natura sa, este universală. Poate să influențeze în mod pozitiv cooperarea cu statele vecine, atingând țelurile trasate la reuniunea Millennium Development Goals și încurajând dezvoltarea culturală și includerea socială.
- Se adresează celor convinților ale cetățenilor europeni care punctează lipsa valorilor comune ale comunităților europene
- Va stimula o schimbare de atitudine printre cetățenii europeni și îi va încuraja să accepte provocările locale și globale adresate de instituțiile europene
- Va îmbogății programul CCE cu atenția internațională, va întări dialogurile culturale și relația UE cu tot restul lumii
- Viitorul CCE ar trebui încurajat să cuprindă în program și proiecte despre schimbările globale și regionale (respectiv, cu referire la reuniunea Millennium Development Goals și la European Neighborhood Policy)

III. Rolul comisiei

Comisiei ar trebui să i se permită suplimentarea cu resurse financiare și de personal și asistență specializată pentru:

1. Îndrumare elaborată pentru orașele care aplică pentru titlul de capitală culturală, care ar trebui să:

- includă o mai bună definiție a noțiunii „dimensiune europeană”
- sublinieze importanța implicării în planificarea CCE și în dezvoltarea strategică a orașului
- pună accent pe necesitatea echilibrului dintre dezvoltarea culturală și cea economică
- încurajeze cooperarea științifică și academică
- includă specificații pentru rapoartele de monitorizare și evoluare

2. A asigura sprijin pentru calificata conducere culturală UE

Creând o structură mică și calificată (ex: Centrul de studii și documentare CCE), care să conțină arhiva programului, programele orașelor selectate, rapoartele de monitorizare și evoluție, și alte documente UE și municipale, va permite părților interesate cultural să-și îmbunătățească abilitățile și performanțele pe platforma internațională. Acest tip de consiliere solidă este de neprețuit.

Centrul ar trebui să fie responsabil de evaluarea programului și de monitorizarea moștenirii sale de lungă durată. Ar putea de asemenea să fie responsabil de organizarea de activități educaționale în plan european și de susținerea mobilității administrației publice ale acelora care lucrează în sectorul non-guvernamental la concepții inovatoare pentru orașele lor.

3. Îmbunătățirea vizibilității CCE organizând constant campanii europene de promovare a CCE (ca și în cazul evenimentelor sportive europene) și să ajute (financiar) orașele desemnate CCE să atingă publicul țintă internațional.

4. Mărirea substanțială a premiului Melina Mercouri.

5. Asigurarea de suport finanțier pentru calitatea și durabilitatea cooperării culturale internaționale stimulată de CCE.

6. Asistarea programului CCE în obținerea subvențiilor pentru infrastructură și evenimente culturale, ce va avea ca efect cooperarea dintre eforturile organizatorilor și politicile UE în domeniul dezvoltării sociale și economice.

7. Continuarea cooperării dintre consultanți și experți, asistența lor garantând stimularea unei largi dezbateri între cetățenii UE despre moștenirea culturală europeană, valorile comune și imaginea viitoare a continentului.

IV. Resurse și acces

1. UE ar trebui să ofere un nivel mai ridicat de suport financiar atât pentru programul CCE cât și pentru echipa capitalei culturale responsabilă cu implementarea ei.

- Sporirea suportului direct pentru orașele nominalizate ar crește prestigiul premiului Melina Mercouri și ar imbunătății credibilitatea UE ca partener ce cooperează cu eforturile orașelor desemnate CCE de asumare a unor obiective serioase de dezvoltare.
- Mărirea suportului financiar pentru echipa EC-CCE va crește vizibilitatea programului (campanii promovaționale) și durabilitatea sa pe termen lung (proiecte internaționale stimulante de CCE), cât și crearea unei platforme deschise pentru studiu și evaluarea programului (Centrul de Documentație și de Studiu CCE)

2. UE ar trebui să crească substanțial bugetul pentru cultură

- Menținând un buget scăzut pentru cultură încetinește procesul de integrare europeană, pentru că alături de cooperarea politică, cultura este cea mai eficientă unealtă în a uni cetățeni.
- Situația actuală în care cultura ocupă un loc marginal printre programele comunității - lucru demonstrat de nivelul scăzut al cheltuieliilor – duce la o îndepărțare de procesul de integrare și are ca efect bine documentatele sindroame „criza legitimității” și „deficitul democratic”
- Orientarea către cultură, domeniul în care nu doar statele și instituțiile dar și indivizii care le creează și le reprezintă participă, va influența nu doar calitatea și eficiența procesului de integrare dar va permite și afilierea la o comunitate cu o vastă cultură care să fie o forță în dezvoltarea identității europene.
- Sectorului industriei culturale, care angajează milioane de cetățeni europeni, ar trebui să i se ofere oportunități de dezvoltare egale celorlalte sectoare.

3. Drepturile și reglementările programelor UE (inclusiv aplicații, condiții financiare și înțelegeri financiare ale suvențiilor UE) ar trebui simplificate iar accesul la ele ar trebui acordat și micilor organizații.

- Organizațiile non-guvernamentale mici și mijlocii din domeniul cultural și educațional au fost tăiate de la ajutorul UE datorită condițiilor financiare pentru a obține subvenții.
- Discrepanța dintre regulile și reglementările programelor UE și așteptările auditorilor UE afectează credibilitatea Uniunii și a echipei sale administrative și descurajează părțile implicate cultural de a colabora cu instituțiile UE.

4. Ar trebui lansate noi inițiative culturale

- Programul CCE poate deveni un model pentru instituirea altor programe culturale europene, care să ar putea raporta la creația artistică, integrarea europeană și la politicile de dezvoltare regională.
- UE ar trebui să inițieze programe care ar putea permite orașelor sau regiunilor să concureze pentru titlul de „Centre europene de excelență artistică ale comunității”. Acest lucru nu doar ar spori dezvoltarea culturală, cooperarea și integrarea europeană dar ar atinge o audiență mai largă și ar stimula dezvoltarea culturală de durată a orașelor și a regiunilor.
- UE ar trebui să introducă Luna Culturală Europeană ca un program al comunității adresat țărilor state candidate la aderarea în UE. Programul ar favoriza nu doar integrarea europeană și cooperarea culturală dar ar fi și o modalitate de diseminare a democrației culturale și de promovare a drepturilor culturale și umane.

Referințe și comentarii

Studiul cuprinde:

- regulamentul comunității în domeniul cultural
- rezoluții, concluzii, declarații, rapoarte și proiecte de decizii emise de Consiliul de Miniștrii responsabil de Relațiile Culturale, șefii statelor europene, Comisia europeană, Comitetul regiunilor Comisia de cultură și educație a Parlamentului European
- rapoarte ale întâlnirilor pentru selecție a CCE 2005-2012
- rapoarte ale întâlnirilor pentru monitorizare și îndrumare a CCE 2009-2012
- aplicații, rapoarte și documente în lucru ale Orașelor Culturale Europene și CCE
- programele culturale ale Orașelor Culturale Europene și CCE desemnate.
- Interviuri cu 23 de reprezentanți ai 11 CCE 2005-2011, realizate între 1 iunie – 31 august 2008

Pentru mai multe detalii vezi bibliografia.

Explicații ale respondenților cand au evaluat programul CCE ca fiind de înaltă ținută, conținând argumente care corespund atât conceptului integrării europene dar și însăși culturii și pot fi împărțite în 8 categorii:

- i. programul CCE consolidează trei valori și caracteristici ale identității europene care sunt exemplificate de orașe-centre de creștere și dezvoltare, administrative, financiare, științifice și culturale și este adresat atât politicii urbane și elitei economice, cât și lucitorilor care constituie și crează identitatea culturală.
- ii. Confruntarea și prezentarea culturilor care participă la evenimentele CCE au un important potențial educativ și poate stimula transformarea individuală sau colectivă a atitudinilor dar și o reevaluare personală a moștenirii culturale și recunoașterea altor culturi europene care contribuie la dezvoltarea civilizației europene și la activitatea sa variată și prolifică.
- iii. Programul CCE e important la încurajarea integrării europene și la întărirea identității locale și regionale, care poate fi cel mai bine exemplificată de micile țări sau regiuni cu o puternică identitate culturală.
- iv. Programul CCE poate fi interpretat ca o deschidere simbolică a comunității la noile state membre și la dimensiuni noi ale moștenirii culturale europene, reprezentate de orașele mici.
- v. Servește la coeziunea comunităților europene și ilustrează aplicații practice ale egalității în drepturi ale cetătenilor UE.
- vi. Câștigarea titlului de CCE devine o schimbare fără precedent pentru dezvoltarea economică și vizibilitatea politică a unui oraș, acces la cele mai noi tehnologii, obținerea suportului financiar atât pentru infrastructură și reabilitarea siturilor istorice, pentru promovarea internațională și dezvoltarea turismului cultural și nu în ultimul rând pentru introducerea de noi și ambițioase strategii culturale ale orașului.
- vii. CCE este o oportunitate reală de a construi o nouă identitate culturală a orașului, de a lua parte la rețelele culturale internaționale și la centrele de schimb artistic, la dezvoltarea artelor și introducerea unei noi calități a vieții artistice urbane, la contribuirea la cultura europeană și promovarea moștenirii naționale pe platforma internațională.
- viii. CCE este o reală oportunitate de a stabili cooperarea culturală cu țările non-europene, care poate servi la promovarea reciprocă și stabilirea de legături strânse între comunități cu fond cultural și istoric variat.

Bibliografie

Acte legislative și ordonanțe

1. Commission Recommendation of 20 December 1974 to Member States concerning the protection of the architectural and natural heritage, OJEC, No L 21, 28.01.1975.
2. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 18 May 1990 on future eligibility for the European City of Culture and on a special European Cultural Month event, OJEC, No C 162, 3.07.1990.
3. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 18 May 1992 concerning the choice of the European Cities of Culture after 1996 and the European Cultural Month, OJEC, No C 151, 16.06.1992.
4. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 12 November 1992 on the procedure for designation of European Cities of Culture, OJEC, No C 336, 19.12.1992.
5. Declaration on European Identity, 14 December 1973, <http://www.ena.lu> (2.08.2008).
6. Decyzja 1419/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25 maja 1999 ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. L 166, 1.07.1999.
7. Decyzja 649/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 kwietnia 2005 zmieniająca Decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. L 117, 4.05.2005.
8. Decyzja 1622/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 października 2006 ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007-2019, Dz. U. L 304, 3.11.2006.
9. Decyzja 1855/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 ustanawiająca program Kultura (2007-2013), Dz. U. L 372, 27.12.2006.

10. Decyzja 1904/2006/WE Parlamentu i Rady z 12 grudnia 2006 ustanawiająca program Europa dla Obywateli na lata: 2007-2013, Dz. U. L 378, 7.12.2006, http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/guide/index_en.htm (10.09. 2008).
11. Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 maja 2001 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, Dz. U. L 167, 22.06.2001, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:PL:HTML> (2.07.2008).
12. Dyrektywa 2006/112/WE Rady z 28 listopada 2006 w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz. U. L 347, 11.12.2006, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:PL:PDF> (3.07.2008).
13. Dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 grudnia 2007 zmieniająca Dyrektywę Rady 89/552/EGW w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, Dz. U. L 332, 18.12.2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2007/l332/l33220071218pl00270045.pdf> (2.07.2008).
14. Europejska Konwencja Kulturalna: http://www.coe.org.pl/re_konw/ETS_018.pdf (20.08.2008).
15. Komunikat Rady Ministrów ds. Kultury z 20 listopada 1995, Ville Européenne de la Culture 2000 et Mois Culturel Européen 1998 et 1999. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL 4242, 22.11.1995.
16. Konkluzje Rady z 24 maja 2007 w sprawie wkladu sektora kultury i sektorów kreatywnych w osiąganie celów lizbońskich, Dz. U. C 311/ 7, 21.12.2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007C0311:PL:HTML> (20.02.2008).
17. Resolution of the Ministers with responsibility for Cultural Affairs, meeting within the Council of 13 June 1985 concerning the annual event 'European City of Culture', OJEC, No C 153, 22.06.1985.
18. Rezolucja Rady z 16 listopada 2007 dotycząca europejskiego planu działań na rzecz kultury, 2007/C 287/01.
19. Solemn Declaration on European Union, 19 June 1983, <http://www.ena.lu> (12.08.2008).
20. Statut Rady Europy, Dokumenty Europejskie Tom 2, Przyborowska-Klimczak A. i Skrzypidlo-Tefelska E. (redakcja), Wydawnictwo MORPOL, Lublin 1999.
21. The Green Paper on the Establishment of the Common Market in Broadcasting (1984), http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/history/index_en.htm (2.08.2008).
22. Traktat o Unii Europejskiej, http://libr.sejm.gov.pl/oide/dokumenty/traktaty/Traktat_z_Maastricht_PL_1.pdf (20.08. 2008).
23. Traktat Rzymski, <http://europa.eu/abc/treaties> (2.04. 2008).
24. Treaty establishing the European Communities, OJEC, No C 340, 10.11.1997.
25. Treaty on European Union, OJEC, No C 191, 29.07.1992.
26. Virginia Bill of Rights, 1776, http://www.constitution.org/bor/vir_bor.htm (12.01. 2007)

Rapoarte asupra proceselor de selectare și monitorizare:

27. Report on the Irish Nominations for the European Capital of Culture 2005, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture 2005, Brussels, September 2001.
28. Report on the Nominations from the UK and Norway for the European Capital of Culture 2008, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2008, Brussels, February 2004.
29. Report on the Nominations from the Luxembourg and Romania for the European Capital of Culture 2007, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2007, Brussels, April 2004.
30. Report on the Nominations from Austria and Lithuania for the European Capital of

Culture 2009, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2009, Brussels, April 2005.

31. Report of the Selection Meeting for the European Capitals of Culture 2010, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2010, Brussels, April 2006.

32. Report of the Selection Meeting for the European Capitals of Culture 2011, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2011, Brussels, June 2007.

Aplicații și rapoarte ale ECOC:

33. *Addendum to the Monitoring Report of Istanbul 2010*, ECOC, 21 November 2007, issued by: Organizing Committee of Istanbul.

34. *Application for the Title of ECOC 2012. Supplement to Application*, issued by: City of Maribor, 2008.

35. *ECOC – Pecs2010. Monitoring Form*, Brussels, 21 November 2007, issued by: Management Centre Public Limited Company, Pecs.

36. *ECOC Tallinn 2009. Progress Report*, issued by: Foundation Tallinn 2011, 15 July 2008.

37. *Everlasting Fairytale. Tallinn*, issued by: City of Tallinn, 2007.

38. *Guimarães 2012, ECOC. Identity and Innovation, Appendix to ECOC Application*, issued by: City of Guimarães, 2008.

39. *Information Sheet, Marseille-Provence 2013. European and Mediterranean, Volume 4*, issued by: City of Marseille, 2007.

40. *Istanbul 2010, ECOC. Report for Monitoring Panel*, 21 November 2007, issued by: Organizing Committee of Istanbul ECOC 2010.

41. *Košice. Interface, Candidate for European Capital of Culture 2013*, issued by: City of Košice, 2007.

42. *Linz 2009, Application for a Title of ECOC*, issued by: City of Linz, April 2005.

43. *Marseille-Provence 2013. European and Mediterranean*, issued by: City of Marseille, 2007.

44. *Maribor, Application for the Title of ECOC 2012. Supplement to Application*, issued by: City of Maribor, 2008.

45. *Ruhr.2010. ECOC, Monitoring*, Brussels, 21 November 2007, issued by: City of Essen and Region of Ruhr, 2007.

46. *Supplement to Application for the Title of European Capital of Culture*, issued by: Guimarães Municipality, November 2008.

47. *Supplement to Application for the Title of European Capital of Culture 2012*, issued by: Maribor Municipality, November 2008.

48. *Turku on Fire. The Application of the City of Turku for ECOC 2011*, issued by: City of Turku, 2007.

49. *Vilnius – European Capital of Culture in 2009. Tender document*, issued by: Vilnius City, 2005.

Programe ale Orașelor Europene și ale Capitalelor Culturale Europene

50. Cogliandro Lia G., *European Cities of Culture for the Year 2000. Final Report*, AECC/AVEC, European Commission, 2001.

51. *Lille 2004, Capitale Européenne de la Culture. Magazine: 6 décembre 2003 – novembre 2004*, Lille, octobre 2003.

52. Salisz R., *Program Kraków 2000 – Europejskie Miasto Kultury. Raport końcowy*, Biuro Festiwalowe Kraków 2000, marzec 2001.

53. www.cork2005.ie (20.05.2008).

54. www.patras2006.gr (20.05.2008).

55. www.sibiu2007.ro (20.05.2008).

Literatura științifică de specialitate:

56. Ash T. Garton, *Polska rewolucja. Solidarność 1980-1981*, Wydawnictwo Res Publica, Warszawa 1990.

57. Baczko B., *Wspólny dół i okazałość Panteonu*, http://czytelnia.pwn.pl/pdf/baczko_dopisek.pdf (30.11. 2008).

58. Baldwin E. i in., *Wstęp do kulturoznawstwa*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2007.

59. Barcz J. (redakcja), *Traktat z Nicei. Zagadnienia prawne i instytucjonalne*, Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2003.

60. Bauman Z., *Europa. Niedokończona przygoda*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2005.

61. Bauman Z., *Globalizacja i co z tego wynika*, PIW, Warszawa 2000.

62. Bodio T., *Miedzy romantyzmem i pragmatyzmem*, Dom Wydawniczy ELIPSA,

Warszawa 2000.

63. Burszta W. J., *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1998.

64. Cycero M. T., *Wybór pism naukowych*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1954.

65. Curtius E. R., *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, TAIWPN Universitas, Kraków 1997.

66. Czerny J., Krzyszpin B., *Wprowadzenie do cywilizacji XXI wieku*, Wydawnictwo HYLA, Bytom 2006.

67. Everitt A., *Europe: United or Divided by Culture?*, European Cultural Foundation and Institute of Welsh Affairs, Cardiff 2008.

68. Fisher R., *The Cultural Building and Transformation of Europe – Problems and Perspectives*, Council of Europe, Strasburg 1991.

69. Gombrowicz W., *Dzienniki 1957-61*, Instytut Literacki, Paryż 1984.

70. Grodziski B., Pomian J., *Wspólnota Europejska. Przewodnik dokumentalny*, Polonia Book Fund Ltd. Londyn 1982.

71. Grosjean E., *Cultural Democracy – Ways and Means*, Council of Europe, DECS-Cult (91)11, Strasburg 1991.

72. Grzegorczyk A. (redakcja), *Aktualizacje encyklopedyczne. Suplement do Wielkiej Ilustrowanej Encyklopedii Powszechnej Wydawnictwa Gutenberga, Tom 4*, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 1996.

73. Herder J. G., *Mysły o filozofii dziejów*, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2000.

74. Heywood A., *Polityologia*, PWN, Warszawa 2008.

75. Hobbes T., *Lewiatan, czyli Materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, PWN, Warszawa 1954.

76. Ilczuk D., *Polityka kulturalna w społeczeństwie obywatelskim*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.

77. Keller J., *Katolicyzm jako religia i ideologia*, Iskry, Warszawa 1979.

78. Kłosowska A. (redakcja), *Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.

79. Kopeć R., Świderski P. (redakcja), *Milcząca inteligencja? Stowarzyszenie Willa Decjusza*, Kraków 2006.

80. Levi-Strauss C., *Antropologia strukturalna*, Wydawnictwo KR, Warszawa 1989.

81. Locke J., *Dwa traktaty o rządzie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992.

82. Malinowski B., *Szkice z teorii kultury*, Książka i Wiedza, Warszawa 1958.

83. Myerscough J., *European Cities of Culture and Cultural Months*, The Network of Cultural Cities of Europe, London 1994.

84. Palmer R., *European Cities and Capitals of Culture*, Palmer/Rae Associates, Brussels 2004.

85. Pomian. J., *Józef Retinger. Życie i pamiętniki pioniera jedności europejskiej*, Wydawnictwo PAVO, Warszawa 1994.

86. Pomian K., *Europa i jej narody*, PIW, Warszawa 1992.

87. Rousseau J. J., *Umowa społeczna*, PWN, Warszawa 1966.

88. Sapir E. A., *Kultura, język, osobowość. Wybrane eseje*, PIW, Warszawa 1978.

89. Saul J. R., *The Collapse of Globalism and the Reinvention of the World*, The Overlook Press, Woodstock & New York 2005.

90. Weidenfeld W., Wessels W., *Europa od A do Z. Podręcznik integracji europejskiej*, Wydawnictwo Wokół Nas, Gliwice 1999.

91. Wojtaszczyk K. A., Wawryk P., *Integracja Europejska. Wybrane problemy prawne*, Międzynarodowa Szkoła Menedżerów, Warszawa 1999.

92. Zientara B., *Historia Powszechna Średniowiecza*, Trio, Warszawa 1996.

Articole:

1. Adamiec J., *Podstawowe postanowienia Traktatu z Maastricht i proces jego ratyfikacji*, Biuro Studiów i Ekspertyz Sejmowych, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty-pdf_93/i-156.pdf (12.01.2007).

2. Banuś E., *Kwintesencja czy ornament W: Raport o kulturze: postęp Europa*, Instytut Stosunków Międzynarodowych, Stuttgart 2007.

3. Barber T., *Europeans want tests for immigrants W: „Financial Times”*, 14 December 2007.

4. Etmanowicz A., *Nowy program Unii Europejskiej w dziedzinie kultury – Kultura 2007 W: Europa Szansą dla Kultury – Finansowanie*

przedsiewzięć kulturalnych, Punkt Kontaktowy ds. Kultury, Warszawa 2004.

5. Geremek B., *Unia wartości W: „Gazeta Wyborcza”*, 5-6 lipca 2003, <http://www.chair.coleurop.pl/Presentation/bg/interv/uniawartosci.html> (23.10.2008).

6. Graczyk M., Cywiński P., *Eurazjafryka, W: Tygodnik „Wprost”*, 25 marca 2001.

7. Grosjean E., *Cultural Identity: A Key Element of the Democratic Challenge, seminar: Specificities and Universality: Problems of Identities*, Klingenthal, France 1994.

8. Hoffmann S., *Goodbye to a United Europe W: Narody i stereotypy*, Walas T. (redakcja), MCK, Kraków 1995.

9. Kłosowska A., *Kultura W: Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Kłosowska A. (redakcja), Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.

10. Kłosowska A., *Kultura narodowa W: Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Kłosowska A. (redakcja), Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.

11. Krzysztofek K., *Zbliżanie się Polski do Unii Europejskiej – aspekt kulturowy W: Kultura polska a Unia Europejska*, Mazurek-Lopacińska K. (redakcja), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 1998.

12. Kulakowski J., *Państwa i społeczeństwa Unii Europejskiej wobec jej rozszerzania na wschód W: Rozmowy w Willi Decjusza: Polskie dziedzictwo – co może wnieść Polska do Unii Europejskiej*, Mach Z. (redakcja), Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 1999.

13. Kurkiewicz A., *Unia Europejska a Wspólnoty Europejskie – status*, <http://biurose.sejm.gov.pl/teksty-pdf/i-871.pdf> (2.09.2008).

14. Łatoszek E., *Uregulowania prawne Wspólnoty Europejskiej dotyczące współpracy w dziedzinie kultury W: Integracja Europejska. Mechanizmy i wyzwania*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 2007.

15. Mach Z., *Polskie społeczeństwo obywatelskie i tożsamość w Unii Europejskiej W: Ocena pierwszych miesięcy członkostwa Polski w UE – fakty i mity*, Instytut Studiów Strategicznych, Kraków 2005.

16. Michałowska-Gorywoda K., *Geneza, cele i członkostwo Unii Europejskiej, W: Unia Europejska*, praca zbiorowa, PWN, Warszawa 1998.

17. Michałowska-Gorywoda K., *Integracja polityczna W: Unia Europejska*, praca zbiorowa, PWN, Warszawa 1998.

18. Misiałek W., *Tożsamość a przyszłość państwa narodowych W: Tożsamość bez granic, współczesne użycania*, Budakowska E. (redakcja), Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.

19. Smith A. D., *National Identity and the Idea of European Unity W: Narody i stereotypy*, Walas T. (redakcja), MCK, Kraków 1995.

20. Stylińska T., *Brama Bałkanów W: „Rzeczypospolita”*, Nr 2, 3.01.1998.

21. Stylińska T., *Uniosceptycy W: „Tygodnik Powszechny”*, 24.06.2008, <http://tygodnik.onet.pl/1,11559,druk.html>, (9.07.2008).

Alte surse:

1. *Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, http://europa.eu/agencies/communityagencies/fra/index_pl.htm (20.10.2008).

2. *Agreement on the Common Policy of the Cities of Culture in the Year 2000*, 6 September 1996, Helsinki. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL, 12.09.1996.

3. *Budżet UE*, <http://www.ec.europa.eu/budget/library/publications> (6.02.2008).

4. *Economic Growth is Reducing Global Poverty. Press release of National Bureau of Economic Research*, October 2002, <http://www.nber.org/digest> (16.05.2008).

5. *Eurocities*, http://www.citymayors.com/culture/eurocities_culture (6.02.2008).

6. *Herodes Attyk*, <http://www.wei.net.pl/one.php?hid=70054> (14.09.2008).

7. *Historia zjednoczenia*, http://europa.eu/abc/history/foundingfathers/monnet/index_pl.htm (20.08.2008).

8. *European agenda for culture in a globalizing world*, 10.05.2007, SEK (2007) 570, KOM (2007) 242, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l29019.htm> (20.10.2008).

9. *European Elections 2009, European Parliament. Eurobarometer (EB Standard 70) - autumn 2008. Analysis*, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_303_synt_en.pdf, (12.01.2009).

10. *Frakcje parlamentarne w Parlamencie Europejskim*, <http://www.europarl.europa.eu/members/expert/politicalBodies/search.do?group=1539&language=PL> (10.07. 2008).
11. *Europejskie Miasta/Stolice Kultury*, (maszynopis), Gierat-Bieroń B. (oprac.), Stanek P. (współprac.), Kraków 2008.
12. *Komisja Europejska*, http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm (20.10.2008).
13. *Komunikat prasowy Rady UE z 1770 posiedzenia Rady dotyczącego kultury*, 17.06.1994.
14. *Komunikat dotyczący europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata*, SEK (2007) 570, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 10.05.2007, KOM (2007) 242, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l29019.htm> (20.10.2008).
15. *Kultura – polityka Unii Europejskiej*, <http://www.cie.gov.pl/www/serce.nsf/DocByWykazZmian/0A45F4878245F88DC1256E7E0032DBFO?open> (2.07.2008).
16. *List Radcy Ministra Pełnomocnego Przedstawicielstwa RP przy WE*, K. Popowicza do Dyrektora DPKN, MSZ, M. Lavergne, 15.12.1995.
17. *Milenijne Cele Rozwoju*: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.pdf> (16.07.2008). <http://polishaid.gov.pl/Milenijne,cele,rozwoju,53.html> (21.07.2008).
18. *Meeting of ministers of culture in Athens*, http://www.citymayors.com/culture/eurocities_culture (6.02.2008).
19. *On the Threshold: The United Nations and Global Governance in the New Millennium*, Conference Report, Tokyo, 19-21 January 2000, <http://www.unu.edu/millennium/recco-human.html> (25.08.2008).
20. *Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie społecznego wymiaru kultury*, Dz. U. C 110, 9.05.2006.
21. *Polska pomoc*, <http://www.polskapomoc.gov.pl/Dlaczegopomagamy,50.html> (15.07.2008).
22. *Poradnik dla miast ubiegających się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury*, http://ec.europa.eu/culture/pdf/doc633_pl.pdf, (20.05.2008).
23. *Projekt Rezolucji PE w sprawie Europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata*, PE 393.960v02-00, 13.03.2008.
24. *Proponowany formularz zgłoszeń do tytułu ESK*, http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html, (2.02.2008).
25. *Sprawozdanie ze spotkania EMK 2000, wrzesień 1996, Helsinki*. Glondys D., Pakoński K. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL, 12.09.1996.
26. *Szczyt Kopenhaski*, http://aei.pitt.edu/1451/01/hague_1969.pdf (23.02.2008).
27. *Szczyt Paryski*, http://aei.pitt.edu/1919/02/paris_1972_communique.pdf (23.02. 2008).
28. *Unia Europejska. Informator o polityce kulturalnej*, Centrum Informacji Europejskiej, UKIE, Warszawa 1998.
29. *Wniosek dotyczący Decyzji 1419/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady przedstawiony przez Komisję Wspólnot Europejskich*, 30.5.2005, COM (2005) 209 końcowy, 2005/0102 (COD).
30. *Wniosek dotyczący Decyzji Parlamentu i Rady ustanawiającej działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007-2019*, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, COM (2005) 209, 2005/0102 (COD), 30.05.2005.
31. *Wspólne Stanowisko 4/2005*, przyjęte przez Radę dnia 20 października 2004 w celu przyjęcia decyzji.../2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. C 25 E, 1.02.2005.

Ghid pentru orașele candidate la titlul de Capitală culturală europeană

Anexa A - Dimensiunea europeană reflectată în temele promovate

Temele în cauză pun accentul pe contribuția orașului la patrimoniul cultural european comun și subliniază participarea actuală a orașului la viața culturală europeană. Orașul folosește aceste teme pentru a demonstra existența fațetelor lui europene.

Pe această temă, putem cita următoarele exemple:

a) Mișcări și stiluri artistice/culturale larg răspândite și cunoscute la nivel european, inspirate de oraș sau la care orașul a contribuit în mod semnificativ.

Titlul proiectului: European Baroque Dialogues (Dialoguri baroce europene)

Capitala culturală: Vilnius 2009

Datele proiectului: Data lansării 16 februarie 2009

Conceptul de la baza proiectului: Un program special de artă barocă (arhitectură, muzică, teatru, pictură, literatură și dans), cu implicarea mass-media și care are loc de-a lungul anului 2009 în diferite locuri publice. Proiectul încearcă să ofere o interpretare actualizată și modernă a patrimoniului artistic baroc european care a format orașul Vilnius. Vilnius s-a dezvoltat ca oraș baroc în termeni de identitate culturală, pe de o parte inspirându-se din exterior, din formele baroce ale Italiei și Europei Centrale, iar pe de altă parte orientându-se către „stilul Vilnius” de expresii baroce, un așa zis dialect baroc european. Acest dialog între barocul Europei Occidentale și barocul nordic al orașului Vilnius creează o platformă unică și construiește noi puncte către un viitor încă neconturat. Proiectul va stimula un dialog intens și animat între țări și națiuni europene ale secolului XX, prin intermediul a numeroase evenimente culturale. Creatori de spectacole baroce, istorici ai culturii și alți artiști din 27 de țări europene vor participa la programul Dialoguri baroce europene¹.

b) Evoluții recente în mișcările și stilurile artistice și culturale.

Evenimentul Capitala culturală europeană este o platformă propice pentru promovarea noilor tendințe și mișcări artistice și culturale care nu sunt deocamdată cunoscute pe scară largă și care merită o atenție sporită la nivel european. Organizatorii se vor putea concentra asupra aspectelor europene ale acestor tendințe, pentru a garanta că aceste expoziții se încadrează în dimensiunea europeană necesară.

¹ Pagina 9 Vilnius CV, Creativity and Vitality.

Titlul proiectului: „The phantom of Lust” (Fantoma plăcerii). Capitala culturală: Graz 2003

Datele proiectului: 2003

Conceptul de la baza proiectului: Unul dintre factorii cheie care au stat la baza succesului orașului Graz în calitate de Capitală culturală europeană în 2003 a fost acordarea priorității mișcărilor artistice noi, contemporane, care au abordat uneori subiecte inspirate din trecut. Expoziția „Fantoma plăcerii” a arătat modul în care arta contemporană reflectă influența lucrărilor lui Leopold von Sacher-Masoch (care și-a petrecut o mare parte a vieții în Graz) asupra artelor. În acest context, poate fi interesant de subliniat caracterul inovator al artiștilor deschiși spre noi tehnologii și spre experimente și evoluții tehnice și sociale.

Titlurile proiectelor : „Les Cinémas du Futur” (Cinematografele viitorului) și „Microfolies” (Micronebunii)

Capitala culturală: Lille 2004

Datele proiectelor: 2004

Conceptul de la baza proiectului: Evenimentele incluse în prima temă s-au remarcat prin apelul făcut la artiștii care lucrează cu „noi imagini”. Evenimentul legat de a doua temă s-a bazat pe mici instalații realizate de designeri și distribuite peste tot în oraș și în zone destinate expozițiilor. Acest eveniment a stârnit interesul de necontestat al publicului.

c) Figuri artistice/culturale de seamă ale orașului care au devenit artiști „europeni” prin celebritatea și/sau mobilitatea lor și rolul lor la scară europeană.

Titlul proiectului: Expoziție Rubens

Capitala culturală: Lille 2004

Datele proiectului: 2004

Conceptul de la baza proiectului: Lille 2004 a organizat o expoziție Rubens de amploare pentru a sărbători activitatea pictorului, care este profund ancorată în istoria Flandrei. Acest artist a realizat multe picturi pentru biserici, precum și pentru familiile regale europene, având totodată și funcții diplomatice pe teritoriul Europei. și-a făcut ucenicia cu maeștri flamani, la Anvers, înainte de a se stabili în Italia pentru opt ani. De aceea, arta lui Rubens are o identitate paneuropeană. Această inițiativă a fost simbolică, reprezentând dorința de a oferi excelență și universalism. Expoziția din Lille a pus accentul atât pe stilul său de pictură, cât și pe dimensiunea sa umanistă. Legăturile cu orașul Anvers (prin intermediul expoziției „Rubens collectionneur”), orașul Arras (expoziția „Rubens contre Poussin”, care a explorat ampla dezbatere din Europa secolului XVII, dintre desen și culoare) și arta contemporană (expoziția „On a choisi Rubens” prezintă lucrările a 28 de artiști care au abordat 12 teme inspirate de maeștrul flamand și propune o paralelă fascinantă între perioada lui Rubens și lucrări contemporane) ilustrează influențele artistului în spațiu și în timp. Expoziția a servit,

în același timp, ca bază pentru dezvoltarea turismului.

d) Figuri care au fost/sunt europene, dar nu au devenit la fel de celebre ca și confrății lor.

Titlul proiectului: Joze Plecnik and Ljubljana

Capitala culturală: Graz 2003

Datele proiectului: 2003

Conceptul de la baza proiectului: Graz 2003 a organizat o expoziție a lucrărilor lui Joze Plecnik, un arhitect sloven din Ljubljana, de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, care a avut un impact considerabil asupra lucrărilor mai multor arhitecți din diferite țări europene, fără a atinge însă celebritatea unor arhitecți precum Le Corbusier sau Walter Gropius.

e) Identificarea și sărbătorirea aspectelor istoriei, identității și patrimoniului european care sunt deja prezente în orașul desemnat/promovarea cunoașterii de către publicul european a figurilor și evenimentelor care au marcat istoria și cultura orașului. Scopul acestor teme este sublinierea implicațiilor actuale ale evenimentelor istorice sau ale factorilor care au avut loc la nivel european.

Titlul proiectului: Great European Personalities (Mari personalități europene)

Capitala culturală: Luxemburg 2007

Datele proiectului: De-a lungul anului 2007

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect are ca temă prezentarea adresată publicului Uniunii Europene, precum și Luxemburgului și Marii Regiuni a personalităților care au influențat trecutul sau, în istoria recentă, au încurajat ideea construcției Europei. Robert Schuman, de exemplu, este unul dintre părinții fondatori ai Europei. El a jucat un rol esențial în formarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, primul pas spre crearea Uniunii Europene. S-a născut la Clausen, Luxemburg, tatăl lui fiind francez, iar mama luxemburgheză, și a dobândit cetățenia germană ca urmare a anexării regiunii Alsacia-Lorena de către Prusia în 1871 (tatăl lui fiind de origine din această regiune). În cadrul acestui proiect, Robert Schuman este omagiat prin intermediul corului Robert Schuman și al premiului pentru artă Robert Schuman. În casa Robert Schuman² vor fi organizate importante evenimente.

f) Sublinierea istoriei și tradițiilor culturale ale Europei, expresii specifice ale Uniunii Europene.

Titlul proiectului: Boundaries (Frontiere)

Capitala culturală: Cork 2005

Datele proiectului: De-a lungul anului 2005

Conceptul de la baza proiectului: Artista Mara McGrath a creat o expoziție documentară bazată pe o serie de

fotografii făcute la punctele de control la frontierele interne ale Uniunii Europene. Proiectul a fost elaborat de-a lungul unei perioade de trei ani, iar imaginile sunt interogative cu privire la frontierele geografice, la identitate și naționalitate în contextul european. Proiectul a fost prezentat sub forma unei expoziții de afișe publice la Cork³.

g) Elaborarea unor teme și problematici europene, provocări cu care se confrunta Europa la momentul respectiv.

Titlul proiectului: Open Port – of Peace, Human Rights and Conflict Resolution (Port liber - despre pace, drepturile omului și aplanarea conflictelor)
Capitala culturală: Stavanger 2008
Datele proiectului: 2004-2008

Conceptul de la baza proiectului: Organizația Worldview Rights și Fundația laureaților Premiului Nobel pentru Pace, ambele cu sediul la Stavanger, transformă conferința Point of Peace într-un prilej de întâlnire permanentă a laureaților Premiilor Nobel pentru Pace și a altor militanți care depun eforturi pentru soluționarea pașnică a conflictelor. Point of Peace va avea loc o dată la doi ani și va include următoarele evenimente: o conferință internațională pentru pace, un program cultural internațional, ateliere literare și proiecte artistice, o expoziție internațională cu participarea celor mai proeminente personalități având activități legate de pace, precum și mai multe inițiative și activități de comunicare destinate țărilor oprimate și un concert televizat difuzat pe scară mondială. În cadrul programului artistic, se inaugurează și colaborarea dintre Point of Peace, care este susținută de o serie de artiști internaționali, și artiști tineri, promițători din țările de origine ale laureaților premiilor pentru pace. Obiectivul este folosirea artei ca instrument de comunicare a diversității și înțelegerii între popoare, precum și promovarea schimburilor artistice dintre Europa și restul lumii⁴.

h) Evenimente care pun accentul pe talentele artiștilor europeni.

Titlul proiectului: Monde Parallèle Pologne (Lume paralelă Polonia)
Capitala culturală: Lille 2004
Datele proiectului: mai 2004

Conceptul de la baza proiectului: Lille 2004 a organizat o serie de evenimente consacrate unei teme specifice sau unei țări, în cadrul proiectului „Mondes Parallèles”. De exemplu, Lille a invitat artiști polonezi specializați în teatru, dans, muzică etc. să pună în scenă spectacole în unele din Maisons Folies (vechi clădiri industriale renovate și transformate în structuri culturale) și să prezinte activități creative ale tinerilor polonezi.

i) Locul și rolul culturilor imigrante în oraș.

Titlul proiectului: The Immigrants – Towards a Common

Future (Imigranții – spre un viitor comun)

Capitala culturală: Istanbul 2010

Datele proiectului: De-a lungul anului 2010

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect urmărește crearea unei platforme comune de comunicare cu ajutorul limbajului universal al cinematografului și analizarea diferitelor aspecte ale imigrăției, așa cum sunt ele trăite în diferite țări și culturi. Chiar dacă problemele și chestiunile imigrăției sunt, în principiu, specifice fiecărei țări, consecințele sunt aceleași. Se speră ca diferitele abordări ale acestor spirite creative să aducă în prim plan o nouă viziune umană asupra acestei probleme comune. Orașul Istanbul este simbolic pentru că a atras mulți imigranți de-a lungul istoriei. Trei scurtmetraje privind imigrăția în Europa vor fi produse în urma unei competiții care va fi accesibilă tuturor membrilor UE și țărilor candidate⁵.

³ Pagina 39 Cork, Capitala culturală europeană 2005

⁴ Pagina 25 Open Port, Candidatură partea 2, Stavanger 2008

⁵ Proiectul numărul 67 în Istanbul CCE 2010

Anexa B: Dimensiunea europeană reflectată de implementarea proiectelor

Acest aspect poate fi împărtit în secțiuni, care includ, de exemplu:

j) Colaborarea, coproducția, schimburile și alte mijloace de stimulare a cooperării între artiști, organizații culturale și grupuri din diferite țări europene, producții/ expoziții itinerante în alte țări.

Titlul proiectului: Theatres of Europe (Teatre ale Europei)

Capitala culturală: Genova 2004

Datele proiectului: octombrie - noiembrie 2004

Conceptul de la baza proiectului: Teatro Stabile din Genova a inclus un proiect special intitulat „Theatres of Europe” în stagiu „A voyage to Europe” („O călătorie în Europa”) din 2004. Pe parcursul anului 2004, programul stagiu a purtat spectacolii într-o lungă călătorie în timp și spațiu în cadrul teatrului european, prin intermediul a 30 de spectacole pe care le-a produs și găzduit, de la Euripide la Molière, de la Shakespeare la Kleist, de la Cervantes la Kafka, de la Pinter la Pirandello, de la Dario Fo la Botho Strauss și aşa mai departe. „Theatres of Europe” a preconizat organizarea unui ciclu de diferite piese de teatru european, jucate în limba lor originală de patru companii teatrale din diferite țări europene (Italia, Franța, Germania și Lituania) invitate la Genova¹.

k) Parteneriate foarte specifice între două sau mai multe orașe sau în cadrul unei regiuni.

Titlul proiectului: Squatters Project (Proiectul Locatari ilegali)

Capitala culturală: Porto and Rotterdam 2001

Datele proiectului: 2001

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect a explorat funcțiile orașului, spațiului urban și spațiului carosabil și pietonal în condițiile locale specifice din Rotterdam și Porto. Au fost invitați artiști internaționali pentru a explora aceste două orașe. Diferențele locale au fost subliniate printr-o paralelă materializată prin două filme bazate pe același scenariu, dar filmate în cele două orașe respective. În Rotterdam a fost organizat un proiect de colectare de fonduri pentru plantarea de arbori în Porto. Francis Alÿs (Belgia, Mexic) și-a expus arhiva, inclusiv câteva proiecte itinerante celebre. Natura unică a fiecărui proiect și locul în care a fost elaborat a conferit „Squatters” o structură celulară. Fiecare creație a reprezentat o miniexpoziție care s-a identificat cu o zonă specifică din oraș, conferindu-i acesteia un nou sens².

Anexa C: Câteva exemple de dimensiune europeană relevante pentru conceptul de Capitală culturală europeană

În anumite cazuri, cele două aspecte menționate mai sus, și anume temele și modul de organizare a evenimentelor, pot fi analizate împreună. Luate împreună, conținutul și organizarea evenimentelor care alcătuiesc programul pot prezenta o dimensiune europeană care depășește simpla cofinanțare.

La acest nivel, accentul ar trebui pus pe importanța schimburilor interculturale pentru promovarea diversității și a dialogului cu țări terțe. Acest lucru este legat de atenția acordată artiștilor născuți în afara Europei și care trăiesc în Capitala culturală sau de importanța acordată, în program, țărilor ori comunităților care au jucat un rol în istoria orașului. S-ar putea preconiza și invitarea unor artiști în oraș și, de manieră generală, introducerea măsurilor destinate să încurajeze schimburile culturale. Aceasta nu este o listă exhaustivă. Experții au subliniat că, în practică, aspectul european al unora dintre temele propuse reiese deseori din parteneriatele încheiate.

Titlul proiectului: The “Balkan Consulate” („Consulatul balcanic”)

Capitala culturală: Graz 2003

Datele proiectului: 2003

Conceptul de la baza proiectului: „Consulatul balcanic”, creat în Graz și funcțional pentru o perioadă de un an în același oraș, a oferit nu numai șansa de a prezenta la Graz expoziții ale artiștilor din țările balcanice, ci și favorizat o dezbatere privind dimensiunea transnațională, europeană a „Balcanilor”, invitând artiștii să pregătească expozițiile chiar în Graz, pe baza originii și experienței lor respective și pe baza modului în care ei își percep activitatea.

Titlul proiectului: Partnership with Romania, especially Sibiu (Parteneriat cu România și în special cu Sibiu)

Capitala culturală: Luxemburg 2007

Datele proiectului: În curs de desfășurare

Conceptul de la baza proiectului: În secolul XII, regiunea Sibiului a fost destinația multor migranți din Luxemburg și din Germania de astăzi. Moșteniri ale acestor migranți saxonii s-au păstrat până în prezent, întrucât o variantă a limbii francice, foarte apropiată de luxemburgheza actuală, este vorbită în continuare de o parte din populația autohtonă. Programul include o inaugurare a „Maison du Luxembourg” în centrul Sibiului. Va fi îmbunătățit un traseu cultural existent în Sibiu. Se vor efectua schimburile cu artiști din sănul populației rome a Sibiului¹.

¹ <http://www.genova-2004.it/default.asp?id=376&lingua=ENG>

² www.absolutearts.com

Titlul proiectului: Access All Beckett (Contact cu întreaga operă a lui Beckett)
Capitala culturală: Cork 2005
Datele proiectului: 2005

Conceptul de la baza proiectului: Gare St. Lazare Players, o companie teatrală din Paris, a devenit sinonimă cu opera lui Samuel Beckett. Cork 2005 a invitat Gare St. Lazare să locuiască pentru un timp la Cork pentru a mări vizibilitatea creațiilor lor și, în special, pentru a explora orașul prin prisma estetică lui Beckett. Gare St. Lazare Players a prezentat o serie unică din proza lui Beckett, inclusiv „Texts for Nothing”, „III Seen III Said” și „Enough”, în locuri din oraș care în mod normal nu sunt accesibile publicului².

Titlul proiectului: Enlargement (Extindere)
Capitala culturală: Cork 2005
Datele proiectului: 2005

Conceptul de la baza proiectului: Fiind conștienți de acest moment istoric, și pentru a puncta extinderea frontierelor UE în vederea includerii altor națiuni, organizatorii Cork 2005 au sărbătorit reintegrarea Europei de Est.

Obiectivul a fost stimularea, angajarea, provocarea și educarea fiecărui cetățean al urbei și fiecărui vizitator al orașului Cork prin găzduirea unei serii de expoziții din noua Europă. Cele zece noi state membre și-au prezentat cultura, în termenii și stilul proprii, fiecare din ele timp de o lună. Cork a avut onoarea de a găzdui aceste ambasade creative, care au consolidat semnificația interacțiunii culturale locale și globale, au îmbogățit schimburile culturale internaționale și au creat noi rețele artistice³.

Titlul proiectului: Photo-Bridge (Punte de fotografii)
Capitala culturală: Istanbul 2010
Datele proiectului: De-a lungul anului 2010

Conceptul de la baza proiectului: Scopul lui este de a permite artiștilor din Capitalele culturale europene de a se întâlni între ei și, în special în cazul fotografilor, care folosesc cele mai influente mijloace artistice contemporane, de a promova Istanbulul în străinătate. Prin urmare, pentru un an, Istanbulul va deveni capitala întâlnirilor culturale ale fotografilor de diferite origini. Prin intermediul proiectului, locuitorii Istanbulului vor avea o nouă perspectivă asupra celor 37 de Capitale culturale europene, iar tineri fotografi turci vor fi selecționați pentru a fotografia aspecte din diferite capitale. În același timp, tineri fotografi din cele 37 de Capitale culturale vor fi găzduiți la Istanbul o săptămână, pentru a fotografia aspecte ale orașului⁴.

Titlul proiectului: Cities on the Edge (Orașe la frontiere maritime)
Capitala culturală: Liverpool
Datele proiectului: 2008

Conceptul de la baza proiectului: Orașul Liverpool prezintă un proiect intitulat „Cities on the edge”, care include cinci orașe porturi (Liverpool, Marsilia, Napoli, Istanbul și Gdańsk). Aceste orașe au multe asemănări, cum ar fi patrimoniul portuar, populațiile migrante, problemele sociale și economice, precum și identitatea lor unică în cadrul țării respective. Liverpool are și un solid proiect de înfrățire cu orașul Shanghai și cu New York – astfel de proiecte se bucură de succes pentru că înfrățirea acestor orașe creează avantaje reciproce.

Titlul proiectului: Relocation (Transfer)
Capitala culturală: Cork 2005
Datele proiectului: mai - iulie 2005

Conceptul de la baza proiectului: Ciclu de spectacole teatrale în afara sălii de teatru. Compania din Cork a creat o alianță cu alte trei companii europene (din Franța, Polonia și Regatul Unit), în scopul producerii unei stagiuini de spectacole în afara sălii de teatru, în locuri neobișnuite și istorice din centrul orașului Cork.

l) Organizarea unor activități specifice destinate să sprijine și să dezvolte activitatea creativă, să încurajeze inovația artistică și să genereze noi forme de acțiune culturală și de dialog.

Titlul proiectului: Age of Simulation Conference and Exhibition (Vârsta simulării – conferință și expoziție)
Capitala culturală: Linz 2009
Datele proiectului: conferință: ianuarie 2009, expoziția: ianuarie – august 2009

Conceptul de la baza proiectului: Un proiect bazat pe subiectul „Age of Simulation”. Bill Buxton, Moses Boudourides (Regatul Unit), Ken Perlin (Statele Unite), Vladimir Batagelj (Slovenia), Eric Klopfer (Statele Unite) și mulți alții experți internaționali din domeniile educației, științei și cercetării colaborează la acest proiect interdisciplinar. Programul se încheie cu spectacole de seară.

m) Organizarea unor proiecte culturale specifice care să favorizeze accesul tinerilor la cultură.

Titlul proiectului: New Europeans (Noi europeni)
Capitala culturală: Cork 2005
Datele proiectului: Expoziție găzduită începând cu aprilie 2004 și apoi itinerantă

Conceptul de la baza proiectului: „New Europeans” a fost un proiect fotografic și literar care a pus în evidență visele și aspirațiile tinerilor din Europa de astăzi, indiferent de originile lor. A implicat zece tineri în fiecare oraș, din care jumătate s-au născut în acel oraș, cealaltă jumătate

² Pagina 35 Cork, Capitala culturală europeană 2005

³ Pagina 57 Cork, Capitala culturală europeană 2005

⁴ Proiectul numărul 41 în Istanbul CCE 2010

fiind alcătuită din imigranți. Proiectul a permis atât solicitantilor de azil, cât și tinerilor localnici să-și expună într-un loc public propriile imagini, aspirații și temeri. El a implicat dezbateri, discuții și expoziții, toate aceste aspecte abordând conceptul de noi identități europene și concentrându-se asupra diferențelor culturale, integrării și conceptelor de cetățenie. Proiectul a fost creat de Cork 2005 în parteneriat cu NASC, Ógra Chorcaí și British Council⁵.

n)Organizarea unor proiecte culturale specifice, menite să consolideze coeziunea socială.

Titlul proiectului: The Culture Ants March Towards 2010 (Marsul furnicilor culturale spre 2010)

Capitala culturală: Istanbul 2010

Datele proiectului: 2010, pentru o perioadă de trei ani

Conceptul de la baza proiectului: Obiectivul proiectului este sensibilizarea copiilor în legătură cu viața dintr-un oraș cultural european, încurajarea lor în a identifica provocările multiple ale vieții asupra individualității lor, precum și canalizarea cunoștințelor și competențelor lor către o atitudine pozitivă și către dezvoltarea personală. Proiectul demarează cu elevi având vârstă de 12 ani⁶.

o)Dezvoltarea unui turism cultural de înaltă calitate și inovator, care să acorde atenția cuvenită importanței, în acest context, a gestionării patrimoniului cultural pe o bază durabilă.

Titlul proiectului: A sustainable tourism and urban regeneration project (Un proiect de turism durabil și de regenerare urbană)

Capitala culturală: Istanbul 2010

Datele proiectului: Încontinuu de-a lungul anului 2010

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul este conceput exclusiv pentru a aduce Istanbulul în anul 2010 și include proiectele „Anemas Dungeons”, „Tekfur Palace” și „City Walls” ale Consiliului metropolitan al Istanbulului într-un mod care va sprijini regenerarea urbană și turismul durabil. El stabilește un itinerar permanent complet nou, independent și alternativ pentru turismul cultural, de-a lungul zidurilor orașului dintre Edirnekapi și Ayvansaray. Proiectul permite turiștilor străini și turci care doresc să exploreze patrimoniul istoric și cultural al remarcabilei diversități lingvistice, religioase și culturale întâlnite de-a lungul acestui itinerar să-și prelungească turul prin vizite de câteva ore în plus efectuate în sanctuare ale credințelor iudaică, creștină și musulmană, precum și la zidurile orașului, la palatul Tekfur și la donjonul Anemas. Diversificarea itinerariilor are și un impact economic, social și cultural pozitiv asupra comunității locale⁷.

p)Folosirea altor limbi europene.

Titlul proiectului: Cork 2005 Translation Series (Cork 2005 serii de traduceri)

Capitala culturală: Cork 2005

Datele proiectului: Încontinuu de-a lungul anului 2005

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul a implicat 13 țări și 26 de poeți. Munster Literature Centre a trimis 13 poeți din Cork să călătorescă prin Europa pentru a traduce și publica 13 poeți din noua Europă. Câte un poet din Slovenia, Republica Cehă, Polonia, Estonia, România, Letonia, Turcia, Lituania, Ungaria, Cipru, Malta, Slovacia și Bulgaria a fost pus în contact cu unul dintre cei 13 poeți din Cork. Translation Series a subliniat angajamentul permanent al Irlandei în favoarea culturii literare a noii Europe⁸.

q)Dezvoltarea rețelei europene.

Titlul proiectului: Istanbul and Sister European Capitals from Past to Future (Istanbulul și capitalele europene surorii din trecut spre viitor)

Capitala culturală: Istanbul 2010

Datele proiectului: De-a lungul anului 2010

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul încearcă să atragă atenția asupra valorilor culturale și să le păstreze intacte pentru următoarele generații prin crearea unei baze de date internaționale care va servi drept ghid elevilor din școlile primare și secundare, studenților din universități și familiilor. El preconizează crearea unei rețele informațice internaționale de inițiative culturale și istorice, începând cu Turcia și avansând spre capitale europene⁹.

5 Pagina 37 Cork, Capitala culturală europeană 2005

6 Proiectul numărul 61 în Istanbul CCE 2010

7 Proiectul numărul 7 în Istanbul CCE 2010

8 Pagina 59, Cork Capitala culturală europeană 2005

9 Proiectul numărul 38 în Istanbul CCE 2010

Anexa E: Orașul și cetățenii: un eveniment catalizator pe termen mediu și lung

Natura durabilă a evenimentului Capitala culturală europeană reprezintă una dintre marile provocări ale acestei inițiative: evenimentul nu trebuie considerat un scop în sine; el este o platformă sau un catalizator pentru atingerea unui obiectiv pe termen lung. Orașele candidate trebuie să fie conștiente de faptul că, având în vedere costul organizării unui astfel de eveniment, el nu poate fi considerat o ocazie punctuală, fără o vizionare pe termen lung. Această vizionare trebuie luată în considerare în momentul planificării anului: experiența arată că pregătirile pentru perioada de după evenimentul Capitală culturală trebuie făcute cu mult înainte de eveniment.

De aceea, natura durabilă a proiectului va fi unul dintre elementele cheie ale candidaturii.

Până în prezent, nu s-a profitat îndeajuns de potențialul de dezvoltare pe termen lung în multe dintre orașele care au fost Capitale culturale. Totuși, acest potențial poate avea diferite forme, fiecare depinzând de caracteristicile, punctele forte și punctele sensibile ale orașului: infrastructura poate fi unul dintre aspectele acestei dezvoltări – bineînțeles, cu condiția ca aceasta să fie utilizată în continuare în mod corespunzător, după anul în cauză, – dar dezvoltarea trebuie să vizeze și proiectele, rețelele și organizațiile care își continuă existența după încheierea anului Capitalei culturale, precum și imaginea orașului, situația lui în privința turismului etc. În plus, toate aceste efecte pot fi combinate între ele, de exemplu cu ajutorul unei politici de regenerare urbană pe termen lung prin intermediul culturii.

Perioada ulterioară evenimentului Lille 2004 oferă un bun exemplu de acest tip: unul dintre obiectivele atinse de Lille 2004 a fost transformarea imaginii orașului, sau mai exact adaptarea lui la realitatea contemporană, prin plasarea orașului Lille pe harta Europei și prin creșterea vizibilității dezvoltării artistice și potențialului cultural în ochii locuitorilor lui. Ca urmare a entuziasmului populației pentru evenimentul din 2004, Lille a decis să programeze un festival, intitulat Lille 3000, cu o durată de mai multe luni, o dată la aproximativ doi ani. Festivalul include evenimente culturale axate de fiecare dată pe o temă diferită, care să fie legată de deschiderea către lume și inovare. Maisons Folie joacă un rol important în continuarea activității orașului pentru că îl implică în rețele culturale internaționale și în proiecte europene împreună cu alte structuri și orașe culturale, garantând astfel dezvoltarea sa ulterioară.

i) Impactul capitalei culturale asupra regenerării orașului.

Titlul proiectului: City in Transition (Orașul în tranziție)

Capitala culturală: Liverpool 2008

Datele proiectului: 30 ianuarie 2006 - 31 decembrie 2006

Conceptul de la baza proiectului: Orașul suferă schimbări profunde într-un ritm accelerat – prea repede pentru ca ele să fie ușor asimilate de majoritatea cetățenilor lui. Titlul de Capitală culturală europeană 2008 a stimulat la maximum ritmul care începuse deja să crească în ultimii zece ani. Orașele și civilizațiile sunt întotdeauna distruse și reconstruite. Prezentarea unui program de activități pe această temă are drept scop să ofere locuitorilor din Liverpool și Merseyside posibilitatea de a medita mai clar și mai deschis asupra acestor chestiuni cu ajutorul artelor. Programul include discuții, dezbatere, itinerare, expoziții și spectacole locale și internaționale – toate fiind legate, într-un fel sau altul, de arhitectură, construcții și de modul în care evoluează orașul¹.

j) Infrastructura.

Titlul proiectului: Opening of the Pompidou Centre (Inaugurarea centrului Pompidou)

Capitala culturală: Luxemburg 2007

Datele proiectului: mai 2007

Conceptul de la baza proiectului: Noul centru Pompidou va fi inaugurat în noul cartier Amfiteatru. Este pentru prima oară când o instituție culturală națională din Paris este descentralizată. Muzeul descentralizat din Metz va permite publicului accesul la 13 000 de obiecte care nu sunt expuse la Paris. O întreagă gamă de evenimente adiacente din toate disciplinele vor transforma lansarea centrului Pompidou într-unul dintre punctele de atracție ale orașului Metz².

k) Contribuții pentru un oraș durabil.

Titlul proiectului: Norwegian Wood (Lemn norvegian)

Capitala culturală: Stavanger 2008

Datele proiectului: 2006-2008

Conceptul de la baza proiectului: Stavanger 2008 intenționează să invite arhitecți renumiți din Europa și din alte părți ale lumii în vederea proiectării de clădiri pentru centrul orașului și zonele sale destinate transformării; toate proiectele vor fi transpuse în realitate. Lemnul va fi pus în evidență în calitate de material natural și nepoluant, precum și ca resursă regenerabilă. Reciclarea lemnului va fi o temă paralelă a proiectului. Vor fi invitați arhitecți din Finlanda, Elveția, Austria, Germania, Norvegia, Statele Unite, Canada, Rusia și Japonia, țări cu tradiții de lungă durată în folosirea lemnului ca material de construcții, folosind idei noi și pasionante.

¹ www.liverpool08.com

² Pagina 56 din Luxemburg și Marea Regiune CCE 2007, Propunere de candidatură

Anexa F: Prezentare grafică oficială care trebuie utilizată în orice material de comunicare

Anexa G: Întrebări frecvente

1. Referitoare la procedurile de depunere a candidaturii

1.1. Cine își poate depune candidatura? Există o definiție a mărimii/entității orașului?

Nu există nicio definiție, dar CCE sunt proiecte de ampolare și necesită o anumită masă critică (infrastructură culturală și turistică de anvergură, servicii administrative, capacitatea de a gestiona dimensiunea europeană, buget).

1.2. Selecția este organizată la nivel național sau la nivel european?

Este organizată la nivel național, iar invitația de depunere a candidaturilor este publicată de guvernul național, dar comitetul de selecție este compus din șase membri numiți la nivel național și șapte membri desemnați de instituțiile europene. Autoritățile naționale (în general Ministerul Culturii) administrează competiția, în strânsă cooperare cu Comisia Europeană. Ghidul destinat orașelor și documentul care trebuie completat de orașele candidate (așa numita „propunere de candidatură”) pot fi consultate pe site-ul internet al Comisiei Europene.

1.3. Juriul este același în etapa de preselecție și în etapa de selecție?

În principiu, este același. Totuși, membrii comitetului european sunt înlocuiți în totalitate la fiecare 3 ani (pe grupuri de 2 sau 3 persoane). De aceea, unii dintre membri pot fi diferiți între etapa preselecției și cea a selecției finale.

Cățiva membri ai comitetului reprezintă întregul comitet în momentul vizitării orașelor preselecționate, între etapa de preselecție și cea a selecției finale.

1.4. Câte orașe pot fi preselecționate? Există o limită?

Nu există un număr minim, dar ar trebui să fie un număr rezonabil, bazat pe relevanța candidaturilor în funcție de criterii. Scopul urmărit este de a oferi orașelor care pot câștiga posibilitatea de a continua și, în același timp, de a nu lăsa orașele fără șanse reale de succes să investească fără motiv mai mult timp și mai multe fonduri.

1.5. Ce aspecte verifică juriul la analizarea candidaturilor?

a) Administrarea: o structură solidă, administrată de persoane competente, independente de autoritățile politice, dar care beneficiază, în același timp, de sprijinul lor. Acest lucru implică un echilibru foarte fragil, dar esențial, care trebuie păstrat cu atenție. Administrarea solidă se bazează pe implicarea tuturor partenerilor strategici, aplicând o separare clară a sarcinilor și rolurilor. O candidatură bine structurată ar trebui să ofere detalii suficiente privind: finanțarea, consiliul de administrație, programul. Orașele candidate nu au mult timp la dispoziție pentru prezentarea candidaturilor; de aceea, este esențial ca participanții și vorbitorii să fie bine pregătiți. Documentele transmise și prezentările ar trebui să fie coerente.

- b) Finanțarea: candidatura ar trebui să includă un buget fiabil, cu angajamente ferme ale diferitelor surse locale, naționale și private.
- c) Sprijinul cetățenilor: candidatura ar trebui să demonstreze în mod convingător că proiectul implică toți cetățenii; proiectul nu ar trebui să fie destinat doar elitelor.
- d) Dimensiunea europeană: această dimensiune nu ar trebui să fie adăugată, ci integrată complet și în mod creativ în programul orașului. O sugestie pentru orașele frontaliere: elaborați proiectele dumneavoastră pe baza identității orașului, puneți în valoare diferitele componente culturale ale lui și folosiți cooperarea transnațională pentru activitățile programului.
- e) Programul: la momentul depunerii candidaturii, programul nu trebuie să pară deja închis, însă ar trebui să fie bine conturat. Câteva sugestii utile: evitați introducerea prea multor elemente în program și insistați asupra coerenței lui. Pe de altă parte, asigurați-vă că nu organizați doar un festival; trebuie să planificați un an întreg de proiecte culturale.
- f) Comunicarea: marile orașe își doresc probabil să apară foarte des în titlurile știrilor internaționale. Orașele mai mici au tendința de a orienta altfel comunicarea, încercând să profite cât mai mult de rețeaua de orașe și regiuni partenere.

Pe scurt: pregătiți o candidatură pasionantă, plină de entuziasm, deschisă tuturor partenerilor relevanți (locali și internaționali), păstrând raportul just între sprijinul autorităților politice și sponsorizarea privată – sprijinul mediului de afaceri, respectând, în același timp, criteriile acțiunii (dimensiunea europeană, implicarea cetățenilor)!

2. Despre administrare

2.1. Cine ar trebui să candideze? O agenție autonomă sau o autoritate locală? Parteneriatul este necesar?

Candidatura ar trebui pregătită de persoane corespunzătoare, care să se dedice special acestui lucru. Sprijinul autorităților locale este esențial. Capitalele care se bucură de succes au parteneriate solide, accesibile tuturor. Trebuie să mobilizați toți actorii: părțile interesate la nivel național, regional, local și partenerii culturali.

2.2. Care este rolul directorului artistic? Ar trebui el/ea numit(ă) deja în etapa depunerii candidaturii?

Dacă directorul artistic a fost deja numit în etapa depunerii candidaturii, acest lucru ar reprezenta un punct forte, dar această situație este foarte rar întâlnită. Totuși, echipa responsabilă cu pregătirea candidaturii ar trebui să poată explica comitetului procedura pe care o va folosi pentru recrutarea directorului artistic. Viziunea directorului artistic [daca el/ea este numit(ă) după selecție trebuie să fie coerentă cu conceptul pregătit în etapa de selecție].

2.3. Cine ar trebui să facă parte din consiliul de administrație?

Nu există o regulă specifică. Pentru a vă oferi două exemple, în Turku, Ministerul Culturii face parte din echipă, în timp ce Luxemburgul a considerat că un factor esențial pentru a se bucura de succes a fost neincluderea politicienilor în consiliu, ci numai a părților interesate și a funcționarilor publici. Tallinn a împărțit sarcinile între comitetul executiv, consiliul de administrație și un consiliu pentru creativitate, care este consultat în privința conținutului proiectelor. Cel mai important lucru este garantarea faptului că consiliul de administrație poate lua decizii rapid și în mod coerent. Trebuie să încurajați o relație bazată pe încredere între comitetul executiv și consiliul de administrație.

2.4. Un reprezentant al Comisiei poate face parte din consiliul de administrație?

Unele state membre noi au deseori sentimentul că sunt lăsate să se descurce cu o administrație instabilă. Nu, orașul este singur responsabil cu punerea în aplicare a evenimentului. Cu toate acestea, Comisia urmărește foarte îndeaproape pregătirile evenimentului, prin intermediul etapei de monitorizare. Se organizează în mod regulat întâlniri între comitet și reprezentanții orașului, în intervalul dintre desemnare și debutul evenimentului, pentru a verifica stadiul pregătirilor și a oferi îndrumare și consiliere. Delegația Comisiei în statele membre în cauză poate monitoriza zilnic pregătirea evenimentului, în calitate de observator.

2.5. Cum trebuie gestionată comunicarea cu partenerii și părțile interesate privind pregătirea evenimentului?

Gestionăți cu grijă fluxul de informații. În Luxemburg, scrisorile de informare erau expediate la intervale regulate către partenerii de proiect și responsabilii politici participanți, pentru a-i ține la curent și a-i implica permanent, precum și pentru a evita răspândirea zvonurilor. A fost nevoie de trei runde pentru selecționarea proiectelor, iar informațiile privind proiectele candidate au fost disponibile pe internet. Contractele ferme și detaliate cu partenerii sunt esențiale. Diversificăți strategia de comunicare în funcție de public. La Essen funcționează o structură sofisticată, cuprinzând 53 de orașe din regiune, cu multe reuniuni ordinare destinate facilitării transmiterii informațiilor.

În această privință, recomandările capitalei Liverpool 2008 sunt următoarele:

- Oferiți din faza incipientă un sistem interactiv de comunicare, universal accesibil, pe un site internet, pentru a face apel la idei de activități. Folosiți-l pentru a permite continuarea dezbatelor de-a lungul procesului și pentru a conecta și lărgi rețeaua de artiști, gânditori, organizatori, producători, instituții culturale și organizații ale comunității care interacționează.
- Lansați idei tematice la reuniunile deschise cu artiștii, consacrate schimbului de idei în etapele inițiale, și continuați organizarea de reuniuni comune pentru a cultiva și stimula ideile. Puteți organiza o competiție pentru cele mai bune răspunsuri referitoare la o idee de temă sau proiect sau puteți contracta curatori sau producători artistic, dar inițiați aceste demersuri în faza inițială a procesului. Aceste inițiativă ar putea deveni parte integrantă a programelor preliminare anterioare anului CCE.
- Colaborați cât mai devreme posibil cu artiștii locali și organizațiile de artă pentru a identifica împreună idei interesante de proiecte și a avea timp pentru testarea ideilor. Această colaborare va fi extrem de utilă în procesul întăririi încrederii și parteneriatelor pe termen lung, esențiale pentru un angajament mai amplu.
- Asigurați-vă că proiectul (proiectele) dumneavoastră este (sunt) măsurabil(e), realistic(e), livrat(e) la timp, dar și riscant(e) și extrem(e), chiar ieșit(e) din comun: activitățile inovatoare vor atrage mult mai mult atenția publicului, precum și un angajament mai ferm al artiștilor.
- Asigurați-vă că proiectele sunt distribuite uniform de-a lungul anului respectiv, nu comprimate la sfârșit, când ar concura între ele pentru atragerea atenției.
- Luăți măsuri pentru asigurarea marketingului timpuriu al proiectelor dumneavoastră și coordonați-vă inițiativile cu partenerii locali. O campanie de marketing corespunzătoare este esențială pentru transmiterea mesajului. Asigurați-vă că artiștii locali și organizațiile de artă vă pun la dispoziție cunoștințele și contactele locale și faceți apel la autoritățile locale pentru facilitarea campaniei și a sprijinului general (în mod normal, ele au acces la baze de date voluminoase, au un personal mai numeros, multiple contacte cu presa/mass-media, sunt deseori mai bine adaptate pentru a localiza locurile convenabile pentru spectacole și pentru a negocia tarife mai favorabile).
- Insistați asupra reuniunilor ordinare, directe cu partenerii pentru a le întări încrederea, a le gestiona așteptările, a le oferi sprijin și a le canaliza atenția asupra legăturilor cu alte proiecte, artiști, teme și abordări.
- Insistați ca partenerii să angajeze fonduri și resurse concrete pentru a vă asigura că aceștia sunt pe deplin implicați în proces.
- Insistați ca partenerii să elaboreze o strategie de încheiere/continuare.
- Concentrați-vă asupra proiectelor clar susceptibile de a implica un public mai larg și maximizați impactul asupra diferitelor cartiere (nu vă concentrați activitatea exclusiv în centrul orașului).
- Evaluați cu precauție timpul inițial necesar dezvoltării parteneriatelor europene transnaționale.
- Evitați expunerea artiștilor și producătorilor culturali ai dumneavoastră la riscuri inutile. Asigurați-vă cât mai devreme de existența contactelor (și a resurselor necesare utilizării lor).
- Nu vă așteptați ca proiectele din cadrul parteneriatelor să fie întotdeauna autosuficiente; în mod normal e nevoie de cel puțin un partener pentru ca procesul să avanseze în continuare. Coordonarea culturală/artistică, în general, este esențială, la fel ca și proiectele individuale. Aceasta este un rol diferit față de gestionarea proiectului și este esențial ca sectorul public să semnaleze situațiile în care coordonează programe culturale.
- Evitați pregătirea unui număr prea mare de proiecte de anvergură (7 – 8).
- Anticipați posibilele bariere lingvistice care v-ar putea afecta proiectele. Faceți eforturi pentru a difuza informațiile în cel puțin două limbi europene.

2.6. Cum să păstrați echilibrul dintre fondurile disponibile, calendarul activităților și program?

Parteneriatul este fundamental pentru fiecare dintre următoarele aspecte: pentru sponsorizare, pentru colaborarea cu artiștii și pentru crearea unui calendar realistic și atractiv. Când începeți să pregătiți evenimentul, fiți îndrăzneți, întocmiți o listă de activități, calculați costul acestora și începeți să colectați fonduri (din surse publice și private) și să faceți lobby pe lângă politicieni. În etapa selecționării, fiți realiști pentru a fi credibili și pentru a vă putea îndeplini angajamentele. Garantați-vă fondurile disponibile cât mai bine posibil: din experiența multor capitale reiese că eșecurile financiare nu au fost cauzate de cheltuieli necontrolate, ci de retragerea sponsorizărilor. Centralizați bugetul sub controlul consiliului de administrație.

2.7. Cum să cooptați sponsori privați?

Cooptați-i de la începutul procesului: veți putea astfel să le oferiți o amplă publicitate pentru mai mulți ani (pregătirile plus anul Capitalei). Acest lucru este mai atractiv decât sponsorizarea unui festival sau a unui eveniment de scurtă durată. Evitați finanțarea integrală a proiectelor: cooptați organizații partenere la cofinanțarea lor, astfel încât acestea să se simtă responsabile; dumneavoastră vă diversificați astfel resursele. În Lille, agenția CCE a finanțat proiecte cu până la 30% din cost. Alocăți o parte din fonduri pentru activitățile ulterioare anului Capitalei și faceți publicitate în acest sens.

pentru a atrage sponsori în anii următori.

În cadrul Stavanger 2008, o treime din buget trebuia să provină de la sponsorii privați. A fost foarte greu de convins oamenii de afaceri să plăseze fonduri în programe artistice, în ceea ce semăna cu niște vise pentru ei, dar organizatorii au reușit să o facă. Convingeți părțile interesate să fie deschise la cooperarea artistică cu parteneri din alte țări.

2.8. Cum să vă planificați bugetul de-a lungul anilor?

Țineți cont de faptul că cele mai multe cheltuieli sunt efectuate în anul dinaintea evenimentului și pregătiți-vă bugetul în consecință. Evitați să vă bazați prea mult pe veniturile din vânzarea biletelor dacă intenția să favorizați un acces mai larg și să oferiți bilete la un preț redus sau chiar gratuite. În Linz, un abonament pe tot anul a fost vândut anticipat pe internet. O sursă alternativă de finanțare care se bucură de succes este comercializarea produselor derivate.

3. Despre relația dintre oraș și regiune?

Titlul este acordat orașului, chiar dacă regiunea poate fi implicată. Orașele implicate în program vor trebui să sprijine orașul coordonator, din punct de vedere al comunicării și administrației, dincolo de diferențele dintre partidele politice.

4. Despre contribuția Comisiei

Care este contribuția Comisiei la CCE?

Până în 2013, Comisia acordă premiul Melina Mercouri (în principiu, 1,5 milioane EUR pe Capitală), cu condiția ca orașul desemnat Capitală să-și îndeplinească angajamentele și să țină cont de recomandările comitetelor de selecție și de monitorizare. După titlul din 2013, suma destinată Capitalei nu a fost încă decisă (chiar dacă, pentru moment, este de așteptat să rămână mai mult sau mai puțin aceeași).

5. Despre siglă

Cum și când ar trebui folosită sigla de-a lungul candidaturii?

Sigla orașului desemnat Capitală culturală europeană nu ar trebui să fie folosită în mod înșelător: folosiți sintagma „oraș candidat” până în momentul în care vi se acordă titlul.

**Decizia nr. 1622/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006
de stabilire a unei acțiuni comunitare în favoarea evenimentului
"Capitala europeană a culturii" pentru anii 2007-2019**

**PARLAMENTUL EUROPEAN
ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,**

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene și, în special, articolul 151, având în vedere propunerea Comisiei, având în vedere avizul Comitetului Regiunilor [1], hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat [2], întrucât:

(1) Decizia nr. 1419/1999/CE a Parlamentului European și a Consiliului [3] a stabilit o acțiune comunitară în favoarea evenimentului "Capitala europeană a culturii" pentru anii 2005-2019.

(2) Un studiu al rezultatelor obținute de către evenimentul "Capitala europeană a culturii" până în 2004 a demonstrat că acesta are un impact pozitiv în ceea ce privește rezonanța mediatică, dezvoltarea culturală și turistică și recunoașterea din partea locuitorilor a importanței alegerii orașului lor. Cu toate acestea, această acțiune trebuie în continuare ameliorată, ținându-se seama în special de efectul său pe termen lung asupra dezvoltării culturale a orașului și a regiunii în cauză.

(3) Permițând orașelor să implice regiunea lor, inclusiv orice insulă, poate fi atins un public mai larg și impactul manifestării poate fi amplificat.

(4) Părțile interesate de eveniment au atras atenția asupra problemelor legate de procedura de selecție stabilită prin Decizia nr. 1419/1999/CE și au recomandat o monitorizare a propunerilor, în special în vederea consolidării dimensiunii lor europene, ameliorării competiției și redefinirii rolului comitetului.

(5) Importanța și impactul evenimentului "Capitala europeană a culturii" necesită instaurarea unei proceduri de selecție mixtă, în care

să intervină eșalonul național și cel european și introducerea unui element solid de monitorizare și consultare, în scopul integrării componentei naționale și întăririi dimensiunii europene.

(6) Faza pregătirii evenimentului este de o importanță primordială pentru reușita sa, în conformitate cu obiectivele acțiunii.

(7) Pentru a garanta valoarea adăugată europeană a acțiunii, este necesară o fază de monitorizare după desemnare, în cursul căreia se veghează, pe de-o parte la respectarea criteriilor fixate pentru programul cultural și, pe de altă parte, la acordarea de consiliere de specialitate și de asistență.

(8) Trebuie să fie instituit un comitet compus din șase experți naționali și din șapte experți europeni. Comitetul în întregime, cuprindând treisprezece experți ("comitet de selecție") trebuie să superviseze faza de selecție până la desemnarea orașului. Doar cei șapte experți europeni din comitet ("comitet de monitorizare și de consiliere") trebuie să superviseze procesul de monitorizare și să acorde consiliere "Capitalelor europene ale culturii" în timpul fazei de monitorizare până la manifestare.

(9) În scopul susținerii și orientării, atât pentru orașele candidate cât și pentru orașele desemnate, trebuie înființat un website cu tema "Capitale europene ale culturii" (candidatură,

selecție, punere în aplicare și legături), întreținerea website-ului trebuind să fie asigurată în permanență și actualizările trebuind să fie efectuate în mod regulat de către Comisie.

(10) Este important să fie încurajată difuzarea bunelor practici, în special pentru a garanta valoarea adăugată europeană a acțiunii. De aceea retelele constituite de către fostele "Capitale europene ale culturii" trebuie să fie încurajate a juca un rol constructiv împărtășind experiența lor și cele mai bune practici cu viitoarele "Capitale europene ale culturii", în special în cadrul schimburilor din timpul fazei de pregătire.

(11) Este important să fie recompensată, prin înmânarea unui premiu sub forma unei sume de bani, calitatea programului prin raportare la obiectivele și la criteriile fixate pentru acțiune și în special valoarea adăugată europeană.

(12) Pentru a garanta efectul pe termen lung al evenimentului "Capitala europeană a culturii", inițiativa și structurile și capacitatele create în acest context ar trebui folosite ca fundamente al unei strategii de dezvoltare culturală durabilă pentru orașele în cauză.

(13) Pentru a permite participarea țărilor terțe la inițiative culturale europene, ar trebui examinată posibilitatea stabilirii "lunii culturale europene" [4] sau o inițiativă similară.

(14) Punerea în aplicare a procesului

de desemnare prevăzut de prezenta decizie necesită o perioadă de şase ani. Această perioadă de şase ani nu poate fi garantată pentru anii 2011 și 2012 dat fiind că prezenta decizie intră în vigoare în 2007. Un proces de desemnare este deci prevăzut pentru acești ani.

(15) Din motive de claritate, Decizia nr. 1419/1999/CE ar trebui abrogată și înlocuită cu prezenta decizie,

DECID:

Articolul 1 **Obiectul**

Se stabilește o acțiune comunitară intitulată "Capitala europeană a culturii", care vizează să pună în valoare bogăția, diversitatea și trăsăturile caracteristice comune ale culturilor europene și să contribuie la ameliorarea cunoașterii reciproce între cetățenii europeni.

Articolul 2 **Accesul la acțiune**

(1) Orașele din statele membre și statele aderente la Uniunea Europeană după 31 decembrie 2006 pot fi desemnate "Capitale europene ale culturii" pentru un an, în ordinea stabilită în anexă.

(2) Desemnarea se aplică unui oraș din fiecare dintre statele membre care figurează pe lista din anexă. Ordinea cronologică prevăzută de către această listă poate fi modificată de comun acord între statele membre în cauză.

Articolul 3 **Candidaturile**

(1) Fiecare dosar de candidatură cuprinde un program cultural de dimensiune europeană, fondat în principal pe cooperare culturală, în conformitate cu acțiunea și obiectivele prevăzute la articolul 151 din tratat.

(2) Programul cultural al evenimentului este special creat pentru anul "Capitalei europene a culturii" și pune în evidență valoarea adăugată europeană în conformitate cu criteriile fixate la articolul 4.

(3) Programul este în armonie cu strategiile sau politicile culturale naționale ale statului membru în cauză sau, dacă este cazul, atunci când se aplică în cadrul dispozițiilor instituționale ale unui stat membru, cu strategile sale culturale regionale, cu condiția ca nici una dintre aceste strategii sau politici să nu urmărească reducerea numărului de orașe care pot fi desemnate "Capitale europene ale culturii" în conformitate cu prezenta decizie.

(4) Programul are o durată de un an. În cazurile justificate în mod corespunzător, orașele desemnate pot opta pentru o perioadă mai scurtă.

(5) Se stabilește o legătură între programele orașelor desemnate pentru același an. (6) Orașele pot alege să asocieze regiunea lor înconjurătoare la programul lor.

Articolul 4 **Criterii relative la programul cultural**

Programul cultural răspunde următoarelor criterii, repartizate în două categorii intitulate "dimensiunea europeană" și "orașul și cetățenii":

1. în ceea ce privește "dimensiunea europeană", programul:

(a) întărește cooperarea între operatorii culturali, artiștii și orașele din statele membre în cauză și din alte state membre, în întregul sector cultural;

(b) scoate în evidență bogăția diversității culturale în Europa; (c) pune în evidență aspectele comune ale culturilor europene;

2. în ceea ce privește "orașul și cetățenii", programul:

(a) încurajează participarea cetățenilor care locuiesc în oraș și în împrejurimi și suscătă interesul acestora, precum și cel al cetățenilor care locuiesc în străinătate;

(b) are un caracter durabil și face parte integrantă din dezvoltarea culturală și socială pe termen lung a orașului.

Articolul 5 **Depunerea candidaturilor**

(1) Fiecare dintre statele membre

în cauză publică un apel pentru depunerea candidaturilor cu cel puțin şase ani înainte de începerea evenimentului în cauză. Fiecare apel pentru depunerea candidaturilor, care se adresează orașelor candidate la titlu, se referă la criteriile enunțate la articolul 4 și la orientările disponibile pe website-ul Comisiei. Termenul limită pentru depunerea candidaturilor în temeiul fiecărui apel pentru depunerea candidaturilor este de cel mult zece luni de la data publicării sale. O candidatură depusă ca răspuns la un apel pentru depunerea candidaturilor oferă o vedere de ansamblu a programului pe care orașul candidat intenționează să îl realizeze în timpul anului în cauză.

(2) Candidaturile sunt notificate Comisie de către statul membru în cauză.

Articolul 6 **Comitetul de selecție**

(1) Un comitet de selecție este instituit pentru fiecare stat membru în cauză pentru a evalua candidaturile orașelor candidate. Fiecare comitet recomandă desemnarea unui oraș în statul membru în cauză.

(2) Fiecare comitet de selecție este compus din treisprezece membrii. Șapte dintre ei sunt persoanele desemnați de către statul membru în cauză, în consultare cu Comisie. Statul membru în cauză desemnează atunci comitetul de selecție. Comitetul își desemnează președintele dintre persoanele desemnate de către Parlamentul European, Consiliu, Comisie și Comitetul Regiunilor.

(3) Membrii comitetului de selecție sunt experti independenți care nu se află în conflict de interes în raport cu orașele care au răspuns apelului pentru depunerea candidaturilor și care posedă o experiență vastă și cunoștințe importante în sectorul cultural, în dezvoltarea culturală a orașelor sau în organizarea evenimentului "Capitala europeană a culturii".

(4) Instituțiile europene desemnează

membrii comitetelor de selecție pentru o durată de trei ani după cum urmează: doi membri sunt desemnați de către Parlamentul European, doi de către Consiliu, doi de către Comisie și unul de către Comitetul Regiunilor. În mod excepțional, în primul an după intrarea în vigoare a prezentei decizii, doi experți sunt numiți de către Comisie pentru un an, doi de către Parlamentul European pentru doi ani, doi de către Consiliu pentru trei ani și unul de către Comitetul Regiunilor pentru trei ani.

Articolul 7 Preselecția

(1) Fiecare dintre statele membre în cauză convoacă comitetul de selecție responsabil menționat la articolul 6 la o reunire de preselecție, cu cel puțin cinci ani înainte de începerea evenimentului.

(2) Comitetul de selecție examinează candidaturile orașelor care au răspuns la apelul pentru depunerea candidaturilor, în conformitate cu criteriile stabilite la articolul 4.

Comitetul convine asupra unei liste restrânsă de orașe candidate care urmează să fie examineate de o manieră mai aprofundată și întocmește un raport asupra candidaturilor orașelor candidate, precum și recomandări în atenția orașelor candidate preselecționate.

(3) Comitetul de selecție prezintă acest raport statului membru în cauză și Comisiei. Fiecare dintre statele membre în cauză aproba în mod formal lista restrânsă a candidaturilor, stabilită pe baza raportului comitetului de selecție.

Articolul 8 Selecția finală

(1) Orașele candidate preselecționate completează candidatura lor și o transmit statului membru în cauză, care o face să parvină Comisiei.

(2) Fiecare dintre statele membre în cauză convoacă comitetul de selecție responsabil, pentru selecția finală, la nouă luni după reunirea de preselecție.

(3) Comitetul de selecție examinează programele modificate ale orașelor candidate preselecționate, în ceea ce privește criteriile fixate pentru prezenta acțiune și a recomandărilor pe care le-a formulat cu ocazia reunii de preselecție.

(4) Comitetul de selecție întocmește un raport asupra programelor orașelor candidate preselecționate, precum și o recomandare pentru desemnarea titlului de "Capitală europeană a culturii" unui oraș din statul membru în cauză.

Raportul conține de asemenea recomandări adresate orașului selectat privind progresele și aranjamentele care trebuie făcute înainte de anul în cauză, în ipoteza desemnării sale drept "Capitală europeană a culturii" de către Consiliu.

Raportul este prezentat statului membru în cauză și Comisiei. El este publicat pe website-ul Comisiei.

Articolul 9 Desemnarea

(1) Fiecare dintre statele membre în cauză desemnează un oraș "Capitală europeană a culturii". El îl notifică Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Comitetului Regiunilor cu cel puțin patru ani înainte de începerea evenimentului.

Notificarea trebuie să fie însoțită de către o justificare a desemnării, fondată pe rapoartele comitetului de selecție.

Desemnarea trebuie ia în considerare recomandările formulate de către comitetul de selecție.

(2) Parlamentul European poate înainta un aviz Comisiei în termen de trei luni de la primirea desemnărilor statelor membre în cauză.

(3) Consiliul, hotărând la recomandarea Comisiei stabilită având în vedere avizul Parlamentului European și justificările fondate pe rapoartele comitetelor de selecție, desemnează în mod oficial orașele în cauză drept "Capitale europene ale culturii" pentru anul pentru care acestea au desemnate.

Articolul 10 Comitetul de monitorizare și de consiliere

(1) Un comitet de monitorizare și de consiliere este instituit pentru a controla punerea în aplicare a obiectivelor și criteriilor fixate pentru acțiune și pentru a ajuta și oferi orientări "Capitalelor europene ale culturii" din momentul desemnării lor până la începerea evenimentului "Capitală europeană a culturii".

(2) În conformitate cu articolul 6 alineatul (4) comitetul este compus din șapte experți numiți de către Parlamentul European, Consiliu, Comisie și Comitetul Regiunilor. În afară de aceasta, statul membru în cauză poate desemna un observator în acest comitet.

(3) Orașele în cauză prezintă Comisie rapoarte de progres cu cel puțin trei luni înainte de reuniiile comitetului.

(4) Comisia convoacă reunii între comitet și reprezentanții orașului în cauză. Comitetul este convocat în două reprezente pentru a oferi sfaturi cu privire la pregătirea evenimentului și pentru a evalua starea progresului, cu scopul de a ajuta orașele să dezvolte un program de calitate, dotat cu o puternică dimensiune europeană. Prima reuniune are loc cu cel puțin doi ani înainte de începerea evenimentului, cea de a doua reuniune cu cel puțin opt luni înainte.

(5) După fiecare reuniune, comitetul întocmește un raport asupra stării pregătirilor evenimentului și a măsurilor care mai trebuie încă adoptate. Rapoartele acordă o atenție deosebită valorii adăugate europene a evenimentului, în conformitate cu criteriile menționate la articolul 4 și cu recomandările stabilite în rapoartele comitetelor de selecție și de monitorizare.

(6) Rapoartele sunt transmise Comisiei și orașelor și statelor membre în cauză. Ele sunt de asemenea publicate pe website-ul Comisiei.

Articolul 11 Premiul

Pe baza raportului întocmit de către comitetul de monitorizare și de consiliere cu ocazia celei de a doua reunii a sa, menționată la articolul 10 alineatul (4), un premiu sub formă unei sume de bani în onoarea lui Melina Mercouri este decernat de către Comisie orașelor desemnate, cu condiția ca ele să îndeplinească criteriile stabilite în articolul 4 și ca ele să fi pus în aplicare recomandările emise de către comitetul de selecție și de către comitetul de monitorizare și de consiliere. Premiul este decernat în totalitatea sa cu cel puțin trei luni înainte de începutul anului în cauză.

Articolul 12 Evaluarea

În fiecare an, Comisia asigură o evaluare externă și independentă a rezultatelor atinse de către evenimentul "Capitala europeană a culturii" în anul precedent, în conformitate cu obiectivele și criteriile prevăzute pentru acțiune de prezenta decizie. Comisia prezintă un raport asupra acestei evaluări Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Regiunilor înainte de sfârșitul anului care urmează evenimentului "Capitala europeană a culturii".

Articolul 13 Abrogarea

Decizia nr. 1419/1999/CE se abrogă. Cu toate acestea, această decizie rămâne în vigoare în ceea ce privește orașele desemnate "Capitale europene ale culturii" pentru anii 2007, 2008 și 2009.

Articolul 14 Dispoziții tranzitorii

- (1) Orașele desemnate "Capitale europene ale culturii" în 2010 pe temeiul Deciziei nr. 1419/1999/CE sunt supuse procesului de monitorizare menționat la articolul 10 din prezenta decizie. Comisia decernează un premiu orașelor desemnate în temeiul articolului 11 din prezenta decizie.
- (2) Prin derogare de la articolele 3-9, nominalizările la titlul de "Capitale europene ale culturii" pentru anii 2011 și 2012 respectă următoarea procedură de decizie:
 - (a) orașele statelor membre sunt desemnate drept "Capitală europeană a culturii" în conformitate cu anexa;
 - (b) fiecare stat membru prezintă, în conformitate cu anexa, Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Comitetului Regiunilor candidatura unuia sau mai a multor orașe;
 - (c) prezentarea intervine cu cel puțin patru ani înainte de

- începerea evenimentului. Ea poate fi însoțită de o recomandare a statului membru în cauză;
- (d) Comisia reunește în fiecare an un comitet de selecție chemat să întocmească un raport asupra nominalizării sau nominalizărilor în funcție de obiectivele și de caracteristicile prezentei acțiuni;
 - (e) comitetul de selecție este compus din șapte persoane independente experte în sectorul cultural, dintre care două sunt numite de către Parlamentul European, două de către Consiliu, două de către Comisie și una de către Comitetul Regiunilor;
 - (f) comitetul de selecție prezintă raportul său Comisiei, Parlamentului European și Consiliului;
 - (g) Parlamentul European poate întâmpina un aviz Comisiei privind nominalizarea sau nominalizările în termen de trei luni de la primirea raportului;
 - (h) Consiliul, hotărând la recomandarea Comisiei, stabilită pe baza avizului Parlamentului European și a raportului comitetului de selecție, desemnează oficial orașul drept "Capitală europeană a culturii" pentru anul indicat în candidatura sa.
- (3) Prin derogare de la articolul 4, criteriile enunțate la articolul 3 și în anexa II la Decizia nr. 1419/1999/CE se aplică în ceea ce privește "Capitalele europene ale culturii" pentru anii 2010, 2011 și 2012, cu excepția cazului în care orașul în cauză decide să își fondeze programul pe criteriile definite în articolul 4 din prezenta decizie.

Articolul 15 Intrarea în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare în douăzeci de zile de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Se aplică de la 1 ianuarie 2007, cu excepția articolului 5 care se aplică de la 23 noiembrie 2006.

Adoptată la Strasburg, 24 octombrie 2006.

Pentru Parlamentul European

Președintele
J. Borrell Fontelles

Pentru Consiliu

Președintele
P. Lehtomäki

[1] JO C 115, 16.5.2006, p. 56.

[2] Avizul Parlamentului European din 5 aprilie 2006 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 25 septembrie 2006.

[3] JO L 166, 1.7.1999, p. 1. Decizie astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 649/2005/CE (JO L 117, 4.5.2005, p. 20).

[4] Concluzii ale ministrilor culturii reuniți în Consiliul din 18 mai 1990 privind viitoarea alegere a "orașului european al culturii" și manifestarea specială a lunii culturale europene (JO C 162, 3.7.1990, p. 1).

ANEXĂ

Ordine de abilitare pentru a numi o „Capitală europeană a culturii”^[1]

2007	Luxemburg	România ^[2]
2008	Regatul Unit	
2009	Austria	Lituania
2010	Germania	Ungaria
2011	Finlanda	Estonia
2012	Portugalia	Slovenia
2013	Franța	Slovacia
2014	Suedia	Letonia
2015	Belgia	Repubica cehă
2016	Spania	Polonia
2017	Danemarca	Cipru
2018	Țările de Jos	Malta
2019	Italia	Bulgaria ^[3]

[1] Irlanda a fost chemată să desemneze o "Capitală europeană a culturii" în 2005, la fel și Grecia în 2006.

[2] În temeiul Deciziei nr. 1419/1999/CE, orașul românesc Sibiu a fost desemnat drept "Capitală europeană a culturii" pentru anul 2007.

[3] Sub rezerva adeziunii sale la UE, Bulgaria participă la evenimentul "Capitala europeană a culturii" din 2019.

THE ROMANIAN JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT

**Strategic
dilemmas in the
elaboration of the
Sibiu ECC 2007
Program**
by Cristian Radu

53

**European
Capital Of Culture.
Conclusions And
Recommendations**
by Danuta Glondys

63

**Guide For Cities
Applying For The
Title Of European
Capital Of Culture**

71

Annex A (71)
The European Dimension
Reflected In The Themes
Promoted

Annex E (76)
City And Citizens: A Medium-
And Long-Term Catalyst Event

Annex B (73)
The European
Dimension Reflected By The
Implementation Of Projects

Annex G (78)
Frequently Asked Questions

Annex C (74)
Some Examples Of The
European Dimension Of
Relevance To The Concept Of
European Capital Of Culture

Annex H (81)
Decision No. 1622/2006/EC of
the European Parliament and
of the Council of 24 October
2006 establishing a Community action for
the European Capital Of Culture Event For
The Years 2007 to 2019

Annex F (77)
Official Graphic Form To Be Used In Any Communication Material

NORMAL. SIBIU.

young since 1191.

Strategic dilemmas in the elaboration of the Sibiu ECC 2007 Program

by PhD prof. Cristian Radu

*

This paper presents a synthesis and a dissect of the activities that formed the groundings for the Sibiu ECC 2007 Program's strategy by identifying the main ideas and by clarifying the major dilemmas which were encountered by the project management team. Strategic, implementation, social, artistic, economic and management dilemmas which Sibiu ECC 2007 Program has faced are presented and argued and also the reasoning behind the decisions. There are used graphics based on scales of value and importance for a better visual play of the planning and efficient use of the resources under uncertainty. To achieve the program's aims a careful examination of the cultural offers and the existing possibilities was undertaken and the outcome of it was the development of the product portfolio management and this paper highlights exactly these main difficulties which the program coordinators have faced and the subsequent decisions.

keywords: contemporary cultural management, strategic dilemmas, Arnstein's Ladder of Citizen Participation, cultural diversity, grant, art, artist, product portfolio

**

Cristian Radu is Associate Professor at LUCIAN BLAGA University, Sibiu, the Department of Drama and Theatre Studies, where he teaches, among other subjects, a course in the Marketing of Cultural Products. He holds a PhD in Cultural Management and has authored three books in the field: Contemporary Cultural Management, Culture: Necessity or Ornament, The Regeneration of Urban Communities, and Building Up the Project Portfolio for the European Capital of Culture Program. He has held a number of national as well as international seminars on Cultural Management. Throughout the period 2006 – 2008 he was director of the Program Sibiu European Capital of Culture, and since 2008 he has been Visiting Professor at Leeds Metropolitan University, UK.

The research focuses on the elaboration of the Sibiu 2007 - European Capital of Culture Program

The elaboration and management of the Sibiu ECC 2007 Program represented one of the most complex public projects in modern Romania, an exercise of balance not so much between different priorities, but just as in other domains, between various perspectives regarding the role of the culture within a society.

The analysis below is meant to support the reasoning which should highlight this balance. To this purpose, the analysis adopts an opposition paradigm

which marks the reference points of a series of cultural policy matters – for example, on the one hand the extreme of the lack of State implication in the cultural field and on the other hand the government control over cultural resources. In the present day Europe, it is less likely that the city of Sibiu would want to position the ECC 2007 Program in one of these extremities. However, the position between the reference points – the balance points according to local context – will vary from one matter to another. The value of the identification of the extremes resides in the capacity to acknowledge one's position reported to such extremes. Will the policy be situated exactly in the middle or are we dealing with a 60-40, 90-10 or 30-70 proportion? An acrobat is permanently aware of both ends of the rope, operating constant, small adjustments in order to preserve that deceiving balance.

By creating a dichotomy between these extremes, we do not expect the team creating the Sibiu ECC 2007 Program to choose one of the two options, but they will have to analyze the local policy position – or the necessary position – within the spectrum between these two options. In view of supporting this concept of spectrum, we included a chart for each of the policy dilemmas, these charts offer the possibility to visualize or mark their own position, whether it is ideal or real. In addition, we have to take into account the fact that these dilemmas are not independent, such as they are presented in this case: they constantly overlap and the decisions taken in this field will affect the maneuver area in other domains. However, the most important are those defined as "*strategic dilemmas*", given the fact that the direction of the Sibiu ECC 207 Program depends on the positioning of governments in connection to these strategic choices. The section regarding "*implementation dilemmas*" tends to be connected to the tactical decisions which emerge upon taking into consideration the manner in which we apply our policy.

We should explain in a few words the fact that we have purposely avoided providing the definition of a series of terms such as 'art' or "culture", words which are very often used in this presentation. Their definition itself is open to interpretation and discussion, being inseparable from other dilemmas we will refer to. We preferred to allow the reader to analyze these matters together with the other ones we are going to present. Finally yet importantly, we do not pretend that we are objective in the presentation of these dilemmas. Although we consider that naturally, the best answer is somewhere in the middle, according to local context and interests, we did not fear to present the cases displaying good practices or to manifest a feeling of closeness to one of the reference points. We hope that the occasional expression of a personal point of view will help the reader in clarifying his own points of view.

Strategic dilemmas

The first dilemmas someone faces when thinking about the **Sibiu ECC 2007 Program** are fundamental matters which depend on the definition of the term itself and on its relationship with society in general. These may be described as strategic or framework dilemmas.

A. Culture as art or culture as a way of living?

Raymond Williams named culture as “*one of the two or three most complicated words in the English language*”¹. There existed numerous attempts to define the term, although this is not of interest to us at this moment. However, one of the requests of the Sibiu ECC 2007 Program is that of defining the parameters of the cultural domain itself. In some countries, culture is almost synonym to art, and the policy tends to center on visual arts and performing arts, on literature, festivals and others. Under these circumstances, the ministers of culture may have a tendency to focus on infrastructure, especially theatres, galleries, museums, historical buildings and so on, as well as on renowned artists and companies. Their reaction to newer forms of art, such as film, rock music, digital art or comics, may greatly differ.

At the other end of the spectrum, we find culture seen as everything we do not need to do: culture as a way of life, which differentiates a German city from a French one or a Swedish community from a Spanish one. From this point of view, art is simply one of the numerous displays of the unique cultural identity of a certain place and the policy may be centered on anything, from folkloric dances to local gastronomic products or from street life to fashion. Of course, the states that have a narrower vision on culture as an art may greatly cherish their way of living, considering it different from culture itself; this is not one of the preoccupations of the Sibiu ECC 2007 Program. The field of diffusion engenders a great part of this dilemma. This can be considered as the most important aspect of the policy of arts, both as an environment itself as well as a means of access to other forms of art, such as classical music or ballet. At the same time, both from the point of view of its contents and from the point of view of the place it holds in the everyday life of the society, diffusion may claim the statute of primary force in culture and in the manner of living of a nation, an opinion reflected by the policies in France, Israel as well in those of other states.

Therefore, in practice, the responsibilities of the Sibiu 2007 Program included one or more of the following fields: visual arts or performing arts, architecture, museums, libraries, sports, festivals, film, written and electronic mass media, education for adults, community and volunteer cultural activities, parks and gardens, traditional and immigrant cultures, digital media, fashion, commercial

design, historical buildings, landscapes and many more. In the cases in which the definitions of the cultural field are the most general, the additional distinctions and priorities connected to the art policy are inevitable, given the various reactions imposed by these very different fields of activity. Consequently, the concept of culture, approached in a broader or narrower sense, will shape the cultural Program itself.

What is the span of the Sibiu ECC 2007 Program?

Wide	or	Narrow
5 4 3 2 1 0	1 2 3 4 5	

B. Cultural democracy or a democratization of culture?

The post-war period witnessed a strong enhancement of the commitment of European states to cultural matters, commitments reflected by constantly increasing public subsidies granted to cultural activities. This promoted and reflected the development of the domain itself, in what concerns the number of people employed in this field, the audience, the types and forms of expression, the economical importance and the public attention. Until the 1960s, this increase of government contribution in the art field was generated, from both parties of the political spectrum, by the profound belief in the civilizing value of art and the desire to democratize access to it. Directed by this faith, the Sibiu ECC 2007 Program had a tendency to establish priorities related to access, reduced prices for tickets, educational programs, free of charge access in museums, the popularization by means of the public radio and television and various types of similar initiatives.

But these values were the object of rough pressure starting with the end of the 1960s, due to the fact that many advocated that guaranteeing the access of people to a predetermined set of values, to cultural expression and products is an inadequate reaction of democratic states. It was considered that this reflected a vertical dispersion of elitist cultural values developed in the context of the époque and the class, a dispersion which neglects or dissolves numerous forms of cultural expression and identity. Some sustained the idea that the Sibiu ECC 2007 Program should exceed the limitation of the education of people and appreciate approved culture, involving them in the fundamental debates regarding the nature and value of the artistic expression. This approach is more recent than that of the civilizing value of culture, but it had precedents in some cultural movements during the 19th century and in the initiatives within the worker communities during the inter-war period.

The argument of cultural democracy which refers to a greater access to the production, distribution and cultural analysis along with the consumption, later competed with that of the democratization of culture. Although, given the changing nature of the Romanian society, these do not exclude each other, the two arguments tended to polarize the political debate around the Sibiu ECC 2007 Program under numerous aspects.

**What is the span of the
Sibiu CCE 2007 Program?**

Cultural democracy or The democratization of culture

5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

C. Culture as quality of life or culture as development

The dilemma regarding culture and democracy was complicated by the emerging in the 1990s of a new perspective on culture – culture as development. In accordance with its civilizing qualities, in most European states culture was considered as a matter connected to the quality of life. The dynamic artistic environment, the attractively built environment, the access to museums and public libraries, the increased level of participation to sports and leisure activities – all these were considered as factors which contribute to the general quality of life, especially in the cities in which these resources were preponderantly concentrated. Consequently, the planning of urban and suburban areas began to take into consideration the construction of buildings for such activities, perhaps more in the states in Northern Europe, where such measures reflect the preoccupation for the quality of the public domain in general.

In the 1980s however, political decision factors and others became more and more interested in the impact of the cultural investment. The contribution of the cultural activities to the social and economic vitality and to the creation of sustainable communities was acknowledged in reports issued by UNESCO² and the Council of Europe³, as well as in research studies in various states. This lead to the emergence of a concept according to which culture is a development instrument. In its simplest form, this lead to the utilization of cultural techniques with the purpose of reaching non-cultural purposes – for example, using theatre performances and workshops with the purpose of promoting awareness messages in the field of health. However, more complex analyses acknowledge the socio-economic impacts which are inherent to the entire cultural activity, highlighting the cultural benefits and those regarding the development of the public investment

in culture. This concept places culture in the center of government policies, approaching key matters such as society, special cohesion, the construction capacity of the community and so on.

This resulted in concerns connected to the dangers of “*instrumentalization*”⁴ – a fear which the inherent qualities of art, regardless of how they are perceived, will undergo devaluation or will be deformed by the concern towards the other results of the policies of arts. Of course, this concern is legitimate and must be taken seriously, but other two dimensions must also be understood. First, the development impacts and consequences which unavoidably derive from the cultural activity: the issue which the Sibiu ECC 2007 Program faced was whether it should integrate these or not in the other purposes connected to the policies of arts, and in the affirmative case, how could this be carried out in an efficient manner.

Second, culture is a highly resilient plant, much more powerful than necessary to take care of itself – we might try to orient it in certain directions, but we cannot change its nature in an essential way.

There is yet another reason for which we must take into consideration the development role and the socio-economic impact of culture: the initiation of this debate may consolidate the interest and the commitment towards culture within the society. It seems as though any political consensus which might have existed in what concerns the inherent value of art is no longer a matter which depends on the supporters in this domain.

**What is the development potential
of the Sibiu ECC 2007 Program?**

Culture as quality of life or Culture as development

5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

² Our Creative Diversity, 1993

³ In From The Margins, 1997

⁴ Balancing Act: Strategic Dilemmas in Cultural Policy-An overview by François Matarasso & Charles Landry, 2006

Implementation dilemmas

The next set of dilemmas are practical in a more direct way. The first approach is the manner in which the Sibiu ECC 2007 Program per say may be discussed and defined, and the rest results from the implementation of cultural policies themselves.

A. The active consulting or participation

The process of setting up the Sibiu ECC 2007 Program raises its own dilemmas in what concerns the appropriate manner of approaching these tasks. In many states, the process of establishing the cultural policies was mainly internal, being the responsibility of department public officers and that of politicians. In other states, there existed various attempts to consult the public opinion regarding cultural policy matters, attempts which were more or less efficient. Sherry Arnstein described the area of election faced by a government in what concerns citizen implication in this type of debate, in an ascending order of validity⁵:

Citizen empowerment	[Citizen control [Delegated power [Partnership
Symbolism	[Consulting [Information [Concession
Non-participation	[Therapy [Manipulation

Arnstein's ladder of participation represents a model that derives from a very negative source of a democratic ideal, which may not materialize in some situations. In fact, the present day practice in this field is situated somewhere between information, consultation and active participation. Obviously, consultation is already considered to be part of the regulations in numerous European states, although the interpretation of the term varies considerably.

However, the creation of cultural policies through a real partnership with the Ministry of Culture and its area of activity and with the wide public offers important advantages. A policy elaborated in partnership with the sector on which its implementation depends on obviously has more chances of success in practice, due to the fact that it reflects the experience of those working in all sectors. In addition, it can be more creative and imaginative given that it is the result of open reasoning and that of a dialog, which reflects a wide range of experiences, rather than an outcome of internal planning. The purposes and standards

of success of the policy which were elaborated through this partnership will be closer to the joint aspirations of many people. Finally yet importantly, the process itself is an important element of the society, allowing and encouraging people to take responsibility in a field in which the majority has an opinion and has no fear of expressing it, in the appropriate circumstances.

How should the Sibiu ECC 2007 Program have been set up?

Consultation	or	Active participation
5 4 3 2 1 0		1 2 3 4 5

B. Public or private

As mentioned above, the cultural sector is extended and strongly heterogeneous. Consequently, it is not susceptible of simple answers which, if experimental, may have a suffocation or protection effect. The époque of the en-gross public financing has ended, and the mixed economies function all over the continent, bearing various local accents. In the case of the Sibiu ECC 2007 Program, the dilemma of responsibilities is that of directing the public implication in an appropriate manner. In some states, the answer to this matter consisted in establishing priorities regarding the implication in domains of "perceived market failure". This analysis starts from the supposition that there is an optimum level of cultural activities from a cultural point of view (out of reasons which mostly belong to the quality of life or to development, or a combination of the two), the market of which may not materialize in every field⁶. Therefore, the public sector may deem necessary to support minority art forms, although the definition is in itself questionable: if dance is a minority form of art in Romania, is it the same in Germany? The failure of the market may also be the reason behind the support initiatives of the participation of those excluded from access to the goods on the market due to poverty, disability, geography or other reasons independent from their will. Therefore, a theatre in a rural environment may need a higher level of subsidizing than a theatre in an urban environment, simply because of the fact that the local market could not support it without assistance.

If the role of the government is to create a context in which markets would function correctly and efficiently and to intervene in the cases in which markets do not function that way, the central point of the policy must acknowledge the shortcomings of the market and must analyze the measures which should

be taken. Consequently, the Sibiu ECC 2007 Program could approach the deficiency in order to protect the minority cultural interest and to guarantee a certain level of pluralism. However, this choice does not have to be permanent, given the fact that the public intervention may change the conditions and develop an independent market for the minority products and services.

In other parts, the distinction between the private and public implication in the cultural field was rather based on tradition and historical values than on the policy in this field. Some cultural activities, especially libraries and museums, are considered to be part of the public sector, while others – such as fashion or pop music – are left at the decision of the market forces.

The absence of public support does not necessarily involve marginalization: it would take a lot of courage to raise the problem of the importance of public libraries or that of haute couture fashion within the French culture. Also, it is not necessary to make a strict separation between the sectors which benefit from State budget financial resources and those which do not benefit from such resources: the commercial industry of film would have difficulties without the existence of actors prepared in subsidized theatres, and studies show that numerous fervent users of libraries buy more books than the rest of the population.

Finally yet importantly, we must admit the fact that there are numerous manners in which the State may support culture without direct implication and financing. The most obvious way is that of the level of taxation used by a few states, which is meant to compensate the rigors of the market related to some aspects of cultural production and distribution. Among other forms of support, we may enumerate counseling, information and support services for the initiatives in the private sector and the support of the State in preparation and education. Indeed, the foundation of knowledge and decision making, without which the market cannot function, resides in the education of citizens.

In what way is the public implication in the cultural field connected to the activity of the private field within the Sibiu ECC 2007 Program?

Public service	or	Market force
5	4	3

C. Prestige or pragmatism

Culture has always been connected to power, statute and image. It is natural that governments exploit the cultural resources in order to reflect their character both at a national and at an international level. It is indeed growingly acknowledged that in a globalized economy, the activities connected to cultural heritage and to contemporary art may represent a powerful instrument within the marketing of that particular location, contributing to the attracting of tourists, clients and investments. The reconstruction of the Thalia Hall in Sibiu attracted the attention of external factors onto the city, a process which was initiated more for this reason than for the inner cultural value it might have. By using the cultural investment in order to achieve a repositioning and to enhance its image at an international level, the city of Sibiu followed the example of the successful precedents in Luxemburg and in other cultural capitals.

Such important projects will always play an essential role but, at the same time, there will exist the danger that at a national or regional level these projects be initiated in spite of less fascinating initiatives. A consequence of an exaggerated highlighting of major cultural investments – which is obvious in some European cities – is represented by an increased lack of affection and cynicism within the local poor population. A new opera or gallery which attracts the international audience might signal to those living nearby that they are not welcome. Given the fact that such initiatives are often placed in underprivileged areas in order to propel urban regeneration, the contrast between the new buildings and the local living conditions may be a very strong one. The project regarding the building of a new theatre in Sibiu estimated at 8,000,000 Euro confronted with this delicate aspect.

In fact, the nucleus of the cultural development is represented by the every-day and local living aspects, by the agitation which encourages millions of people to participate to performances and to visit galleries or to follow their own cultural interests in educational and volunteer situations. All these mean more than an internationally renowned museum, although, given the fact that they are dispersed, they are less acknowledged as such. Furthermore, this nucleus is often underappreciated due to the fact it presents interest more to locals than to tourists, critics and international visitors.

A solid Sibiu ECC 2007 Program was based on the spectrum between these extremes and did not promote one to the detriment of the other. However, it is true that society may prosper based on the local practical cultural development, even to the detriment of prestigious projects; the validity of the reciprocal is even more disputable.

Where should the State set its priorities in what concerns cultural resources within the Sibiu ECC 2007 Program?

Prestigious investments or Practical investments

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

D. National or international

Culture and identity cannot be separated and often culture includes the expression of the national, regional or ethnic identity. This is why it is not surprising the fact that the Sibiu ECC 2007 Program makes national culture a priority, especially the traditional styles. At a national level, this may be noticed in the support granted to national institutions – theatres, operas, museums, galleries, etc. – and in the accent laid on local artists or styles; for example, the German architectural traditions cannot be separated from the identity and the historical values of the country, being appreciated as such. At an international level, numerous states strive to promote awareness regarding the cultural heritage within the Sibiu ECC 2007 Program, by means of organizations such as the Goethe Institute, the British Council or the French Institute.

However, this justifiable pride towards national accomplishments must be moderated by means of appreciating and being receptive towards other cultures. The implication in international cultural exchanges is an essential element of a rich and solid national cultural life, as can be noted from the experience of the former communist states which were denied access to such influences. Pluralism is important and reflects in cultural matters: the international contacts are a compensation of aspects of cultural nationalism which are less positive. However, the Sibiu ECC 2007 Program also had to be open to other cultures which compose the national environment at the present. Europe is multicultural today. One of the most dynamic forms of cultural expression are connected to the immigrant communities in Africa, Asia, South or North America or to communities such as that of persons with disabilities, their creativity and contribution to the national culture having only been recently acknowledged. An efficient Sibiu ECC 2007 Program will celebrate both national traditional cultures as well as new forms of culture, engaging in cultural exchanges.

To what extent is the Sibiu ECC 2007 Program concerned with national and international culture?

National or International

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

Social development dilemmas

A. Communities or community

Culture and identity are inseparable: indeed, from many points of view, culture may be defined as the exterior expression of the identity. In a multicultural Europe, the relationship between minority and majority communities presents one of the most profound social and political challenges. Some states accept the idea that the society is composed of a series of overlapping and crowded communities which express the complex identities of peoples. These may exceed the obvious delimitation of ethnic identities in order to include aspects connected to gender, class, disabilities, sexuality, geography, age, occupation, etc. The Sibiu ECC 2007 Program tended to encourage the expression of various cultural identities. Even when they conscientiously oppose the majority's identities, such initiatives are considered as indicators of a rich culture, confident enough to include the others, and an indicator of democratic pluralism, the quality of which is appropriately evaluated by the rights of the minorities.

However, there are also states in which democracy expresses itself without a differentiation between citizens, which are members of a single indivisible community.

According to this concept, the celebration of alternative identities, especially those rooted in other national and regional cultures, may express a refusal of integration. Consequently, it is more difficult for some states to envisage or accept the notion of communities within the community itself. Therefore, the measure in which the Sibiu ECC 2007 Program encouraged or discouraged the expression of the various cultural identities did not vary substantially.

To what extent does the Sibiu ECC 2007 Program answer the expression of the identity of minority?

Communities or Community

5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5

B. Cultural diversity or monoculture

The general perception – partially false – is that parts of the region of Sibiu have more diverse populations from an ethnic point of view than others. The immigration wave during the post-war period lead to substantial changes in the minority ethnical and cultural communities in Sibiu. As time passed, demography has changed, even that of the more distant rural regions. However, this is the

most obvious and most recent change produced within the minorities' model in Sibiu. In addition, the past years witnessed a growing acknowledgement of other minorities which are not characterized by their ethnic belonging, as the voice of women, of persons with disabilities and other groups started to be heard.

The debates on the subject of the needs, the rights and obligations of majority and minority communities have always been intense and sometimes schismatic. Furthermore, these were frequently articulated in cultural terms, while the cultural activity itself often became immobilized within a political agenda. The notion of ethnic or cultural “purity” was perhaps the most destructive idea of the century which continues to have adepts in every state.

The political and social rights of minorities is a matter which surpasses the area of the present paper, but we consider that these may not be differentiated from the rights of any other. However, in purely cultural terms, it is essential that policy protects and supports the interests and forms of expression of minorities. The ethnic minorities have a different cultural life which contributes to the vitality of art and to the national culture as much as any other domain of the cultural activity. Indeed, a great part of the most dynamic aspects of contemporary European cultures derives from the connection between the recently known forms of expression (in occidental terms) and their traditional equivalents. The creativity, the innovation and the practice of the minority groups represent at the same time an important resource for this field, although its opening continues to be intensely disputable. The minority communities represent and have a substantial market for all types of culture – may it be public or commercial, traditional or contemporary.

Finally yet importantly, if culture may constitute a space for conflicts, it may well promote understanding, tolerance and dialog, thus contributing to the structure of the civil society. The organization around the local cultural activity and the celebration of tradition and the identity compose a powerful mechanism for the local construction capacity and for the development of the community. The primary purpose of national cultural policies must be that of promoting the value of the cultural diversity, protecting the rights and interests of minorities, without estranging traditional communities.

To what extent does the Sibiu ECC 2007 Program promote the cultural diversity in an active manner?

Monoculture or Cultural diversity

Economical development dilemmas

A. Subsidy or incentives – the foundation of the Sibiu 2007 Association

Given the fact that it contributed to the marking of the difference between policy and action, it was decided to found a politically independent organization, as a commitment to what has been described as "the principle of distancing". This doctrine, which emerged after the founding in 1945 in Great Britain of the Arts Council, considers the direct implication of the government in the decision-making process concerning cultural planning as being useless and potentially dangerous and consequently must ensure that decisions are made by an independent organism and not by a public authority.

Even though cultural funds are distributed by the State or by a non-governmental organization, this matter may be less important than the reason of the financing. It often happens that the funds are distributed under the form of general subsidies, without any connection to the performance of services or to the characteristic performance standards. In most cases, this creates a culture of dependency in which the activity lacking a central point is supported by growing amounts of money coming from public funds.

The competitive element may introduce solid and efficient incentives for performance.

If the State would set its cultural objectives and would promote a tendering procedure for entrepreneurs in the cultural field and for art promoting organizations, these services could be performed for smaller amounts of money and, at the same time, depending of the criteria of that particular tendering procedure, these services could be more creative.

How is the Sibiu ECC 2007 Program financed?

5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Management dilemmas

A. Centralization or decentralization

The tendency towards a state centralization is over 100 years old and, to a certain extent, the continuous adjustment between the center, the regions and the cities is a regular part of the political process. There are a series of matters in the context of the Sibiu ECC 2007 Program which are related to the high level of contributions by means of a structure which is mainly centralized and hierarchical. The allocation of resources, buildings and staff by the Ministry of Culture may be less customary today compared to the past situation, but it continues to reflect a normal practice in Romania. The local authorities in Sibiu are situated at the other end, where decentralization functions in a great measure. The practice of the Sibiu ECC 2007 Program is situated between these two extremes, although there may be doubts regarding the measure in which the balance between centralization and local control is rather the result of planning than of hazard or pragmatism.

At the same time, a series of initiatives regarding the transfer of the decision-making process from the capital towards the regions proved to be a partial success. However, what is missing here, and not only here, is a comprehensive principle capable to coordinate daily decisions. Among others, the Treaty of Maastricht had an important role in the assertion of the subsidizing principle in the European Union which stipulates that the decision-making process must take place as close as possible to the citizen. This can be certainly applied to the Sibiu ECC 2007 Program so that only those decisions and initiatives which must be analyzed at a national level be the responsibility of the Ministry of Culture, the rest being transferred to the regional and local administrations.

The advantages of the centralization model seem to be a guarantee of the control or perhaps of the standards and a consistency of approach; also, the model may reflect a greater governmental commitment towards the national culture. Furthermore, there exist a few types of matters in the case of which central control is obviously more efficient. For example, the elaboration of standard selection criteria would fall under this category, although the public might be better served by selection policies established at a local level. The advantages of decentralization represent a tighter correlation between local subsidies and needs, a greater opportunity for cultural diversity and a consolidation of the local action and participation within the cultural activity. The correct balance between the two may protect the strategic position and the standards of the Sibiu ECC 2007 Program, promoting at the same time local commitment, enthusiasm and self-sufficiency.

How are the decisions related to the implementation of the Sibiu ECC 2007 Program presented?

Centralization	or	Decentralization
5 4 3 2 1 0		1 2 3 4 5

C. Direct subsidies or contracting

After having determined the domains of the cultural field which need the implication of the State, we may now discuss the nature of this implication. The controversy regarding the services which should be ensured directly by the State or those which should be purchased from other suppliers are in the center of the recent political debates in numerous European states.

This matter affects a wider range of contributions related to cultural services, including health, education and social services, among others. The present day rhythm of change may mean that everything leaves the control of the State. In fields such as environmental management and social politics it is being growingly admitted that the role of the government and that of governmental agencies is that of managing and channeling forces they pretend they can no longer control, although there is not too much evidence to support the impact of this type of reasoning in the case of the Sibiu ECC 2007 Program. Cultural policies have always been better in what concerns administrative reasoning with the exception of matters concerning the manner in which directing principles should coordinate their activity.

In general, the cultural field was a mixed economy, the contributions being granted by the State in some fields, by commercial sources in other cases and volunteer or non-profit agencies in the rest of the cases. In some states, direct contributions are the main method of financing in the field of culture – the buildings, the managers and even the artists are hired directly as public officers. In other states, this applies only in certain fields of the cultural sector, such as libraries, while in other domains, such as film production and distribution, these are left almost completely at the hand of private companies. However, we must notice the fact that the culture of public institutions is not normally entrepreneurial; consequently, perhaps for good reason, public institutions are reluctant in taking risks. Their strong point is strategic planning and they tend to be more efficient in terms of quality of intermediaries and facilitators.

The level of dependency of cultural contributions to non-profit and commercial operators, an aspect which is predominant in the United States, is not equaled in Europe, although individual sectors in some states function in a very similar manner. The key change in the case of the

city of Sibiu was the gradual shift towards the contracting of independent structures which supply certain services, based on profit or non-profit.

Sometimes, services and functions may easily pass from direct contributions to a contracted service – for example, in the cases in which the public implication is necessary to establish the viability of an initiative, but not in the case of long-term management. The advantages of the direct contributions are similar to the advantages of decentralization – control and consistency. However, the contracting of services is often appreciated because it generates energy, it encourages new ideas, it impulses people to react more to the needs of clients and those of the public and it offers flexibility. It is often more effective and efficient, even in the cases in which the real costs are not reduced.

How were cultural services performed within the Sibiu ECC 2007 Program?

Direct contribution					or					Contracting											
5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5	5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5

D. Art or artist

A point of view which unsurprisingly tends to be encountered with a greater frequency in the cultural field is that artists are different – better said, they have a special role in society, which justifies the special treatment. However, the practical matters resulting from this are more ardent, including the discussion according to which supporting artists is the best way to support art.

The employment and living conditions of artists represent a just preoccupation of the Sibiu ECC 2007 Program, but, at the same time, by means of such conditions we may observe cultural vitality, given the fact that it depends on the statute and not on the performance. In other words, the artist has the right to a special treatment, with its related costs, due to what the artist is and not due to what he accomplished.

Even though the artist did not produce anything notable for years or maybe never, this bears no importance as long as he is acknowledged as an artist. In general, whether we are talking about the academies of the past or those of the present, it rarely happens that artists, writers, composers or renowned state artists are the most important ones.

The alternative approach is that of supporting art in terms of infrastructure, education and access, to encourage participation and commitment and to support the role of art in the everyday life. This approach is much more difficult because this task is fluid, complex

and involves millions of people – not just thousands. Of course, artists and cultural operators would benefit from this support indirectly – but based on performance and their contribution and not based on their statute. The Artist Unions have been brought into the discussion: their favorable position in Romania, for example in the case of the accessing of goods which are made available to them by the State, gives the Artist Unions a sustainable and unfair advantage, to the detriment of the new organizations emerging in the field of culture.

How much does the Sibiu ECC 2007 Program promote artists or art?

Artists	or	Art								
5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5

D. Infrastructure or activity

In what concerns the allocation of resources and the planning of programs, these are often easier to conceive in terms of infrastructure than in terms of activity. The infrastructure is a tangible asset which can be recorded in an accounting balance; it may be inaugurated by a local politician who can point to it and say: "Here is what I have accomplished". As a static objective, it is solid and controllable and will always be a silent testimony of culture. Cultural infrastructure is essential: without museums, libraries, theatres, etc., cultural activity may be seriously blocked. But this involves the risk that their presence and management needs determine cultural operators to believe that they represent the culture of the city and not a means of supporting it. It is not unusual for the departments of a museum or those of a library to be so preoccupied by the management of the resources that they lose sight of the reason constituting the base of their existence: the educational and cultural pleasure of people. There existed cases in which some curators in Sibiu were disturbed in their activity by pupils.

The management of the cultural infrastructure is less difficult because the infrastructure is still and does not talk back. The management of the cultural activity which depends on a long series of conflictive, individualist and distrustful persons is a much more difficult challenge. But this is exactly what the Sibiu ECC 2007 Program is about. Culture will continue to exist regardless if there is an infrastructure to support it or not. The real catastrophe would be the existence of an infrastructure lacking activity – dark theatres or galleries which are closed due to insufficient staffing. Some might say that the events and activities are inherently evanescent and that the investments in concert halls or art centers ensure permanency and value. However, a cultural animation program – such as

the Street Animation Festival – may become permanent, if the case, being able to adapt to changing times and interests. The famous International Theatre Festival in Sibiu is a flexible form of socio-cultural infrastructure.

The dynamism of culture results from activities, products and accomplishments, consolidating its sense and power by constant reiteration. Although cultural edifices will always be necessary in Sibiu, some of the most powerful cultural expressions and actions take place outside these buildings. A possibility in this respect would be the management of cultural edifices and the support of cultural activities in a separate manner, so that the relatively direct management of the buildings be taken over by a department or by an authority, and the development role, which is much more complex, would fall under the responsibility of another department or another authority. What is certain tough is the fact that, within the debate regarding substance and form, it is essential that cultural operators find the balance, especially given the capacity of the infrastructure projects meant to absorb great sums of money.

How are the resources of the Sibiu ECC 2007 Program distributed between buildings and activities?

Infrastructure	or	Activity	5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5

E. Artists or managers

Management is not very popular and among public services in Romania it is even less popular. One can always compare the activity of a doctor or teacher with that of a manager in the field of health or education, to the apparent disadvantage of the latter.

Doctors heal, teachers teach, managers lead and the activity of the latter does not seem to be very productive. We encounter the same point of view in art and cultural services, especially in the cases in which managers seem to be better paid than actors or musicians who depend on their work. A Sibiu ECC 2007 Program which established as a priority the support of artists instead of the support of the management would have appeared at first site very appealing.

But of course, without the work of managers, a great part of the activity of artists would either be impossible or less efficient. The invisible planning activities, fund raising, staff management, research and marketing adds value to the work of artists. It does not matter much how good the performance is if you do not have the marketing abilities to attract an audience to the performance or how good the book is if you do not know how to distribute it. The economic and social capital of

cultural resources cannot be exploited without a good management. The level of professional training of the work force in the cultural field will standstill or will decrease without the investments in professional training. The role of the management is vital in what concerns the efficient and effective use of available resources, although it is just as true that this role may increase more than necessary, easily becoming disproportionately costly.

How much attention is it granted to the efficient management activity within the Sibiu ECC 2007 Program?

Artists	or	Managers
5	4	3

The risk involved by the materialization of artistic experiences for consumers must be distributed by planning a balanced program of artistic products, but also by maximizing the income they may obtain from other activities. The ECC programs are often divided between the “performance-related” details, such as programs or catering services and those which are not “performance-related” per say, which are influenced by political and social matters. Some aspects of a ECC program may have a **dual identity**. In a certain measure, festivals are related to the performance, taking into consideration that profits increase or decrease, depending on the public. However, at the same time, they play a role in the activities which are not connected to the performance itself, such as services for companies. The fact that cultural products and services have life cycles, as we have noticed above, means that at any moment, some parts of the total portfolio will be more relevant than others. The need to manage a combination of projects in a manner which would optimize the “dilemmas” identified above, as well as the return of the investment made by the organization, had as a result the creation of *product portfolio management* model. **The Sibiu ECC 2007 Program had to manage the efficient use of time and resources (financial and infrastructure) in order to achieve its goals, by a careful analysis of the portfolio of proposals.** This may involve the making of difficult decisions regarding the relinquishing of some aspects of the activity in order to concentrate more efficiently upon others. These decisions are harder to implement within an activity which deals with people. The complex discount arrangements which may be encountered in some repertory theatres are an example to this purpose. The project of a festival, with its package of social and economic benefits often coexisted under tensed conditions with a recently emerged avant-garde project due to the power and personality factors involved.

Professor Cristian Radu, Ph. D
General Coordinator of the Sibiu European Capital of Culture 2007 Program

EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE. CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

by Danuta Glondys, Ph.D.

*

The presented conclusions and recommendations emerged from the findings of a Ph.D. study entitled *European Capital of Culture. The Place of Culture in the Policy of European Union* which was based on research and analysis of the scientific literature and European reports (including J. Myerscough and R. Palmer's reports), official and working EU documents, 22 ECOC applications and city reports, participatory observation (selecting and monitoring of ECOC 2009-2013) and qualitative assessment of data and views expressed by respondents from 11 different Member States¹.

key words: European Cultural Capital cities, cultural management, selection committee, cultural heritage, cultural and economic development, citizens, cultural resources.

**

Danuta Glondys, Ph.D. in Cultural Studies, MA in English Studies, MA in Political Science and a holder of The European Diploma in Cultural Management (Council of Europe, Fondation Marcel Hicter).

Former director of the Culture Department of the Municipality of Krakow (1993-99) responsible for creating and implementing new cultural policy of the City and applying for the title of the European City of Culture. Since 2001 the director of the Villa Decius Association in Krakow, an independent consultant and an academic teacher. An author, editor and co-editor of numerous articles and publications devoted to relations between culture, politics and European integration. In 2010 she published "European Capital of Culture. The Place of Culture in the Policy of the EU" and "Krakow 2000. European City of Culture. Summa Factorum".

Since 2005 Danuta Glondys has been a member of a selection and monitoring panel of the European Capitals of Culture of the years 2009-2017 (nominations of the European Parliament).

Conclusions

I. Comparative analysis of programmes of European Cities of Culture and European Capitals of Culture as well as qualitative assessment of the new selection procedures demonstrate that:

1. The quality of ECOC programmes have improved.
2. The process of designations of ECOC has become transparent and clear.
3. The international selection panel composed of European and national experts can be a guarantee that a programme of a nominated city meets the criteria defined in Decision 1622/2006/EC and a city represents the potential to implement it.
4. The international selection panel can successfully enhance the balance between the European dimension of the programme and the city's ambitions and development plans.
5. The monitoring of the implementation of the objectives and the criteria of the Action and providing nominated cities with guidance should be an area of future improvements.
6. The selection and monitoring panels cannot guarantee that the awarded ECOC programme will be implemented according to the original plans because the panels' competencies are restricted to giving advice and recommendations.

AI. The research demonstrates that ECOC Action keeps its exceptionally high standing on EU platform².

1. ECOC has become a powerful tool of community and cultural development both on the European level - where benefactors are the European communities and the process of European integration, and on the local platform - where those who profit most are cities and citizens.
2. ECOC's long-term cultural legacy, as well as its credibility, makes it a powerful instrument for creating a new quality of cultural life both on the local and the European platforms.
3. Despite the fact, that in the past, there were "good years" and "bad years" of ECOC, the Action has very big potential for fostering cooperation between European communities and urban development and may bring long-term effects on the cultural development of cities and the surrounding regions.
4. Popularity of international cultural cooperation stimulated by and implemented during ECOC may become an opportunity for the EU to employ ECOC as a tool of EU cultural diplomacy.

III. The research identifies critical factors on the local and European level which have to be addressed by the organizers of ECOC and/or the European institutions.

A. Understanding the “European dimension” criterion and its appropriate position

1. The notion of “European dimension” remains unclear and ambiguous, and the potential embedded in this criterion is not always fully realized neither in terms of European integration nor cooperation.
2. For all organizers of ECOC, the European character of the event meant above all cooperation with foreign cultural organizations or international artists, who were invited to join a programme, give a single concert or participated in a festival.
3. Focus on European cultural heritage is very limited and very frequently unsatisfactory.
4. The importance of the “European dimension” is frequently underestimated and the ambitions connected with the “City and Citizens” criterion dominate the profiles of a majority of the ECOC programmes

B. Keeping balance between cultural and capital development

1. ECOC is mainly understood as a capital development scheme (focusing on urban regeneration or economic aims) and frequently implemented at the expense of cultural development (where both artistic quality and grass-root community projects can meet).
2. The elaboration of the strategic and cultural development plans of a city are frequently restricted to the decisions of political bodies or interest groups, who later impose them on a city's inhabitants and on the all cultural stakeholders (cultural institutions, local independent arts groups, community organizations).
3. There is a general concern that culture and cultural heritage have become the crucial resource in the post-industrial economy and using them only instrumentally (in the development strategies of the European Union, and of cities and regions) may lead to ECOC alienation and contestation both by the artistic community and by a city's inhabitants.

C. Weakness of the processes of planning and implementation

1. Access to ECOC documentation, studies and expert knowledge is insufficient.
2. Disappointment with the fact that an action of such high and longstanding reputation as ECOC has not been properly institutionalized to serve both researchers and actors from the cultural field is general.
3. ECOC organizers from smaller cities or from new member states have no opportunities to improve their competences in organizing of European programmes and multilateral cooperation.

4. ECOC visibility on the European platform is unsatisfactory and has to be improved.

5. Lack of financial opportunity for continuing projects which were initiated and/or shared by ECOC, creates doubt around the motivations of all the stakeholders to undertake an effort to transform the city and to develop European cooperation, which is connected with obtaining the title of ECOC.

D. Resources for culture and ECOC

1. The low level of EU financial spending for culture is heavily criticized. The general opinion is that it reflects the attitude of EU institutions towards European citizens and is a proof that European integration is restricted only to economic and political actions.
2. Existing financial procedures for EU Actions in the field of culture are heavily criticised as too bureaucratic and as imposing conditions which only large institutions can meet.
3. The low level of EU financial contributions for ECOC has been heavily criticized by all organizers of ECOC events.
4. Acknowledging the installment of the Melina Mercouri Award before the opening of ECOC events, the general expectation is that EU financial contribution will be increased and more assistance will be offered to ECOC in future.

E. Perspectives for cultural actions

1. Cultural research and literature studies identify a serious challenge on the European platform, which is a deficit of a unifying cultural idea that European citizens could share. This deficit is also documented in the European Parliament Eurobarometer Analysis³ which says that: 42% respondents feel that “currently EU is short of ideas and projects”⁴ and 54% think that “the building of Europe must be pursued”⁵. 72% of Europeans think that “what brings citizens of different countries together is more important than what separates them”⁶. The Analysis also identifies the hierarchy of values to be defended by the EP and the most important one in times of crisis i.e. the value of solidarity: “As regards values, the idea of solidarity takes precedence over all others”.
2. Popularity of ECOC is an unquestionable proof that European citizens want to identify themselves with cultural values and are willing to undertake an effort of mobilizing their local communities around cultural challenges on the local and international scale.
3. The legacy of the ECOC action is unquestionable and it is desirable to use this initiative as a sound basis for a justification of, and a model for, establishing other European cultural actions addressed to urban or regional communities.
4. The fact that third countries were excluded from ECOC action, and was not compensated neither by the European Cultural Month action nor any other long term

initiative, is very disappointing.

This lack of synergy between EU foreign and cultural policies questions the credibility of the EU on the international platform.

Recommendations

I. Future of ECOC action

1. ECOC Action should be continued and further developed.

No other European activity in culture has such a capacity for creating broad networks of cooperation, embracing in its scope such numerous and varied groups of actors: from municipal, regional and national governments, to actors in the international community and the inhabitants of cities.

2. There should be no attempt to differentiate between the capacities of Member States participating ECOC action. Neither size nor cultural heritage or the artistic potential of a country should become a decisive factor for limiting the action on the European platform.

II. Selection procedures

1. Selection and monitoring panels:

The structure of the selection panel (7 European + 6 national experts) should remain unchanged and the panel should continue its activities according to Decision 1622/2006/EC.

Members of the selection panel nominated by EU institutions should represent 7 (seven) "old" and "new" Member States.

Nominations of more than 1 representative from 1 Member State as well as under-representation of the new member states should be avoided.

To secure the quality of the ECOC selection process, the panel experts should be allowed adequate time to evaluate applications and visit pre-selected cities, especially in cases when the number of applicants is high.

The selection panel should pay special attention to the character of applications and safeguard that ECOC events are not serving as a cover for political or business ambitions.

The monitoring and advisory panel should be delegated more competencies to prevent unwanted/unrestricted developments of ECOC programmes stimulated by regional or local ambitions (cf. so called "Ruhr 2010" and Duisburg case).

2. Selection criteria:

EU member states, based on rotation, should continue to propose nominations for ECOC according to Decision 1622/2006/EC.

Selection criteria should be clarified and a special emphasis should be placed on:

- understanding the notion of the European dimension,
- interpreting the European dimension also in terms of EU cultural diplomacy and Europe's relations of with the rest of the world,
- participative approach in planning the ECOC events and the strategic development of a city
- balance between cultural and capital development.

Introducing the Solidarity criterion into ECOC action should be considered and justified as:

- the idea of solidarity, by its very nature, is universal. It can positively influence cooperation with neighbor countries, meeting the Millennium Development Goals, and advancing cultural development and social inclusion.
- it addresses those postulates of European citizens which point to the deficit of values shared by European communities.
- it will stimulate a change of attitudes amongst European citizens and encourage them to undertake local and global challenges addressed by European institutions.
- it will enrich ECOC with an international focus, strengthen cultural dialogue and the relationship of the EU with the rest of the world.

Future ECOC should be encouraged to include themes and projects which relate to global and regional challenges into their programmes (referring to the Millennium Development Goals and the European Neighborhood Policy, respectively)

III. Role of the Commission

The Commission should be allowed additional human and financial resources and expert assistance to:

1. Elaborate new guidelines for cities applying for the title of European Capital which would, among others:

- include a better definition of the notion of 'European dimension';
- underline the importance of a participative approach in planning ECOC and the strategic development of a city;
- stress the necessity of balance between cultural and capital development
- contain encouragement for academic and scientific cooperation;
- include specifications for monitoring and evaluation reports.

2. Provide support from experienced EU cultural leadership.

Creating a small, independent structure (e.g. Centre of

Documentation and Study of ECOC), which would contain archives of the Action, programmes of awarded cities, monitoring and evaluation reports and other EU and municipal documents, will enable cultural stakeholders to improve their capacities and performance on the international platform. Such solid advice and counsel is invaluable.

The Centre should be in charge of evaluation of the Action and monitoring its long term legacy.

It could also be responsible for organizing European educational activities and support the mobility of public administration and those in the non-governmental sector working on innovative concepts for their cities.

3. Improve visibility of ECOC by organising regular European promotion campaigns for ECOC (as it is done in case European sports events) and assist (also financially) the awarded cities in meeting their international target audiences.

4. Increase the Melina Mercury Award substantially.

5. Provide financial support for the quality and sustainability of the international cultural cooperation stimulated by ECOC.

6. Assist ECOC in acquiring European grants for cultural events and infrastructure, which will create an effect of synergy between the efforts of organizers and EU polices in the field of social and economic development.

7. Continue cooperation with consultants and experts, and with their assistance undertake the task of stimulating a wide debate amongst EU citizens about European culture and heritage, common values and a future vision of the continent.

IV. Resources and access

1. The EU should offer a higher level of financial support both to the ECOC action and to the EC team responsible for implementing it.

Increasing direct support to the nominated cities would not only add to the prestige of the Melina Mercouri Award but also improve EU credibility as a partner creating synergy with the efforts of the designated cities undertaking serious development tasks.

Increasing financial assistance to the EC – ECOC team will improve the visibility of the action (promotional campaigns) and its long-term sustainability (international projects stimulated by ECOC), as well as establish an open platform for the study and evaluation of the action (Centre of Documentation and Study of ECOC).

2. The EU should substantially increase the budget for culture.

Keeping a low budget for culture slows down European integration, as it is culture, alongside political

cooperation, that is the best and most effective tool of uniting citizens.

- The current situation, in which culture occupies a marginal place amongst other actions of the Community - which is demonstrated by very low level of financial expenditure – leads to an alienation from the processes of integration and causes the well documented syndromes of the *crisis of legitimacy* and the *democratic deficit*;

- A turn towards culture, as the field in which not only all states and institutions but also all of the individuals who create and make up these states and institutions participate, will influence not only the quality and effectiveness of the integration process, but will also allow for an affiliation with a broader cultural community and be a force for the development of a European identity.

- The cultural industry sector, which employs millions of European citizens, should be given equal opportunities for development relative to other sectors.

3. Rules and regulations of EU Actions (including application, financial conditions and financial settlements of EU grants) should be simplified and access should also be granted to small organisations.

- Small and medium-sized non-governmental organizations working in the field of culture and education are practically cut off from EU support due to the financial conditions of acquiring grants.

- Discrepancy between the rules and regulations of EU actions and expectations of EU auditors affects the credibility of the EU and its administrative staff and discourages cultural stakeholders from undertaking cooperation with EU institutions.

4. New cultural initiatives should be launched.

- ECOC action can become a model for establishing other European cultural actions, which could relate to e.g. artistic creation, European integration, neighborhood or regional development polices.

- The EU should launch new actions which would enable cities or regions to compete for the 'European centers of artistic/community excellence' title. This would not only enhance cultural development, European cooperation and integration but also would reach a wider audience and stimulate lasting cultural developments in the cities or regions.

- The EU should introduce European Cultural Month as a Community action addressed to third countries (candidate or applicant states). It would not only foster European integration and improve cultural cooperation but also be a channel for the dissemination of cultural democracy and the promotion of human and cultural rights

References and Comments

1 Research material included:

- The Community regulations in the field of culture
- Resolutions, Conclusions, Declarations, Reports and Projects of Decisions issued by Council of Ministers responsible for Cultural Affairs, Heads of European States, European Commission, Committee of the Regions and European Parliament's Commission of Culture and Education
- Reports of the selection meetings for the European Capitals of Culture 2005-2012
- Reports of the monitoring and advisory meetings for the European Capitals of Culture 2009-2012
- Applications, reports and working documents of selected European Cities of Culture and European Capitals of Culture
- Cultural programmes of selected European Cities of Culture and European Capitals of Culture Interviews with 23 representatives of 11 ECOC 2005-2011, conducted between 1 June -31 August 31, 2008.

For more see: *Bibliography*

² Explanations given by respondents when rating the ECOC Action as high, contained arguments which corresponded both to the idea of European integration and to the nature of culture itself and can be summarized as falling into eight categories:

- i. ECOC Action reinforces these values and features of European identity which are exemplified by cities – centers of growth and influence, of administration, finance, science and culture and is addressed both to the urban political and economic elites, and to its inhabitants who constitute and create its cultural identity.
- ii. Confrontation and presentation of cultures which take place during the ECOC events have an important learning potential and may stimulate individual and group transformation of attitudes as well as revaluation of one's own cultural heritage and recognition of other European cultures which contributed to development of European civilization and its prolific and varied artistic activity.
- iii. ECOC is important both for fostering European integration and for strengthening local and regional identity, which can be best illustrated by smaller countries or regions with strong cultural identity.
- iv. ECOC can be interpreted in terms of the symbolic opening of the Community to new Member States and new dimensions of European cultural heritage, represented by smaller cities.
- v. It serves social cohesion of European communities and illustrates practical application of equality of rights of citizens of EU.
- vi. Winning a title of ECOC becomes an unprecedented

chance for economic development and political opening up of a city, for access to newest technologies, for getting financial support both for new infrastructure and revitalization of historical sites, for international promotion and development of cultural tourism, and last but not least for introducing new and ambitious cultural strategy of the city.

vii. ECOC is a real chance for building new cultural identity of the city, for joining international network of cultural and artistic exchange centers, for development of arts and introducing new quality of urban artistic life, for contribution to European culture and promotion of national heritage on international platform.

viii. ECOC is a real chance to establish cultural cooperation with non-European countries, which may serve mutual promotion of cultures and establishing closer links between communities of varied cultural and historical background.

³ European Elections 2009, European Parliament. Eurobarometer (EB Standard 70) – autumn 2008, Analysis. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_303_synt_en.pdf

⁴ Ibidem, p. 5.

⁵ Ibidem, p. 6.

⁶ Ibidem, p. 5.

Bibliography

Legal acts and decisions

1. Commission Recommendation of 20 December 1974 to Member States concerning the protection of the architectural and natural heritage, OJEC, No L 21, 28.01.1975.
2. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 18 May 1990 on future eligibility for the European City of Culture and on a special European Cultural Month event, OJEC, No C 162, 3.07.1990.
3. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 18 May 1992 concerning the choice of the European Cities of Culture after 1996 and the European Cultural Month, OJEC, No C 151, 16.06.1992.
4. Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 12 November 1992 on the procedure for designation of European Cities of Culture, OJEC, No C 336, 19.12.1992.
5. Declaration on European Identity, 14 December 1973, <http://www.ena.lu> (2.08.2008).
6. Decyzja 1419/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25 maja 1999 ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. L 166, 1.07.1999.
7. Decyzja 649/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 kwietnia 2005 zmieniająca Decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. L 117, 4.05.2005.

8. Decyzja 1622/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 października 2006 ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007-2019, Dz. U. L 304, 3.11.2006.
9. Decyzja 1855/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 ustanawiająca program Kultura (2007-2013), Dz. U. L 372, 27.12.2006.
10. Decyzja 1904/2006/WE Parlamentu i Rady z 12 grudnia 2006 ustanawiająca program Europa dla Obywateli na lata: 2007-2013, Dz. U. L 378, 7.12.2006, http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/guide/index_en.htm (10.09. 2008).
11. Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 maja 2001 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, Dz. U. L 167, 22.06.2001, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:PL:HTML> (2.07.2008).
12. Dyrektywa 2006/112/WE Rady z 28 listopada 2006 w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz. U. L 347, 11.12.2006, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:PL:PDF> (3.07.2008).
13. Dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 grudnia 2007 zmieniająca Dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, Dz. U. L 332, 18.12.2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2007/l332/l33220071218 pl00270045.pdf> (2.07.2008).
14. Europejska Konwencja Kulturalna: http://www.coe.org.pl/re_konw/ETS_018.pdf (20.08.2008).
15. Komunikat Rady Ministrów ds. Kultury z 20 listopada 1995, *Ville Européenne de la Culture 2000 et Mois Culturel Européen 1998 et 1999*. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL 4242, 22.11.1995.
16. Konkluzje Rady z 24 maja 2007 w sprawie wkładu sektora kultury i sektorów kreatywnych w osiąganie celów lizbońskich, Dz. U. C 311/ 7, 21.12.2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:311:0007:0011:PL:PDF> (20.02.2008).
17. Resolution of the Ministers with responsibility for Cultural Affairs, meeting within the Council of 13 June 1985 concerning the annual event 'European City of Culture', OJEC, No C 153, 22.06.1985.
18. Rezolucja Rady z 16 listopada 2007 dotycząca europejskiego planu działań na rzecz kultury, 2007/C 287/01.
19. Solemn Declaration on European Union, 19 June 1983, <http://www.ena.lu>. (12.08.2008).
20. Statut Rady Europy, *Dokumenty Europejskie Tom 2*, Przyborowska-Klimczak A. i Skrzypko-Tefelska E. (redakcja), Wydawnictwo MORPOL, Lublin 1999.
21. The Green Paper on the Establishment of the Common Market in Broadcasting (1984), http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/history/index_en.htm (2.08.2008).
22. Traktat o Unii Europejskiej, http://libr.sejm.gov.pl/oide/dokumenty/traktaty/Traktat_z_Maastricht_PL_1.pdf (20.08. 2008).
23. Traktat Rzymski, <http://europa.eu/abc/treaties> (2.04. 2008).
24. Treaty establishing the European Communities, OJEC, No C 340, 10.11.1997.
25. Treaty on European Union, OJEC, No C 191, 29.07.1992.
26. Virginia Bill of Rights, 1776, http://www.constitution.org/bor/vir_bor.htm (12.01. 2007)

Selection and monitoring panel reports:

27. *Report on the Irish Nominations for the European Capital of Culture 2005*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture 2005, Brussels, September 2001.
28. *Report on the Nominations from the UK and Norway for the European Capital of Culture 2008*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2008, Brussels, February 2004.
29. *Report on the Nominations from the Luxembourg and Romania for the European Capital of Culture 2007*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2007, Brussels, April 2004.
30. *Report on the Nominations from Austria and Lithuania for the European Capital of Culture 2009*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2009, Brussels, April 2005.
31. *Report of the Selection Meeting for the European Capitals of Culture 2010*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2010, Brussels, April 2006.
32. *Report of the Selection Meeting for the European Capitals of Culture 2011*, issued by: The Selection Panel for the European Capital of Culture (ECOC) 2011, Brussels, June 2007.

Applications and reports of ECOC

33. *Addendum to the Monitoring Report of Istanbul 2010*, ECOC, 21 November 2007, issued by: Organizing Committee of Istanbul.
34. *Application for the Title of ECOC 2012. Supplement to Application*, issued by: City of Maribor, 2008.
35. *ECOC – Pecs2010. Monitoring Form*, Brussels, 21 November 2007, issued by: Management Centre Public Limited Company, Pecs.
36. *ECOC Tallinn 2009. Progress Report*, issued by: Foundation Tallinn 2011, 15 July 2008.
37. *Everlasting Fairytale. Tallinn*, issued by: City of Tallinn, 2007.
38. *Guimarães 2012, ECOC. Identity and Innovation, Appendix to ECOC Application*, issued by: City of Guimarães, 2008.
39. *Information Sheet, Marseille-Provence 2013. European and Mediterranean, Volume 4*, issued by: City of Marseille, 2007.
40. *Istanbul 2010, ECOC. Report for Monitoring Panel*, 21 November 2007, issued by: Organizing Committee of Istanbul ECOC 2010.
41. *Košice. Interface, Candidate for European Capital of Culture 2013*, issued by: City of Košice, 2007.
42. *Linz 2009, Application for a Title of ECOC*, issued by: City of Linz, April 2005.
43. *Marseille-Provence 2013. European and Mediterranean*, issued by: City of Marseille, 2007.
44. *Maribor, Application for the Title of ECOC 2012. Supplement to Application*, issued by: City of Maribor, 2008.
45. *Ruhr.2010. ECOC, Monitoring*, Brussels, 21 November 2007, issued by: City of Essen and Region of Ruhr, 2007.
46. *Supplement to Application for the Title of European Capital of Culture*, issued by: Guimarães Municipality, November 2008.
47. *Supplement to Application for the Title of European Capital of Culture 2012*, issued by: Maribor Municipality, November 2008.
48. *Turku on Fire. The Application of the City of Turku for ECOC 2011*, issued by: City of Turku, 2007.
49. *Vilnius – European Capital of Culture in 2009. Tender document*, issued by: Vilnius City, 2005.

Programmes of European Cities of Culture and European Capitals of Culture

50. Cogliandro Lia G., *European Cities of Culture for the Year 2000. Final Report*, AECC/AVEC, European Commission, 2001.
51. *Lille 2004, Capitale Européenne de la Culture. Magazine: 6 décembre 2003 – novembre 2004*, Lille, octobre 2003.
52. Salisz R., *Program Kraków 2000 – Europejskie Miasto Kultury. Raport końcowy*, Biuro Festiwalowe Kraków 2000, marzec 2001.
53. www.cork2005.ie (20.05.2008).
54. www.patras2006.gr (20.05.2008).
55. www.sibiu2007.ro (20.05.2008).

Scientific literature

1. Ash T. Garton, *Polska rewolucja. Solidarność 1980-1981*, Wydawnictwo Res Publica, Warszawa 1990.
2. Baczk B., *Wspólny dół i okazałość Panteonu*, http://czytelnia.pwn.pl/pdf/baczko_dopisek.pdf (30.11. 2008).
3. Baldwin E. i in., *Wstęp do kulturoznawstwa*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2007.
4. Barcz J. (redakcja), *Traktat z Nicei. Zagadnienia prawne i instytucjonalne*, Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2003.
5. Bauman Z., *Europa. Niedokończona przygoda*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2005.
6. Bauman Z., *Globalizacja i co z tego wynika*, PIW, Warszawa 2000.
7. Bodio T., *Miedzy romantyzmem i pragmatyzmem*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2000.
8. Burszta W. J., *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1998.
9. Cycero M. T., *Wybór pism naukowych*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1954.
10. Curtius E. R., *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, TAIWPN Universitas, Kraków 1997.
11. Czerny J., Krzyszpin B., *Wprowadzenie do cywilizacji XXI wieku*, Wydawnictwo HYLA, Bytom 2006.
12. Everett A., *Europe: United or Divided by Culture?*, European Cultural Foundation and Institute of Welsh Affairs, Cardiff 2008.
13. Fisher R., *The Cultural Building and Transformation of Europe – Problems and Perspectives*, Council of Europe, Strasburg 1991.
14. Gombrowicz W., *Dzienniki 1957-61*, Instytut Literacki, Paryż 1984.
15. Grodziski B., Pomian J., *Wspólnota Europejska. Przewodnik dokumentalny*, Polonia Book Fund Ltd. Londyn 1982.
16. Grosjean E., *Cultural Democracy – Ways and Means*, Council of Europe, DECS-Cult (91)11, Strasburg 1991.
17. Grzegorczyk A. (redakcja), *Aktualizacje encyklopedyczne, Suplement do Wielkiej Ilustrowanej Encyklopedii Powszechniej Wydawnictwa Gutenberga, Tom 4*, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 1996.
18. Herder J. G., *Myśli o filozofii dziejów*, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2000.
19. Heywood A., *Politylogia*, PWN, Warszawa 2008.
20. Hobbes T., *Lewiatan, czyli Materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, PWN, Warszawa 1954.
21. Ilczuk D., *Polityka kulturalna w społeczeństwie obywatelskim*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.
22. Keller J., *Katolicyzm jako religia i*

ideologia, Iskry, Warszawa 1979.

23. Kłoskowska A. (redakcja), *Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.
24. Kopeć R., Świderski P. (redakcja), *Milcząca inteligencja?* Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 2006.
25. Levi-Strauss C., *Antropologia strukturalna*, Wydawnictwo KR, Warszawa 1989.
26. Locke J., *Dwa traktaty o rządzie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992.
27. Malinowski B., *Szkice z teorii kultury*, Książka i Wiedza, Warszawa 1958.
28. Myerscough J., *European Cities of Culture and Cultural Months*, The Network of Cultural Cities of Europe, London 1994.
29. Palmer R., *European Cities and Capitals of Culture*, Palmer/Rae Associates, Brussels 2004.
30. Pomian J., *Józef Retinger. Życie i pamiętniki pioniera jedności europejskiej*, Wydawnictwo PAVO, Warszawa 1994.
31. Pomian K., *Europa i jej narody*, PIW, Warszawa 1992.
32. Rousseau J. J., *Umowa społeczna*, PWN, Warszawa 1966.
33. Sapir E. A., *Kultura, język, osobowość. Wybrane eseje*, PIW, Warszawa 1978.
34. Saul J. R., *The Collapse of Globalism and the Reinvention of the World*, The Overlook Press, Woodstock & New York 2005.
35. Weidenfeld W., Wessels W., *Europa od A do Z. Podręcznik integracji europejskiej*, Wydawnictwo Wokół Nas, Gliwice 1999.
36. Wojtaszczyk K. A., Wawrzylk P., *Integracja Europejska. Wybrane problemy prawne*, Międzynarodowa Szkoła Menedżerów, Warszawa 1999.
37. Zientara B., *Historia Powszechna Średniowiecza*, Trio, Warszawa 1996.

Articles:

1. Adamiec J., *Podstawowe postanowienia Traktatu z Maastricht i proces jego ratyfikacji*, Biuro Studiów i Eksperzyt Sejmowych, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty_pdf_93/i-156.pdf (12.01.2007).
2. Banús E., *Kwintesencja czy ornament W: Raport o kulturze: postęp Europa*, Instytut Stosunków Międzynarodowych, Stuttgart 2007.
3. Barber T., *Europeans want tests for immigrants W: „Financial Times”*, 14 December 2007.
4. Etmanowicz A., *Nowy program Unii Europejskiej w dziedzinie kultury – Kultura 2007 W: Europa Szansa dla Kultury – Finansowanie przedsięwzięć kulturalnych*, Punkt Kontaktowy ds. Kultury, Warszawa 2004.
5. Geremek B., *Unia wartości W: „Gazeta Wyborcza”*, 5-6 lipca 2003, <http://www.chair.coleurop.pl/Presentation/bg/interv/uniaartosci.html> (23.10.2008).
6. Graczyk M., Cywiński P., *Eurazjafryka, W: Tygodnik „Wprost”*, 25 marca 2001.
7. Grosjean E., *Cultural Identity: A Key Element of the Democratic Challenge, seminar: Specificities and Universality: Problems of Identities*, Klingenthal, France 1994.
8. Hoffmann S., *Goodbye to a United Europe W: Narody i stereotypy*, Walas T. (redakcja), MCK, Kraków 1995.
9. Kłoskowska A., *Kultura W: Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Kłoskowska A. (redakcja), Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.
10. Kłoskowska A., *Kultura narodowa W: Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku*, Kłoskowska A. (redakcja), Wiedza o kulturze, Wrocław 1991.
11. Krzysztofek K., *Zbliżanie się Polski do Unii Europejskiej*

- aspekt kulturowy **W:** *Kultura polska a Unia Europejska*, Mazurek-Łopacińska K. (redakcja), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 1998.
12. Kułakowski J., *Państwa i społeczeństwa Unii Europejskiej wobec jej rozszerzania na wschód* **W:** *Rozmowy w Willi Decjusza: Polskie dziedzictwo – co może unieść Polska do Unii Europejskiej*, Mach Z. (redakcja), Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 1999.
13. Kurkiewicz A., *Unia Europejska a Wspólnoty Europejskie – status*, http://biurose.sejm.gov.pl/teksty_pdf/i-871.pdf (2.09.2008).
14. Latoszek E., *Uregulowania prawne Wspólnoty Europejskiej dotyczące współpracy w dziedzinie kultury* **W:** *Integracja Europejska. Mechanizmy i wyzwania*, Wydawnictwo Księgarnia Wiedza, Warszawa 2007.
15. Mach Z., *Polskie społeczeństwo obywatelskie i tożsamość w Unii Europejskiej* **W:** *Ocena pierwszych miesięcy członkostwa Polski w UE – fakty i mity*, Instytut Studiów Strategicznych, Kraków 2005.
16. Michałowska-Gorywoda K., *Geneza, cele i członkostwo Unii Europejskiej*, **W:** *Unia Europejska*, praca zbiorowa, PWN, Warszawa 1998.
17. Michałowska-Gorywoda K., *Integracja polityczna* **W:** *Unia Europejska*, praca zbiorowa, PWN, Warszawa 1998.
18. Misiak W., *Tożsamość a przyszłość państwa narodowych* **W:** *Tożsamość bez granic, współczesne wyzwania*, Budakowska E. (redakcja), Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.
19. Smith A. D., *National Identity and the Idea of European Unity* **W:** *Narody i stereotypy*, Walas T. (redakcja), MCK, Kraków 1995.
20. Stylińska T., *Brama Bałkanów* **W:** „Rzeczpospolita”, Nr 2, 3.01.1998.
21. Stylińska T., *Uniosceptycy* **W:** „Tygodnik Powszechny”, 24.06.2008, <http://tygodnik.onet.pl/1,11559,druk.html>, (9.07.2008).
- Others:**
1. *Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, http://europa.eu/agencies/communityagencies/fra/index_pl.htm (20.10.2008).
2. *Agreement on the Common Policy of the Cities of Culture in the Year 2000*, 6 September 1996, Helsinki. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL, 12.09.1996.
3. *Budżet UE*, <http://www.ec.europa.eu/budget/library/publications> (6.02.2008).
4. *Economic Growth is Reducing Global Poverty. Press release of National Bureau of Economic Research*, October 2002, <http://www.nber.org/digest> (16.05.2008).
5. *Eurocities*, http://www.citymayors.com/culture/eurocities_culture (6.02.2008).
6. *Herodes Attik*, <http://www.wei.net/pl/one.php?hid=70054> (14.09.2008).
7. *Historia zjednoczenia*, http://europa.eu/abc/history/foundingfathers/monnet/index_pl.htm (20.08.2008).
8. *European agenda for culture in a globalizing world*, 10.05.2007, SEK (2007) 570, KOM (2007) 242, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l29019.htm> (20.10.2008).
9. *European Elections 2009, European Parliament. Eurobarometer (EB Standard 70) - autumn 2008. Analysis*, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_303_synt_en.pdf, (12.01.2009).
10. *Frakcje parlamentarne w Parlamencie Europejskim*, <http://www.europarl.europa.eu/members/expert/politicalBodies/search.do?group=1539&language=PL> (10.07.2008).
11. *Europejskie Miasta/Stolice Kultury*, (maszynopis), Gierat-Bieroń B. (oprac.), Stanek P. (współprac.), Kraków 2008.
12. *Komisja Europejska*, http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm (20.10.2008).
13. *Komunikat prasowy Rady UE z 1770 posiedzenia Rady dotyczącego kultury*, 17.06.1994.
14. *Komunikat dotyczący europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata*, SEK (2007) 570, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 10.05.2007, KOM (2007) 242, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l29019.htm> (20.10.2008).
15. *Kultura – polityka Unii Europejskiej*, <http://www.cie.gov.pl/www/serce.nsf/DocBy/WykazZmian/0A45F4872845F88DC1256E7E0032DBF0?open> (2.07.2008).
16. *List Radcy Ministra Pełnomocnego Przedstawicielstwa RP przy WE, K. Popowicza do Dyrektora DPKN, MSZ, M. Lavergne*, 15.12.1995.
17. *Milenijne Cele Rozwoju*: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.pdf> (16.07.2008). <http://polishaid.gov.pl/Milenijne,cele,rozwoju,53.html> (21.07.2008).
18. *Meeting of ministers of culture in Athens*, http://www.citymayors.com/culture/eurocities_culture (6.02.2008).
19. *On the Threshold: The United Nations and Global Governance in the New Millennium*, Conference Report, Tokyo, 19-21 January 2000, <http://www.unu.edu/millennium/recco-human.html> (25.08.2008). *Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie społecznego wymiaru kultury*, Dz. U. C 110, 9.05.2006.
1. *Polska pomoc*, <http://www.polskapomoc.gov.pl/Dlaczegopomagamy,50.html> (15.07.2008).
2. *Poradnik dla miast ubiegających się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury*, http://ec.europa.eu/culture/pdf/doc633_pl.pdf, (20.05.2008).
3. *Projekt Rezolucji PE w sprawie Europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata*, PE 393.960v02-00, 13.03.2008.
4. *Proponowany formularz zgłoszeń do tytułu ESK*, http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html, (2.02.2008).
5. *Sprawozdanie ze spotkania EMK 2000, wrzesień 1996, Helsinki*, Glondys D., Pakoński K. Źródło: Archiwum Urzędu Miasta Krakowa, KL, 12.09.1996.
6. *Szczyt Kopenhaski*, http://aei.pitt.edu/1451/01/hague_1969.pdf (23.02.2008).
7. *Szczyt Paryski*, http://aei.pitt.edu/1919/02/paris_1972_communique.pdf (23.02.2008).
8. *Unia Europejska. Informator o polityce kulturalnej*, Centrum Informacji Europejskiej, UKIE, Warszawa 1998.
9. *Wniosek dotyczący Decyzji 1419/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady przedstawiony przez Komisję Wspólnot Europejskich*, 30.5.2005, COM (2005) 209 końcowy, 2005/0102 (COD).
10. *Wniosek dotyczący Decyzji Parlamentu i Rady ustanawiającej działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007-2019*, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, COM (2005) 209, 2005/0102 (COD), 30.05.2005.
11. *Wspólne Stanowisko 4/2005*, przyjęte przez Radę dnia 20 października 2004 w celu przyjęcia decyzji.../2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005-2019, Dz. U. C 25 E, 1.02.2005.

Guide for cities applying for the title of European Capital of Culture

Annex A: The European Dimension reflected in the themes promoted

The themes in question lay emphasis on the city's contribution to a common European cultural heritage and underline the city's current participation in European cultural life. The city uses these themes to demonstrate its European aspects.

On this subject, we can cite the following examples:

a) Artistic/cultural movements and styles widely shared and known at European level inspired by the city or to which the city has made a significant contribution.

Project Title: European Baroque Dialogues
Capital of Culture: Vilnius 2009
Dates of Project: Launch date 16 February 2009

Concept of Project: A special Baroque arts programme (architecture, music, theatre, painting, literature and dance) involving the media and conducted throughout 2009 at various public locations. It strives to make an up-to-date presentation and modern interpretation of the European Baroque artistic heritage that shaped

Vilnius. Vilnius developed as a Baroque city in terms of cultural identity, on the one hand facing outwards to the Baroque forms of Italy and Central Europe, and on the other facing inwards to the "Vilnius-style" of Baroque expressions, a so-called European Baroque dialect. It is this dialogue between Western European Baroque and the northern Baroque of the city of Vilnius which creates this unique platform and extends new bridges to a future yet to be created. The project will spark intense and lively dialogue between twentieth-century European countries and nations through numerous cultural events. Baroque performers, cultural historians and other artists from 27 European countries will be involved in the European Baroque Dialogues programme¹.

b) Recent developments in artistic and cultural movements and styles.

The European Capital of Culture event is a platform suitable for promoting new artistic and cultural trends and movements which are not yet widely known and which deserve some of the limelight at European level.

The organisers will be able to focus on the European aspects of these new trends, so as to ensure that these exhibitions are in keeping with the necessary European dimension.

Project Title: "The Phantom of Lust".
Capital of Culture: Graz 2003
Dates of Project: 2003

Concept of Project: One of the key factors for the success of Graz as the European Capital of Culture in 2003 was the focus on new, contemporary movements in the arts which sometimes treated subjects taken from the past. "The Phantom of Lust" exhibition showed how contemporary art reflects and mirrors the influence of the writings of Leopold von Sacher- Masoch (who spent a large part of his life in Graz) on the arts.

It may be a good idea to underline in this connection the innovativeness of artists open to new technologies and to technical or social experiments and developments.

Project Titles "Les Cinémas du Futur" and
"Microfolies" Capital of Culture: Lille 2004
Dates of Projects: 2004

Concept of Project : The first of these two events stood out through its use of artists working with „new images”; the second was based on small installations entrusted to designers and spread over the city and in exhibition venues. It raised undeniable interest among the public.

c) Artistic/cultural leading figures from the city who became “European” artists by their fame and/or their mobility and role on a European scale.

Project Title: Rubens exhibition
 Capital of Culture: Lille 2004
 Dates of Project: 2004

Concept of Project: Lille 2004 organised a large Rubens exhibition to celebrate the work of this painter, which is deeply rooted in the history of Flanders. This artist created many pictures for churches and also for European royal families while taking up diplomatic responsibilities all over Europe. He trained with Flemish masters in Antwerp before moving to Italy for eight years. Rubens' art therefore represented a pan-European identity. This initiative was symbolic of the desire to offer excellence and universalism. The Lille exhibition laid emphasis on both his painting style and his humanist dimension. Links with Antwerp (through the “Rubens collectionneur” exhibition), Arras (the “Rubens contre Poussin” exhibition, which explored the great debate taking place in the 17th century in Europe between drawing and colour) and contemporary art (the “On a choisi Rubens” exhibition displays the work of 28 artists on twelve themes inspired by the Flemish master and proposes a fascinating parallel with Rubens' era in contemporary works) illustrate the influences of this artist through space and time. The exhibition also served as a foundation for the development of tourism.

d) Figures which were/are European but have not become as famous as their colleagues.

Project Title: Joze Plecnik and Ljubljana
 Capital of Culture: Graz 2003
 Dates of Project: 2003

Concept of Project: Graz 2003 organised an exhibition of the work of Joze Plecnik, a Ljubljana-based Slovenian architect of the late 19th/early 20th century who influenced the work of a number of architects in various European countries considerably without reaching the fame of, e.g., Le Corbusier or Walter Gropius.

e) Identifying and celebrating aspects of European history, identity and heritage which are already present in the designated city/promotion of European public awareness of the figures and events which have marked the history and culture of the city.

The purpose of these themes is to highlight the current implications of historical events or factors which took place at European level.

Project Title: Great European Personalities
 Capital of Culture: Luxembourg 2007
 Dates of Project: Throughout 2007

Concept of Project: This project involves introducing citizens of the European Union and the Greater Luxembourg Region to personalities who have influenced the past or, in recent times, have encouraged the idea of developing Europe. Robert Schuman, for example, is one of the founding fathers of the European Union. He was instrumental in the formation of the European Coal and Steel Community, the first step towards the creation of the European Union. He was born in Clausen, Luxembourg to a French father and a Luxembourgish mother and inherited German citizenship as a result of the Prussian annexation of Alsace-Lorraine (of which his father was a native) in 1871. In this project, tribute is paid to Robert Schuman by the Robert Schuman Choir and the Robert Schuman Art Prize. Major events will be held in the Maison Robert Schuman².

f) Focusing on the cultural history and traditions of Europe, particular expressions of the European Union.

Project Title: Boundaries
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: Throughout 2005

Concept of Project: The artist Dara McGrath has created a documentary exhibition around a series of photographs taken at the European Union's internal border checkpoints. The project was developed over a three-year period and the images raise questions of geographical borders, identity and nationality in the European context. The project was released in the form of a public billboard exhibition in Cork³.

g) Developing European themes and issues, challenges facing Europe at that time.

Project Title: Open Port – of Peace, Human Rights and Conflict Resolution
 Capital of Culture: Stavanger 2008
 Dates of Project: 2004-2008

Concept of Project: The Worldview Rights organisation and the Nobel Peace Prize Laureates Foundation, both located in Stavanger, make the Point of Peace conference a permanent meeting place for Peace Prize laureates and others working for peaceful conflict resolution. Point of Peace will be held every second year and incorporate the following: an international peace conference; an international programme of culture, literary workshops and art projects; an international exhibition with the world's foremost participants in peace-related work;

² Page 46 Luxembourg and the Greater Luxembourg Region, European Capital of Culture 2007

³ Page 39 Cork 2005 European Capital of Culture

various communication initiatives and activities directed towards countries under oppression and a globally broadcast TV concert. As part of the artistic programme, collaboration is inaugurated between Point of Peace, which is supported by a number of international artists, and young, promising artists from the countries of origin of the Peace prize-winners. The aim is to use art as a means of communicating diversity and understanding among peoples, and to promote artistic exchange between Europe and the rest of the world⁴.

h) Events that focus on the talents of European artists.

Project Title: Monde Parallèle Pologne
 Capital of Culture: Lille 2004
 Dates of Project: May 2004

Concept of Project: Lille 2004 organised various events devoted to a specific theme or a foreign country under the project name "Mondes Parallèles". For example, Lille invited Polish artists who specialised in theatre, dance, music, etc. to perform in some of the Maisons Folies (old industrial buildings renovated into cultural structures) and to present creative work by young Poles.

i) Place and role of immigrant cultures in the city.

Project Title: The Immigrants – Towards a Common Future
 Capital of Culture: Istanbul 2010
 Dates of Project: Throughout 2010

Concept of Project: This project is aimed at creating a common ground for communication through the universal language of cinema and throwing light on various aspects of the immigration issues as they are experienced in different countries and cultures. Although the problems and issues of immigration appear to be specific to each country, the consequences are the same. The various approaches of these creative minds will, it is hoped, bring forth a freshly humane vision to this common problem. Istanbul is significant as it has received many immigrants throughout history. Three short fiction films on immigration in Europe will be produced after a competition which will be open to all members of the EU and all candidate countries⁵.

Annex B: The European Dimension reflected by the implementation of projects

This aspect can be broken down into sections, including, for example:

j) Collaboration, co-productions, exchanges and other means of developing cooperation between artists, cultural organisations and groups based in different European countries, touring productions/exhibitions in other countries.

Project Title: Theatres of Europe
 Capital of Culture: Genova 2004
 Dates of Project: October - November 2004

Concept of Project: The Teatro Stabile di Genova included a special project called "Theatres of Europe" in the 2004 "A voyage to Europe" season. Throughout 2004, the season's programme took spectators on a long journey in time and space within European theatre through 30 shows produced and hosted, from Euripides to Molière, from Shakespeare to Kleist, from Cervantes to Kafka, from Pinter to Pirandello, from Dario Fo to Botho Strauss, and so on. "Theatres of Europe" planned the organisation of a cycle of different pieces of European theatre, performed in their original language by four theatrical companies from different European countries (Italy, France, Germany and Lithuania) invited to Genoa¹.

k) Very specific partnerships between two or more cities or within a region.

Project Title: Squatters Project
 Capital of Culture: Porto and Rotterdam 2001
 Dates of Project: 2001

Concept of Project: This project explored the city, urban space and way space functions in the specific local conditions of Rotterdam and Porto. International artists were invited to explore these two cities. Local differences were emphasised side by side by screening two films using the same script but shot in the respective cities. A fundraising project in Rotterdam to plant trees in Porto was organised. Francis Alÿs (Belgium, Mexico) exhibited his archive, including some famous walking projects. The singular nature of each project and location gave "Squatters" a cell-like structure. Each work constituted a mini-exhibition which claimed a specific urban location, giving it new meaning².

4 Page 25 Open Port, The Application Part 2, Stavanger 2008

5 Project number 67 in Istanbul ECC 2010

1 <http://www.genova-2004.it/default.asp?id=376&lingua=ENG>

2 www.absolutearts.com

Annex C: Some examples of the european dimension of relevance to the concept of European Capital of Culture

In some cases, the two aspects mentioned above, namely the themes and the way in which events are organised, can be looked at together. Together, the content and organisation of events forming the programme can present a European dimension which goes beyond mere co-financing.

At this level, emphasis should be laid on the importance of intercultural exchanges for the promotion of diversity and dialogue with third countries. This relates to the attention paid to artists born outside Europe who are living in the Capital of Culture or the importance attributed in the programme to countries or communities which have played a part in the city's history. It would also be feasible to invite artists in residence and, more generally, to introduce measures to foster cultural exchanges. This is not an exhaustive list. Experts have pointed out that, in practice, the European aspect of some of the themes put forward often stems from the partnerships established.

Project Title: The “Balkan Consulate”
 Capital of Culture: Graz 2003
 Dates of Project: 2003

Concept of Project: The “Balkan Consulate” created and run in Graz for a period of one year not only provided the opportunity for artists from the Balkan countries to exhibit in Graz, but also allowed a discussion on the transnational, European dimension of “the Balkans” and invited the artists to prepare the exhibitions in Graz themselves, based on their respective background and experience and on how they perceive their work.

Project Title: Partnership with Romania, especially Sibiu
 Capital of Culture: Luxembourg 2007
 Dates of Project: Ongoing

Concept of Project: The Sibiu region was the destination for many migrants from Luxembourg and present day Germany in the twelfth century. Reminders of those Saxon migrants are still felt to this day since a variant of the Frankish language very close to present day Luxembourgish continues to be spoken by part of the current indigenous population. The programme includes an inauguration of the “Maison du Luxembourg” in the centre of Sibiu. An existing cultural route in Sibiu will be improved. There will be exchanges with artists from Sibiu’s gypsy population¹.

Project Title: Access All Beckett
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: 2005

Concept of Project: Paris-based Gare St. Lazare Players, a theatre production company, have become synonymous with the work of Samuel Beckett. Cork 2005 invited Gare St. Lazare to be resident in Cork in order to make their work visible and in particular to explore the city through the Beckettian aesthetic. Gare St. Lazare Players presented a unique series of Beckett's prose work including “Texts for Nothing”, “III Seen III Said” and “Enough”, in locations around the city which are normally closed to the public².

Project Title: Enlargement
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: 2005

Concept of Project: Conscious of the historic moment, and to mark the extension of EU boundaries to embrace other nations, Cork 2005 celebrated the reintegration of Eastern Europe. The intention was to stimulate, engage, challenge and educate every local citizen and every visitor to Cork by hosting a series of exhibitions on the cultures of the New Europe. The ten new Member States presented their culture – in their own terms and style - for a month each. Cork was the proud host of these creative embassies, enhancing the significance of local and global cultural interaction, enriching international cultural exchange and creating new artistic networks³.

Project Title: Photo-Bridge
 Capital of Culture: Istanbul 2010
 Dates of Project: Throughout 2010

Concept of Project: The goal is for artists from European Capitals of Culture to meet one another, and in particular for photographers, who employ the most potent artistic medium of our age, to promote Istanbul abroad. For one year, Istanbul will therefore become the capital for cultural encounters between photographers of different origins. Via the project, residents of Istanbul will get a fresh look at the 37 European Capitals of Culture, and young Turkish photographers will be selected to shoot different capitals. Conversely, young photographers from the 37 Capitals of Culture will stay in Istanbul for one week to take shots of the city⁴.

Project Title: Cities on the Edge
 Capital of Culture: Liverpool
 Dates of Project: 2008

Concept of Project: Liverpool has a project entitled “Cities on the Edge” dealing with five port cities (Liverpool,

¹ Page 50 Luxembourg and the Greater Luxembourg Region, European Capital of Culture 2007

² Page 35 Cork 2005 European Capital of Culture

³ Page 57 Cork 2005 European Capital of Culture

⁴ Project number 41 in Istanbul ECC 2010

Marseille, Naples, Istanbul and Gdansk). These cities have many common themes, including port heritage, migrant populations, social and economic problems and unique identity within their country. Liverpool also has a strong twinning project with Shanghai and New York – such projects are successful because there are beneficial reasons for these cities to twin.

Project Title: Relocation
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: May - July 2005

Concept of Project: Cycle of off-site theatre performances. The company in Cork forged an alliance with three other European companies (from France, Poland and the UK) to produce a season of off-site performances in unusual and historic sites in the heart of Cork.

l) Organisation of specific activities designed to support and develop creative work, encourage artistic innovation and generate new forms of cultural action and dialogue.

Project Title: Age of Simulation Conference and Exhibition
 Capital of Culture: Linz 2009
 Dates of Project: Conference January 2009,
 Exhibition January-August 2009

Concept of Project: A project based on the topic of the "Age of Simulation". Bill Buxton, Moses Boudourides (UK), Ken Perlin (US), Vladimir Batagelj (SI), Eric Klopfer (US) and many other international experts from the fields of education, science and research are working on this interdisciplinary project. Evening performances round the programme off.

m) Organisation of specific cultural projects designed to bring young people to the arts.

Project Title: New Europeans
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: Exhibition hosted from April 2004 and then touring

Concept of Project: „New Europeans” was a photographic and writing project which highlighted the dreams and aspirations of young people in Europe today, regardless of their background. It worked with ten young people in each city, half of whom were born there and half of whom were immigrants. The project enabled both asylum-seekers and local young people to project their own images, aspirations and fears in a public place. It involved debate, discussion and exhibition, and all aspects examined the concept of new European identities and focused on cultural difference, integration and concepts of citizenship. The project was created by Cork 2005 in partnership with NASC, Ógra Chorcaí and the British Council⁵.

⁵ Page 37, Cork 2005 European Capital of Culture

n) Organisation of specific cultural projects designed to increase social cohesion.

Project Title: The Culture Ants March Towards 2010
 Capital of Culture: Istanbul 2010
 Dates of Project: 2010 for three years

Concept of Project: The purpose of the project is to raise children's awareness of life in a European city of culture, help them recognise the multidimensional challenges of life on their individuality, and channel their knowledge and skills towards a positive attitude and personal growth. The project starts with 6th grade students⁶.

o) Developing high-quality and innovative European cultural tourism with due allowance made for the importance in this connection of managing cultural heritage on a sustainable basis

Project Title: A sustainable tourism and urban regeneration project
 Capital of Culture: Istanbul 2010
 Dates of Project: Ongoing throughout 2010

Concept of Project: The project is uniquely designed to carry Istanbul to 2010 and encompasses the “Anemas Dungeons”, “Tekfur Palace” and “City Walls” projects of the Istanbul Metropolitan Municipality in a way which will support urban regeneration and sustainable tourism. It establishes a completely new, independent, alternative permanent itinerary for cultural tourism along the City Walls running from Edirnekapi to Ayvansaray. It enables foreign and Turkish tourists who wish to explore the historic-cultural heritage of remarkable linguistic, religious and cultural diversity along this route to extend their tours by a couple more hours of visits to sites of the Jewish, Christian and Muslim faiths and to the City Walls, the Tekfur Palace and the Anemas Dungeon. The diversification of itineraries also has a favourable economic, social and cultural impact on the local community⁷.

p) Use of other European languages.

Project Title: Cork 2005 Translation Series
 Capital of Culture: Cork 2005
 Dates of Project: Ongoing throughout 2005

Concept of Project: The project involved 13 countries and 26 poets. The Munster Literature Centre sent 13 Cork poets travelling in Europe to translate and publish 13 poets of the New Europe. One poet from each of Slovenia, Czech Republic, Poland, Estonia, Romania, Latvia, Turkey, Lithuania, Hungary, Cyprus, Malta, Slovakia and Bulgaria was paired with one of the 13 Cork poets. The Translation Series highlights Ireland's continuing commitment to the

⁶ Project number 61 in Istanbul ECC 2010

⁷ Project number 7 in Istanbul ECC 2010

literary culture of the New Europe⁸.

q)Developing European networks.

Project Title: Istanbul and Sister European Capitals from Past to Future
 Capital of Culture: Istanbul 2010
 Dates of Project: Throughout 2010

Concept of Project: The project seeks to raise awareness of cultural values and preserve them for the next generations by creating an international database which will guide primary- and secondary-school pupils, university students and families. It envisages a computer-supported international network of cultural and historical initiatives starting from Turkey and extending to European capitals⁹.

8 Page 59, Cork 2005 European Capital of Culture

9 Project 38 in Istanbul ECC 2010

Annex E: City and citizens: a medium- and long-term catalyst event

The lasting nature of the European Capital of Culture event is another of the major challenges of this initiative: the event must not be considered as an end in itself; it is a springboard or catalyst for achieving a longer-term objective. The candidate cities must be aware that, given the cost of organising such an event, it cannot be considered as a one-off occasion lacking a longer-term vision. This vision will be borne in mind when planning the year: experience shows that preparations must be made for the post-Capital of Culture well before the event. The lasting nature of the project will therefore be one of the key elements in the application.

So far, sufficient advantage has not been taken of the long-term development potential in many cities which have been a Capital of Culture. However, this potential can take different forms, each one depending on the city's special features, strengths and weaknesses: infrastructure can be one of the aspects of this development – on condition, of course, that it continues to be used appropriately after the year in question – but it must also include the projects, networks and organisations which endure after the Capital of Culture year, the image of the city, its positioning in terms of tourism, etc. All these effects can also be combined through, for example, a long-term policy of urban regeneration through culture.

The follow-up to Lille 2004 provides a good example of this: one of the objectives achieved by Lille 2004 was to transform the city's image, or more precisely to adapt it to the current reality, placing Lille on the European map and also making the city's cultural development and potential

visible to its inhabitants. In view of the population's enthusiasm for the event in 2004, Lille has decided to schedule a festival, called Lille 3000, lasting several months once every two years or so. It comprises cultural events centred on a different theme each time which is linked to openness to the world and innovation. The Maisons Folie play an important role in perpetuating the city's activity because they involve it in international cultural networks and European projects with other cultural structures and cities, thereby guaranteeing development for the future.

i) Impact of Capital of Culture on the Regeneration of the City.

Project Title: City in Transition
 Capital of Culture: Liverpool 2008
 Dates of Project: 30 January 2006 - 31 December 2006

Concept of the Project: The city is undergoing profound change at a rapid rate – faster than many of its citizens can easily comprehend. The title of European Capital of Culture 2008 has exacerbated a pace that had already started to pick up over the last decade. Cities and civilisations are always being torn down and rebuilt. Presenting a programme of works around this theme aims to enable the people of Liverpool and Merseyside to think more clearly and openly about these matters through the arts. The programme features talks, debates, walks, exhibitions and local and international performances - all connected in some way to architecture, building and the way cities change¹.

1 www.liverpool08.com

j) Infrastructure.

Project Title: Opening of the Pompidou Centre
 Capital of Culture: Luxembourg 2007
 Dates of Project: May 2007

Concept of the Project: The new Pompidou Centre will be opened in the new Amphitheatre quarter. This is the first time ever that a national cultural institution based in Paris has been decentralised. This decentralised museum in Metz will allow the public to see some of the 13 000 objects of art which are not on display in Paris. A full array of outlying events across the disciplines will make the launch of the Pompidou Centre one of the headline features for Metz².

k) Contributing to a Sustainable City.

Project Title: Norwegian Wood
 Capital of Culture: Stavanger 2008
 Dates of Project: 2006-2008

Concept of the Project: Stavanger 2008 wishes to invite prominent architects from Europe and elsewhere in the world to design buildings for the city centre and its transformation areas, all of which will be built. Wood will be shown to be a natural and pollution-free material and a renewable resource. The recycling of wood will be a parallel theme of the project. Architects will be invited from Finland, Switzerland, Austria, Germany, Norway, the USA, Canada, Russia and Japan, countries which have long traditions in utilising wood as a building material in new and exciting ways.

² Page 56 of Luxembourg and the Greater Luxembourg Region ECC 2007, Application Proposal

Annex F

Official graphic form to be used in any communication material

EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

Annex G: Frequently asked questions

1. On application procedures

1.1. Who can apply? Is there a definition of the size / entity of the city?

There is no definition, but the ECOC are big projects and require a certain critical mass (substantial cultural and tourist infrastructure, administration services, capability to manage the European dimension, budget).

1.2. Is the selection organized at national or at European level?

It is organized at the national level and the call for applications is published by the national government, but the selection panel is comprised of six nationally appointed members and seven members designated by the European Institutions. The national authorities (in general the Ministry of Culture) manage the competition, in close cooperation with the European Commission. The guide for cities and the document to be filled in by the bidding cities (so- called “proposed application”) can be found on the European Commission’s website.

1.3. Is the jury the same at pre-selection and selection stage?

Basically, it is the same. However the European panel members are renewed every 3 years (by groups of 2 or 3). So some of the individuals may change between the pre-selection and the final selection stages.

Some members of the panel represent the entire panel for the visits of the pre-selected cities between the pre-selection and final selection.

1.4. How many cities can be short listed? Is there a limit?

There is no minimum number, but it should be a reasonable number, on the basis of the relevance of the bids in relation to the criteria. The idea is to give the cities which can win the opportunity to go forward and not to leave those with no realistic prospect of winning invest more time and money pointlessly.

1.5. What does the jury looks for in applications?

a) Governance: A solid structure, managed by competent people who have a certain independence from the political authorities, while at the same time enjoying their support. This entails a very delicate, but crucial, balance which needs to be carefully managed. Sound governance is based on the involvement of all key partners with a clear

division of tasks and roles. A well structured application should give reasonable details on: finances, management team, programme. The bidding cities do not have long to present their bids, so it is crucial that the participants and speakers are well-prepared. The documents which are submitted and the presentations should be consistent.

b) Finances: the application should have a reliable budget, with strong commitments by the different local, national and private sources.

c) Citizens’ support: the application should demonstrate convincingly that the project involves all citizens, it should not be a project only for elites.

d) European dimension: this dimension should not be added in but fully and creatively integrated into the city programme. A tip for bordering cities: build your project on the basis of the identity of the city, value its different cultural components and use transnational cooperation for the programme activities.

e) Programme: at the time of the application the programme should not look already closed, but it should include a good indication. Some useful tips: avoid piling up too much in the programme and make it consistent. On the other hand, take care to avoid just organising a festival; you need to plan an entire year of cultural projects.

f) Communication: big cities are probably aiming at being in the headlines of the international news very often. Smaller cities tend to target communication differently, seeking to make the most of the network of partner cities and regions.

In a nutshell: put together an exciting bid, full of enthusiasm, open up to all relevant partners (local and international), with the right balance between the support of the political authorities and private sponsorship, the support of the business world, and matching the criteria of the action (European dimension, citizens involvement)!

2. ON GOVERNANCE

2.1. Who should bid? An autonomous agency or a local authority? Is partnership necessary?

The bid should be prepared by relevant people, dedicated to it. The support of the local authority is essential. Successful capitals have strong, inclusive partnerships. You have to mobilize all actors: national, regional, local and cultural stakeholders.

2.2. What is the role of the artistic director? Should he/she be already appointed at application stage?

If the artistic director was already on board at application stage it would be a strong point, but it is very rare. However,

the team in charge of preparing the bid should be able to explain to the panel how they intend to select the artistic director. The view of the artistic director (if appointed after selection) should be consistent with the concept prepared at selection stage.

2.3. Who should sit on the board?

There is no fixed rule. Just to give you some examples, in Turku the Minister of Culture sits on the board, while Luxembourg felt that a key success factor for them was to have no politicians on the board, only stakeholders and civil servants. Tallinn has tasks shared between the executive body, the board and a creative council advising on the content of projects. The most important thing is to make sure that the board is able to take decisions quickly and consistently. Build trust between the executive body and the board.

2.4. Could a Commission representative sit on the Board?

New Member States often feel they are left alone with shaky governance. No, the city is responsible for implementing the event. Nevertheless, the Commission follows the preparations of the event very closely, through a monitoring phase: regular meetings between the panel and representatives of the city are organized between the designation and the beginning of the event to take stock of the preparations and provide guidance and advice. The delegation of the Commission in the Member State concerned can follow the preparation of the event on a daily basis, as an observer.

2.5. How to manage communication with partners and stakeholders about the preparation of the event?

Manage the information flow carefully. In Luxembourg newsletters were regularly issued for project partners and political stakeholders, to keep everybody informed and involved and avoid the spreading of rumors. There were three selection rounds of projects, with information on applying projects available on the internet. Tight and detailed contracts with partners are essential. Diversify the communication strategy according to your different audiences. In Essen, an elaborated structure, involving the 53 cities of the area is in place, with a lot of regular meetings to make the information circulate.

Regarding this item, Liverpool 2008's recommendations are as follows:

- Ensure an open access, interactive communications system with a call for ideas on a website early on. Use it to keep debate going throughout the process and to connect and extend the network of artists, thinkers, organizers, producers, cultural institutions and community organizations engaging with each other.
- Float thematic ideas at open brainstorming

meetings with artists in the initial stages and continue to have joint meetings to create a splash and ferment of ideas. You can have a competition for responses to a theme or project idea as well as commissioning curators or arts producers but start early on in the process. These could become integral to the preliminary programmes building up to the year as ECOC.

- Work from as early as possible with your local artists and arts organizations to identify mutually interesting project ideas and allow time to test ideas. It will also help enormously in the process of building trust and long term partnerships, key for wider engagement.
- Make sure your project(s) are measurable, realistic, and timely, but also risky and edgy, even wild: innovative activities will attract far more public attention and better engagement from artists.
- Ensure projects are staggered evenly over your year and not bunched up at the end when they will compete for attention.
- Ensure sufficient advance marketing of your projects and coordinate with local partners. A dedicated marketing campaign is vital to get the message out. Ensure local artists and arts organizations provide the local knowledge and contacts and use Local Authorities to facilitate the campaign and general support (they normally have access to large databases, more personnel, extensive press/ media contacts, are often better adapted to sourcing suitable venues and negotiating more favorable rates).
- Insist on regular, face-to-face meetings with partners to build trust, manage expectations, offer support and make them aware of connections with other projects, artists, themes and approaches.
- Insist partners commit real funds and resources to projects to ensure they are fully engaged with the process.
- Insist partners develop an exit/legacy strategy.
- Focus on projects with a high potential to engage the wider public and make maximum impact in your neighborhoods (don't focus activity purely on your city centre).
- Estimate the lead-in time required to develop transnational European partnerships carefully.
- Avoid exposing your artists and cultural producers to unnecessary risk. Ensure contacts (and the resources to put them in place) are available as early as possible.
- Don't expect partnership projects to be self-sustaining all the time, it normally takes at least one partner to keep driving the process forwards. Cultural/artistic leadership overall is vital as well as individual projects. This is a separate role from project management and essential for the public

sector to acknowledge when leading on cultural programmes.

- Avoid having too many large projects (7-8).
- Anticipate the possible language barriers which could impede your projects. Strive to share information in more than one European language.

2.6. How to strike the balance between money, timing and the programme?

Partnership is fundamental to each of these issues: for sponsorship, to work with artists, and to put together a realistic and exciting timetable. When you begin to devise the event, think big, list activities, calculate their costs and start raising money (public and private) and lobbying with politicians. At selection stage, be realistic to be credible and able to fulfill the commitments. Secure your money the best way you can: from the experience of many capitals, financial failures did not come from uncontrolled expenses, but from sponsorship which was withheld. Centralize the budget under the control of the management body.

2.7. How to involve private sponsors?

Involve them earlier on in the process: you will be able to offer them extensive coverage for years (preparation plus the Capital year). This is more attractive than sponsoring a festival or a short term event. Avoid financing projects entirely: have partner organizations to co-finance them, so that they feel responsible and diversify your resources. In Lille the ECOC agency financed projects up to 30%. Reserve some money for the follow-up of the Year and publicize them, to attract sponsors for the following years. In Stavanger 2008, a third of the budget had to come from private sponsors. It was very difficult to persuade businesspeople to put money in artistic programmes, in what looked like dreams to them, but they succeeded. Persuade stakeholders to open up to other countries for artistic cooperation.

2.8. How to plan your budget over the years?

Take into account that most expenses occur the year before the event and prepare your budget accordingly. Avoid relying too much on ticket income, if you want to widen access and keep tickets low or free of charge. In Linz a season ticket covering the entire year was pre-sold on the Internet. A successful alternative source of funding is quality merchandising.

3. On the relationship between the city and the region

What is the relationship between the city and the region involved?

The title goes to the city, even though the region may be involved. The cities involved in the programme will have

to support the leading city, from a communication and management point of view, beyond differences among political parties.

4. On the contribution of the commission

What is the Commission's contribution to the ECOC?

Until 2013 the Commission awards the Melina Mercouri prize (in principle1, 5 million per capital), provided that the Capital fulfils its commitments and takes into account the selection and monitoring panels' recommendations. Beyond the 2013 title, the amount per Capital has not yet been decided yet (although at this stage it is expected to remain more or less the same).

5. On the logo

How and when should the logo be used in the application process?

The logo of the city as European Capital of Culture should not be used in a misleading way: refer to "candidate city" until you are designated.

I

(Acts whose publication is obligatory)

DECISION No 1622/2006/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL**of 24 October 2006****establishing a Community action for the European Capital of Culture event for the years 2007 to 2019**

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 151 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

Having regard to the opinion of the Committee of the Regions⁽¹⁾,

Acting in accordance with the procedure laid down in Article 251 of the Treaty⁽²⁾,

Whereas:

(1) Decision No 1419/1999/EC of the European Parliament and of the Council⁽³⁾ established a Community action for the European Capital of Culture event for the years 2005 to 2019.

(2) A study into the results achieved by the European City of Culture event until 2004 showed that it had a positive impact in terms of media resonance, the development of culture and tourism and the recognition by inhabitants of the importance of their city having been designated; however, the action still needs to be improved, particularly with regard to its long-term effect on the cultural development of the city and region concerned.

(3) By enabling cities to involve their surrounding region, including any islands, a wider public can be reached and the impact of the event can be amplified.

(4) The stakeholders in the event stressed problems in the selection process laid down in Decision No 1419/1999/EC, and recommended monitoring the proposals, particularly in order to enhance their

European dimension, improving competition, and redefining the role of the panel.

(5) The importance and impact of the European Capital of Culture calls for the creation of a mixed selection process, involving national and European levels, and the introduction of a strong monitoring and consultative element, to incorporate a national component and strengthen the European dimension.

(6) The preparation phase of the event is of crucial importance for its success in accordance with the objectives of the action.

(7) To guarantee the European added value of the action, a monitoring phase after the designation is needed, in which, first, care is taken to fulfil the criteria laid down for the cultural programme and, second, expert advice and assistance is provided.

(8) A panel of six national and seven European experts should be established; the whole panel comprising 13 experts (the selection panel) should oversee the selection phase up to the designation of the city; only the seven European experts on the panel (the monitoring and advisory panel) should oversee the monitoring process and give guidance to the European Capitals of Culture during the monitoring phase up to the event.

(9) For support and assistance, for both the applicant and designated cities, a website should be set up, constantly maintained and regularly updated by the Commission, on the subject of European Capitals of Culture (application, selection, implementation and links).

(10) It is important to encourage the dissemination of good practice, especially to guarantee the European added value of the action. Therefore, networks of former official European Capitals of Culture should be encouraged to play a constructive role in sharing their experiences and best practice with future European Capitals of Culture, notably on the basis of exchanges during the preparation phase.

⁽¹⁾ OJ C 115, 16.5.2006, p. 56.

⁽²⁾ Opinion of the European Parliament of 5 April 2006 (not yet published in the Official Journal) and Council Decision of 25 September 2006.

⁽³⁾ OJ L 166, 1.7.1999, p. 1. Decision as amended by Decision No 649/2005/EC (OJ L 117, 4.5.2005, p. 20).

- (11) It is important to reward the quality of the programme in terms of the objectives and criteria of the action and particularly the European added value by awarding a pecuniary prize.
- (12) To safeguard the long-term effect of the European Capital of Culture event it is desirable to use the initiative, and the structures and capacities that it creates, as the basis for a lasting cultural development strategy for the cities concerned.
- (13) To enable third countries to take part in European cultural initiatives, the European Cultural Month (⁽¹⁾), or a comparable initiative, should be explored.
- (14) The designation process laid down in this Decision needs a period of six years to be implemented; this six-year period cannot be guaranteed for the years 2011 and 2012 given that this Decision enters into force in 2007. For these years, a designation process is therefore provided.
- (15) In the interests of clarity, Decision No 1419/1999/EC should be repealed and replaced by this Decision,

HAVE DECIDED AS FOLLOWS:

Article 1

Subject matter

A Community action entitled 'European Capital of Culture' is hereby established in order to highlight the richness and diversity of European cultures and the features they share, as well as to promote greater mutual understanding between European citizens.

Article 2

Access to the action

1. Cities in Member States and in countries acceding to the European Union after 31 December 2006 shall be entitled to be designated as European Capitals of Culture for one year, in the order set out in the Annex.
2. The designation shall apply to one city in each of the Member States appearing in the list in the Annex.

The chronological order given in that list may be altered by mutual agreement between the Member States concerned.

⁽¹⁾ Conclusions of the Ministers of Culture meeting within the Council of 18 May 1990 on future eligibility for the 'European City of Culture' and on a special European Cultural Month event (OJ C 162, 3.7.1990, p. 1).

Article 3

Applications

1. Every application shall include a cultural programme with a European dimension, based principally on cultural co-operation, in accordance with the objectives and action provided for by Article 151 of the Treaty.
2. The cultural programme of the event shall be created specifically for the European Capital of Culture year, highlighting the European added value in accordance with the criteria laid down in Article 4.
3. The programme shall be consistent with any national cultural strategy or policy of the relevant Member State or, where applicable under a Member State's institutional arrangements, any regional cultural strategies, on condition that any such strategy or policy does not aim to restrict the number of cities which may be considered for designation as European Capitals of Culture under this Decision.
4. The programme shall last one year. In duly justified cases designated cities may opt for a shorter period.

5. A linkage between the programmes of the designated cities of the same year shall be made.

6. Cities may choose to involve their surrounding regions in their programmes.

Article 4

Criteria for the cultural programme

The cultural programme shall fulfil the following criteria, subdivided into two categories, 'the European Dimension' and 'City and Citizens':

1. As regards 'the European Dimension', the programme shall:
 - (a) foster cooperation between cultural operators, artists and cities from the relevant Member States and other Member States in any cultural sector;
 - (b) highlight the richness of cultural diversity in Europe;
 - (c) bring the common aspects of European cultures to the fore.

2. As regards 'City and Citizens' the programme shall:
- (a) foster the participation of the citizens living in the city and its surroundings and raise their interest as well as the interest of citizens from abroad;
 - (b) be sustainable and be an integral part of the long-term cultural and social development of the city.

Article 5

Submission of applications

1. A call for submission of applications shall be published by each of the Member States concerned no later than six years before the event in question is due to begin.

Each call for submission of applications, aimed at the candidate cities for the title, shall refer to the criteria laid down in Article 4 and the guidance available on the Commission website.

The deadline for submitting applications under each call for submission of applications shall be scheduled 10 months after its publication at the latest.

An application submitted under a call for submission of applications shall present the outline of the programme which the candidate city plans to realise for the given year.

2. Applications shall be notified to the Commission by the Member State concerned.

Article 6

Selection panel

1. A selection panel shall be established for each Member State concerned to assess the applications of the candidate cities. Each panel shall recommend the nomination of one city in the Member State concerned.
2. Each selection panel shall consist of 13 members, seven of which shall be the persons nominated by the European institutions as referred to in paragraph 4. The remaining six members shall be nominated by the Member State concerned in consultation with the Commission. The Member State concerned shall then appoint the selection panel. The panel shall designate its chairman from among the persons nominated by the European Parliament, the Council, the Commission and the Committee of the Regions.

3. The selection panel members shall be independent experts with no conflicts of interest with regard to the cities which responded to the call for submission of applications, and with substantial experience and expertise in the cultural sector, in the cultural development of cities or in the organisation of a European Capital of Culture.

4. The European institutions shall nominate the members of selection panels for three years as follows: two members shall be nominated by the European Parliament, two by the Council, two by the Commission and one by the Committee of the Regions. By way of exception, in the first year during which this Decision is in force, two experts shall be nominated by the Commission for one year, two by the European Parliament for two years, two by the Council for three years, and one by the Committee of the Regions for three years.

Article 7

Pre-selection

1. Each of the Member States concerned shall convene the relevant selection panel as referred to in Article 6 for a pre-selection meeting no later than five years before the event is due to begin.
2. The selection panel shall assess the applications of the cities which responded to the call for submission of applications according to the criteria laid down in Article 4.

It shall agree on a short-list of candidate cities which are to be considered further and issue a report on the applications of the candidate cities and recommendations to the short-listed candidate cities.

3. The selection panel shall submit its report to the Member State concerned and to the Commission. Each of the Member States concerned shall formally approve the short-list based on the report of the selection panel.

Article 8

Final selection

1. The short-listed candidate cities shall complete their applications and transmit them to the Member States concerned, which shall then forward them to the Commission.
2. Each of the Member States concerned shall convene the relevant selection panel, for final selection, nine months after the pre-selection meeting.
3. The selection panel shall evaluate the amended programmes of the short-listed candidate cities according to the criteria of this action and the recommendations issued by the panel during its pre-selection meeting.
4. The selection panel shall issue a report on the programmes of the short-listed candidate cities together with a recommendation for the nomination of one city in the Member State concerned as European Capital of Culture.

The report shall also contain recommendations to the selected city concerning the progress and the arrangements to be made by the given year, if designated as European Capital of Culture by the Council.

The report shall be submitted to the Member State concerned and to the Commission. It shall be published on the Commission website.

Article 9

Designation

1. Each of the Member States concerned shall nominate one city to be European Capital of Culture and shall notify the European Parliament, the Council, the Commission and the Committee of the Regions thereof, no later than four years before the event is due to begin.

The notification must be accompanied by a justification for the nomination based on the reports of the selection panel.

The nomination shall take into account the recommendations issued by the selection panel.

2. The European Parliament may forward an opinion to the Commission no later than three months after receipt of the nominations of the Member States concerned.

3. The Council, acting on a recommendation from the Commission drawn up in the light of the opinion of the European Parliament and the justifications based on the reports of the selection panels, shall officially designate the cities in question as European Capitals of Culture for the year for which they have been nominated.

Article 10

Monitoring and advisory panel

1. A monitoring and advisory panel shall be established to monitor the implementation of the objectives and criteria of the action and provide European Capitals of Culture with support and guidance from the time of their designation to the start of the European Capital of Culture event.

2. The panel shall consist of the seven experts nominated by the European Parliament, the Council, the Commission and the Committee of the Regions as referred to in Article 6(4). In addition, the Member State concerned may nominate an observer to this panel.

3. The cities concerned shall issue progress reports to the Commission no later than three months before the meetings of the panel.

4. The Commission shall convene the panel and the representatives of the city concerned. The panel shall be convened on two occasions to give advice on, and to take stock of, the preparations for the event with a view to helping cities to develop a high-quality programme with a strong European dimension. Its first meeting shall take place no later than two years before the event; its second meeting shall take place no later than eight months before the event.

5. After each meeting, the panel shall issue a report on the state of preparations for the event and any steps to be taken. The reports shall pay particular attention to the European added value of the event in accordance with the criteria set out in Article 4 and the recommendations laid down in the reports of the selection and the monitoring and advisory panels.

6. The reports shall be forwarded to the Commission and to the cities and Member States concerned. They shall also be published on the Commission website.

Article 11

Prize

On the basis of the report issued by the monitoring and advisory panel after its second meeting as referred to in Article 10(4), a pecuniary prize in honour of Melina Mercouri shall be awarded to the designated cities by the Commission provided that they meet the criteria laid down in Article 4 and have implemented the recommendations made by the selection and the monitoring and advisory panels. The prize shall be awarded in full no later than three months before the start of the relevant year.

Article 12

Evaluation

Each year the Commission shall ensure the external and independent evaluation of the results of the European Capital of Culture event of the previous year in accordance with the objectives and criteria of the action laid down in this Decision.

The Commission shall present a report on that evaluation to the European Parliament, the Council and the Committee of the Regions by the end of the year following the European Capital of Culture event.

Article 13

Repeal

Decision No 1419/1999/EC is hereby repealed. That Decision shall however continue to apply in the case of cities which have been designated as European Capitals of Culture for 2007, 2008 and 2009.

*Article 14***Transitional provisions**

1. The cities designated as European Capitals of Culture for 2010 on the basis of Decision No 1419/1999/EC shall be subject to the monitoring process laid down in Article 10 of this Decision. The Commission shall award a prize to the designated cities on the basis of Article 11 of this Decision.

2. By way of derogation from Articles 3 to 9, the nominations for European Capitals of Culture concerning the years 2011 and 2012 shall be governed by the following decision procedure:

- (a) Cities in Member States shall be designated as European Capital of Culture, as set out in the Annex.
- (b) Each Member State shall submit, as set out in the Annex, its nomination of one or more cities to the European Parliament, the Council, the Commission and the Committee of the Regions.
- (c) A nomination shall be submitted no later than four years before the event in question is due to begin and may be accompanied by a recommendation from the Member State concerned.
- (d) The Commission shall each year form a selection panel which shall issue a report on the nomination or nominations judged against the objectives and characteristics of this action.
- (e) The selection panel shall be composed of seven leading independent persons who are experts on the cultural sector, of whom two shall be appointed by the European Parliament, two by the Council, two by the Commission and one by the Committee of the Regions.

(f) The selection panel shall submit its report to the Commission, the European Parliament and the Council.

(g) The European Parliament may forward an opinion to the Commission on the nomination or nominations no later than three months after receipt of the report.

(h) The Council, acting on a recommendation from the Commission drawn up in the light of the opinion of the European Parliament and of the selection panel's report, shall officially designate the city in question as a European Capital of Culture for the year for which it has been nominated.

3. By way of derogation from Article 4, the criteria set out in Article 3 of and Annex II to Decision No 1419/1999/EC shall apply in the case of European Capitals of Culture for 2010, 2011 and 2012, unless the city in question decides to base its programme on the criteria set out in Article 4 of this Decision.

*Article 15***Entry into force**

This Decision shall enter into force on the 20th day following its publication in the *Official Journal of the European Union*.

It shall apply from 1 January 2007, with the exception of Article 5, which shall apply from 23 November 2006.

Done at Strasbourg, 24 October 2006.

For the European Parliament

The President

J. BORRELL FONTELLES

For the Council

The President

P. LEHTOMÄKI

ANNEX

Order of entitlement to nominate a 'European Capital of Culture' (1)

2007	Luxembourg	Romania (1)
2008	United Kingdom	
2009	Austria	Lithuania
2010	Germany	Hungary
2011	Finland	Estonia
2012	Portugal	Slovenia
2013	France	Slovakia
2014	Sweden	Latvia
2015	Belgium	Czech Republic
2016	Spain	Poland
2017	Denmark	Cyprus
2018	Netherlands	Malta
2019	Italy	Bulgaria (2)

(1) Under the terms of Decision No 1419/1999/EC, the Romanian city of Sibiu was designated as European Capital of Culture for the year 2007.

(2) Subject to its accession to the EU, Bulgaria will participate in the European Capital of Culture event of 2019.

(1) Ireland was entitled to nominate a 'European Capital of Culture' in 2005 and Greece in 2006.

**Jurnalul Român
de MANAGEMENT
CULTURAL**

ISSN 2066 - 8996